

«НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ»
ДЕРБЕС БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМЫНЫҢ
2016 ЖЫЛҒЫ

ЖЫЛДЫҚ ЕСЕБІ

2-БӨЛІМ

«НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ»
ДЕРБЕС БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМЫНЫҢ
2016 ЖЫЛҒЫ ТӘЖІРИБЕСІН ТАРАТУ

ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ

ДББҰ	«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы;
ЖОО	Жоғарғы оқу орны;
ШҚО	Шығыс Қазақстан облысы;
МЖМБС	Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;
АТО	Ақпараттық-талдау орталығы;
ЖАО	Жергілікті атқарушы орган;
ҚР БҒМ	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі;
ҚР ҚМ	Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі;
ШЖМ	Шағын жинақты мектеп;
Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА	Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы;
ҰҚУ	ҚР ҚМ Ұлттық қорғаныс университеті;
«Өрлеу» БАҰО	«Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы;
ҰТО	Ұлттық тестілеу орталығы;
ҰҚУ	Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің ҚР Тұңғыш Президенті - Елбасы атындағы Ұлттық қорғаныс университеті;
ББРО	Білім беру ресурстары орталығы;
ББ	Білім беру бөлімі;
ПОҚ	Профессорлар-оқытушылар құрамы;
ҚР	Қазақстан Республикасы;
РФММ	Алматы және Астана қалаларындағы «Республикалық Физика- математика мектебі» коммерциялық емес акционерлік қоғамы;
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары;
ТОЖ	Типтік оқу жоспары;
БББ	Білім беру басқармасы;
СББР	Сандық білім беру ресурстары;
БББО	Білім беру бағдарламалары орталығы;
ПӨО	Педагогикалық өлшеулер орталығы;
ПШО	Педагогикалық шеберлік орталығы;
«Жас ұлан» мектебі	ҚР ҚМ С.К. Нұрмағамбетов атындағы «Жас ұлан» республикалық мектебі;
ОҚО	Оңтүстік Қазақстан облысы;

«2020 жылға дейін 12 жылдық білім беруге толық ауысу жүзеге асырылады.

Зияткерлік мектептерде апробациядан сәтті өткеннің барлығы бүкіл мемлекет бойынша үш, ең көбі – төрт жыл ішінде енгізілуі керек...»

*Қазақстан Президенті Н.Назарбаевтың
Парламенттің VI шақырылымының бірінші
сессиясында сөйлеген сөзі
25.03.2016 ж.*

МАЗМҰНЫ

	ТӘЖІРИБЕНІ ТАРАТУ АЯСЫНДА ДББҰ ҚАМТЫҒАН ҰЙЫМДАР ТІЗІМІ	5
	КІРІСПЕ	6
	САПАРЛАР	8
1 - ТАРАУ	БІЛІМ МАЗМҰНЫН ӨЗІРЛЕУ	9
2-ТАРАУ	30 ПИЛОТТЫҚ МЕКТЕППЕН ЖҰМЫС ІСТЕУ	13
2.1.	БІЛІМ МАЗМҰНЫН АПРОБАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ	14
2.2.	КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІН АПРОБАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ	21
3-ТАРАУ	БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫМЕН ЫНТЫМАҚТАСУ	23
3.1.	АСТАНА ҚАЛАСЫ	24
3.2.	АҚМОЛА ОБЛЫСЫ	27
3.3.	ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ	28
3.4.	ҚР ҚОРҒАНЫС МИНИСТРЛІГІНІҢ «ЖАС ҰЛАН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ӘСКЕРИ МЕКТЕП-ИНТЕРНАТТАРЫ	31
3.5.	РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА МЕКТЕБІ	33
3.6.	РЕСУРСТЫҚ ОРТАЛЫҚ РЕТІНДЕ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРДІҢ ҚР АЙМАҚТАРЫНДА ЖҮРГІЗГЕН ЖҰМЫСТАРЫ	35
4-ТАРАУ	БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ	37
4.1.	ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНДЕР (ОӨК)	38
4.2.	САНДЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ	41
4.3.	ЖҮЙЕЛІ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕН (ЖЭК) ПОРТАЛЫ	44
4.4.	БАСЫЛЫМДАР	45
5-ТАРАУ	ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ КӘСІБИ БІЛІКТІЛІГІН ДАМУ ЖӘНЕ АРТТЫРУ	49
5.1.	ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН ӨЗІРЛЕУ	50
5.2.	ОРТА БІЛІМ МАЗМҰНЫН ЖАҢА RTU ШЕҢБЕРІНДЕ ТРЕНЕРЛЕРДІ ДАЙЫНДАУ	50
5.3.	ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ	51
5.4.	КУРСТЫҚ ОҚЫТУ САПАСЫНА МОНИТОРИНГ ЖҮРГІЗУ	54
5.5.	ПЕДАГОГ КАДРЛАРҒА КУРСТАН КЕЙІН ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ	57
5.6.	ПЕДАГОГ КАДРЛАРҒА ӘДІСТЕМЕЛІК ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ	59
5.7.	БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫНДАҒЫ ЖАРИЯЛАНЫМДАР	62
6-ТАРАУ	БІЛІМ БЕРУ МЕКТЕПТЕРІНЕ ҚОСЫМША ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ	63
6.1.	ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫ	64
6.2.	ЖАЗДЫҚ МЕКТЕПТЕР МЕН ТАҢДАУ КУРСТАРЫ	65
6.3.	КІТАПХАНАЛАР	66
6.4.	РОБОТ ТЕХНИКАСЫ	67
6.5.	КОНФЕРЕНЦИЯЛАР МЕН ФОРУМДАР	68
	РЕСЕЙДЕН КЕЛГЕН ДЕЛЕГАЦИЯЛАРДЫҢ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕР ЖАЙЛЫ ПІКІРІ	71
	ҚОСЫМШАЛАР	74

ТӘЖІРИБЕНІ ТАРАТУ АЯСЫНДА ДББҰ ҚАМТЫҒАН ҰЙЫМДАР ТІЗІМІ

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

ҚР БҒМ Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы

ҚР БАҰО «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы

ҚР БҒМ Ұлттық тестілеу орталығы

ҚР БҒМ «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығы»

ҚР БҒМ «Оқулық» республикалық ғылыми-практикалық орталығы

ҚР БҒМ «Мектепке дейінгі балалық шақ» орталығы

ҚР БҒМ Ақпараттық-талдау орталығы

Алматы және Астана қалаларындағы «Республикалық физика-математика мектебі»

19 ЖОО (педагог мамандықтары бойынша)

25 аймақтық колледж

ҚР ҚМ ҚР Тұңғыш Президенті - Елбасы атындағы Ұлттық қорғаныс университеті

ҚР ҚМ С.К.Нұрмағамбетов атындағы 4 «Жас ұлан» республикалық мектебі

16 облыстық Білім беру басқармасы

201 аудандық және қалалық білім беру бөлімдері

Республика бойынша 211 әдістемелік дәрісхана

30 пилоттық мектеп

35 базалық мектеп

Қызылорда облысының 45 инновациялық мектебі

Астана қаласының 12 жалпы білім беру мектебі

Ақмола облысы, Аршалы ауданының 18 шағын жинақты мектебі

Мемлекеттің 7 мыңнан астам жалпы білім беретін мектептері

КІРІСПЕ

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» дербес білім беру ұйымы (ДББҰ) қызметінің негізгі стратегиялық бағыттарының бірі тәжірибені мемлекеттің білім беру жүйесіне тарату болып табылады.

ДББҰ Қазақстанның білім беру кеңістігінде өзінің жетекші рөлінің маңызын арттыра отырып, білім беру ұйымдарымен ұлттық және аймақтық деңгейлерде өзара әрекеттестікті нығайтудың қажеттілігін мойындайды, сондықтан осы Жылдық есепте ынтымақтастыққа ерекше басымдылық беріледі.

Білім беруді жаңғыртуды оның барлық саласында бірдей, бір мезгілде жүргізу сирек кездесетін жағдай. Әлемнің көптеген елдерінде білім беру жүйесіне инновацияларды енгізу үшін «эксперименттік алаң» немесе «озық мектеп» тәсілдемесі қолданылады. Мысалы, Англияда, Сингапурда, Қытайда инновацияларды енгізудің ғылыми негізі болып табылатын озық мектептер қызмет атқарады. Қазақстанда ондай алаңдардың қызметін Зияткерлік мектептер орындайды.

Бұл тәсілдеме - білім мазмұнын, педагогика мен бағалауды оқушылардың мұқтаждықтарына және мұғалімдердің дамуына тұтас және жүйелі кіріктіру арқылы білім беруді өзгертуге бағытталған күрделі жұмыс.

ДББҰ-ның мемлекет деңгейіндегі күрделі мәселелерді терең талдау арқылы шешуге, әлемдік білім кеңістігін кеңінен қамтуға, жоспарлы білім беруге, ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз етуге зор мүмкіндігі бар.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің тапсырмасы бойынша ДББҰ Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА-мен бірігіп, озық халықаралық және отандық тәжірибелерге талдау жасап, түрлі тұжырымдар жасады. Соның негізінде жаңартылған білім мазмұнын әзірледі және оны еліміздің жалпы білім беретін 30 пилоттық мектепте апробациядан өткізді.

Жаңа стандарт мемлекетте түрлі мүдделі тараптар: білім беруді басқару органдарымен, әдіснама мамандарымен, ғалымдармен, колледж өкілдерімен, мемлекеттік органдармен және бизнес-құрылымдармен, педагогтармен және ата-аналар қауымдастығымен бірге кеңінен талқыланды.

Қазақстан Республикасының Парламенті мен Мәжілісі аймақтарға кері байланыс беріп, өзекті мәселелерді комитет отырыстарында және Қазақстан Республикасы Үкіметінде қарастырып, жаңа МЖМБС-ты енгізуге үлкен қолдау көрсетті.

Көптеген кездесулер мен пікір алмасулар көпшіліктің және жергілікті қоғамдастықтың көзқарасын өзгертуге себеп болды. Форумдар мен блогтардағы пікірлер ел ішінде білім мазмұнын жаңартуды қолдайтынына дәлел бола алады.

Қазақстан Республикасының 25 жылдығын тойлау білім беру жүйесі үшін де ерекше оқиға болды. 2016 жылдың 1 қыркүйегінен бастап еліміздің барлық мектептерінің 1-сыныптарында жаңартылған білім мазмұны жаппай енгізіле бастады.

Зияткерлік мектептер республиканың 16 аймағында оқу үдерісіне инновацияларды енгізу бойынша ресурс орталықтарына айналды.

Стандарт пен оқу бағдарламаларын әзірлеумен бірге жаңартылған білім мазмұнын енгізу барысында оқыту тәсілдемелері мен озық технологиялары бойынша мұғалімдерді дайындау қатар жүргізілді.

2016 жылы ақпараттық-түсіндірме жұмыстарын, жергілікті іс-шараларды және ынтымақтастықты мүдделі тұлғалармен республикалық деңгейде үйлестіруге едәуір күш салынды.

2016 жылдың тамыз айында болған республикалық конференция – ДББҰ жүргізген түсіндірме жұмыстың нәтижесі. Барлық оқу материалдары мен білім беру ресурстары жергілікті атқарушы органдардың өтініші бойынша аймақтық тамыз кеңесінде үлестіріліп, таратылды. Бұл өз кезегінде, еліміздегі мектептердің әрбір педагогына жеткізуге мүмкіндік берді.

Осылайша, ДББҰ тәжірибесін тарату кешенді түрде жүзеге асырылады: білім мазмұны - бағалау жүйесі - тәрбиелеу жұмысының жүйесі - педагогтардың біліктілігін арттыру.

2016 жылы тәжірибені тарату жұмысының негізгі нәтижесі:

- ▶ **85 мыңнан астам педагогты**, оның ішінде – **41 909 педагогты** ПШО негізінде (**7 192 үйлестірушіні** критериалды бағалау бойынша және **8 737 мектеп тренерін** оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша), 44014 адамды - "Өрлеу" БАҰО негізінде жаңартылған білім мазмұны бойынша біліктілікті арттыру курстарында оқыту.
- ▶ Мемлекеттің барлық педагогтарына әзірленген ресурстарға ЖӘК арқылы кіру рұқсатын беру;
- ▶ **2016 жылдың 1 қыркүйегінен** бастап 7160 жалпы білім беру мектебінің бірінші сыныптарында **жаңартылған білім мазмұнын республиканың білім беру жүйесіне жаппай енгізу.**

ҚР Білім және ғылым министрлігі мен ҚР Үкіметінің білім мазмұнын жаңарту мәселесін қолдауы барлық мүдделі тараптарға жігер беріп, уақытша болатын сын-тегеуріндерді көтеруге және республикада білім берудің жаңа озық жүйесін құруға үміттендіреді.

Елімізде білім мазмұнының ауқымды жаңартылуымен қатар ҚР Қорғаныс министрлігінің, Қызылорда, Ақмола облыстары және Астана қаласы әкімдерінің бастамасы бойынша бірқатар аймақты және білім беру ұйымдарымен жасалған меморандумдар шеңберінде жан-жақты озық дайындау жүзеге асырылуда.

Бұл есепте ДББҰ-ның тәжірибесін тарату бойынша істелген жүйелі жұмыстардың материалдары берілген.

ДББҰ негізгі қызметі – Қазақстанда 2019 жылға дейін жаңартылған білім мазмұнын енгізу және мұғалімдердің біліктілігін арттыру мәселелері Зияткерлік мектептердің тәжірибесін тарату аясында жүзеге асырылады.

САПАРЛАР

2016 жылы Зияткерлік мектептерге Елбасы – Н. Назарбаев, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы Г. Әбдіқалықова, Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары Д. Назарбаева және бірнеше рет әртүрлі елдердің делегациялары ресми іс-сапармен келді.

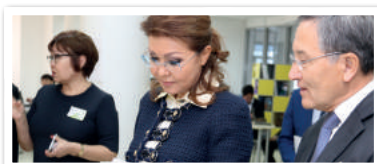
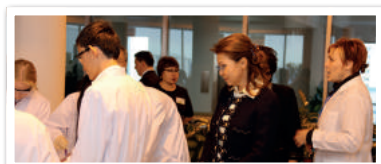
Қазақстан Республикасының мемлекеттік хатшысы Г.Н. Әбдіқалықованың Ақтөбе қаласындағы физика-математика бағытындағы Зияткерлік мектепке келуі

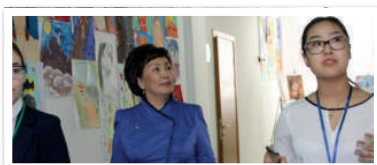
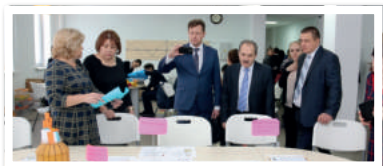
Елбасы Н.А. Назарбаевтың Ақтөбе қаласындағы физика-математика бағытындағы Зияткерлік мектепке келуі

ҚР премьер министр орынбасары Д.Н. Назарбаеваның Астана қаласындағы физика-математика бағытындағы Зияткерлік мектепке келуі

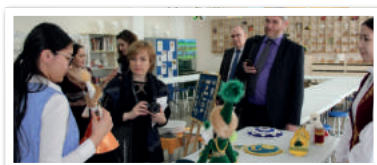

Татарстан делегациясының Астана қаласындағы физика-математика бағытындағы Зияткерлік мектепке келуі

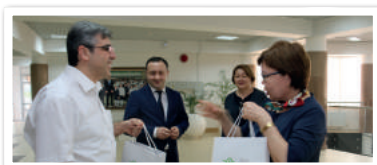
Мәскеу мектептері директорларының Астана қаласындағы Зияткерлік мектепке (ІВ) келуі

Якутия, Саха Республикасы делегациясының Астана қаласындағы Зияткерлік мектепке (ІВ) ресми сапары

ЮНЕСКО делегациясының Астана қаласындағы физика-математика бағытындағы Зияткерлік мектепке келуі

Әзірбайжан елшілігі делегациясының Астана қаласындағы физика-математика бағытындағы Зияткерлік мектепке ресми сапары

Олимпиада жеңімпаздары, 2012 жылғы жазғы олимпиада ойындарының алтын медаль иегерлері Серік Сапиев пен Александр Винокуровтың Шымкент қаласындағы химия-биология бағытындағы Зияткерлік мектепке келуі

1-ТАРАУ.

БИЛІМ МАЗМҰНЫН ӨЗІРЛЕУ

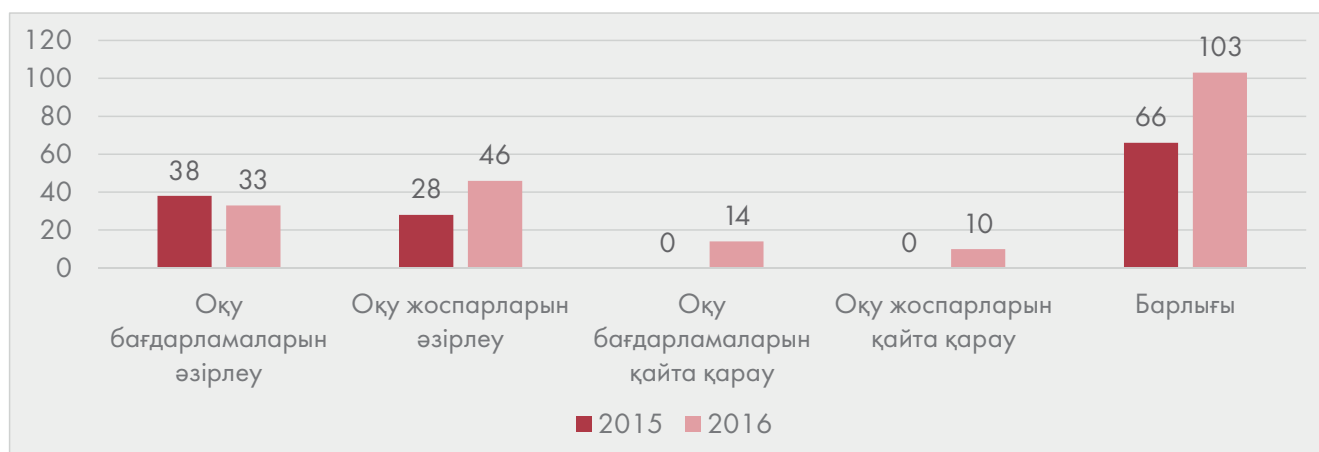

1-ТАРАУ. БІЛІМ МАЗМҰНЫН ӨЗІРЛЕУ

2016 жылы МЖМБС жобаларын, негізгі және жоғары сынып пәндері бойынша оқу бағдарламаларын және орта мерзімді оқу

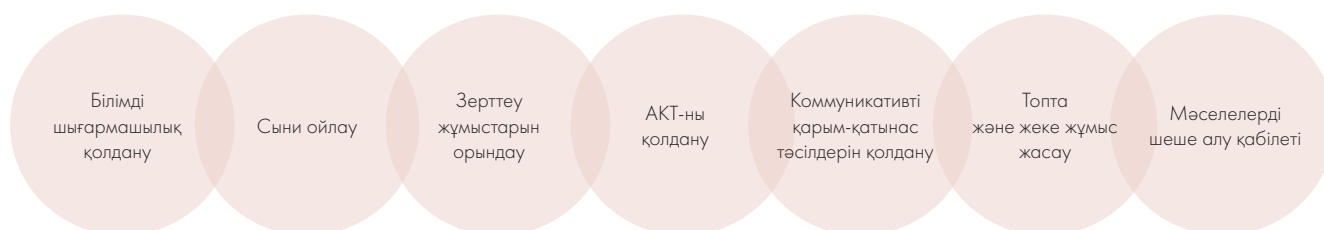
жоспарларын әзірлеу жұмысы жалғасты. Барлығы 79 оқу бағдарламасы мен жоспары әзірленіп, 24-і қайта қаралды.

Диаграмма. 2015 және 2016 жылғы білім мазмұнын жаңарту аясында оқу бағдарламалары мен жоспарларын әзірлеу және жетілдіру

Стандарттарға КБББ – ұзақ мерзімді білім беру құндылықтары мен мақсаттарын белгілейтін тұжырымдамалық сипаты бар нормативтік құжат мазмұнын анықтаудың негізгі тәсілдемелері берілген.

Белгіленген оқу мақсаттары қол жетімді және өлшемді, оқушының танымдық белсенділігін анықтайды және академиялық, сонымен қатар **кең ауқымды дағдыларды** дамытуға бағытталады:

Оқу бағдарламалары мен орта мерзімді жоспарларды әзірлеу мен жетілдіруге ғалымдар, әдіскерлер, еліміздің жалпы білім беру мектептерінің тәжірибелі мұғалімдері жұмылдырылды. Бұл тәсіл инновациялық оқу бағдарламалары мен жоспарларды жобалауға қабілетті адами капиталды қалыптастырып, оны дамыту мүмкіндігін береді.

Жұмыс топтары типтік оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларын әзірледі:

Бастауыш білім деңгейінде:

1. «Қазақ тілі (Т1)», «Орыс тілі (Т1)», «Әдебиеттік оқу» пәндері бойынша оқу бағдарламалары мен орта мерзімді жоспарлар әзірленді;
2. 1-4-сыныптарда «Көркем өнер» және «Еңбекке баулу» оқу пәндерін кіріктіру жүзеге асырылды. Соның нәтижесінде «Көркем еңбек» пәні бойынша оқу бағдарламасы мен орта мерзімді жоспарлар әзірленді.
3. «Ағылшын тілі» пәні бойынша апталық жүктелім 1-сыныпта 1 сағаттан 2 сағатқа дейін, ал «Қазақ тілі» пәні бойынша қазақ тілінде оқымайтын сыныптарда 1 сағатқа артты. Осыған орай, бұл пәндер бойынша оқу бағдарламалары мен орта мерзімді жоспарлар толығымен қайта қарастырылды.

Негізгі орта білім деңгейінде 5-9-сыныптарда «Көркем өнер» және «Технология» оқу пәндері «Көркем еңбек» оқу пәніне кіріктірілді.

Жалпы орта білім деңгейінде:

1. «Атамекен» ҰҚП өкілдерінің, Алматы менеджмент университеті (AlmaU) оқытушыларының және Зияткерлік мектептер мұғалімдерінің қатысуымен «Экономика мен кәсіпкерлік негіздері» пәні бойынша оқу бағдарламасы мен орта мерзімді жоспарлар әзірленді.
2. Қазақ тілінде оқитын сыныптарда алдында ұсынылған кіріктірілген «Қазақ тілі және әдебиеті» оқу пәні «Қазақ тілі» және «Әдебиет» болып, жеке пәндерге бөлінді, яғни, орыс тілінде оқитын сыныптарда «Орыс тілі және әдебиеті» оқу пәні «Орыс тілі» және «Әдебиет» пәндері ретінде бөлек оқытылатын болады.
3. 10-11-сыныптарға арналған типтік оқу жоспарының вариативтік компонентіне қоғамдық-гуманитарлық бағытқа арналған стандартты деңгейде таңдау пәні ретінде «Құқық негіздері» пәні енгізілді.

Жүргізілген жұмыс нәтижесі:

- республикалық бұқаралық ақпарат құралдарында жарияланған Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2016 жылғы 13 мамырдағы №292 Қаулысымен **бекітілген негізгі орта және жалпы орта білімнің МЖМБС.**
- **ҚР Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 7 шілдедегі № 432 және 2016 жылғы 15 шілдедегі № 453 бұйрықтарымен бекітілген** бастауыш және негізгі мектептер бойынша **типтік оқу жоспарлары және бағдарламалары.**

Орта білім мазмұнын жаңарту нәтижесін әділ бағалау мақсатында оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесін, оқытуды кіріктіруді және бағалауды біртіндеп енгізуді көздейді.

Критериалды бағалау оқушылардың зерттеу дағдыларын, алынған білімді кіріктіру және оны қойылған мақсаттарға жету үшін пайдалану, топта және жеке жұмыс істеу қабілетін дамытуға бағытталған.

Жалпы білім беру мектептерінің 1-сынып мұғалімдеріне және пилоттық мектептердің 2-сынып мұғалімдеріне критериалды бағалау жүйесін енгізуде әдістемелік көмек көрсету мақсатында:

1 және 2-сыныптар үшін қорытынды бағалау бойынша қазақ және орыс тілдерінде **36 тапсырмалар жинағы;**

1 және 2-сыныптар үшін жиынтық бағалау бойынша қазақ және орыс тілдерінде **36 әдістемелік ұсыным;**

қазақ және орыс тілдерінде бастауыш мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша **нұсқаулық;**

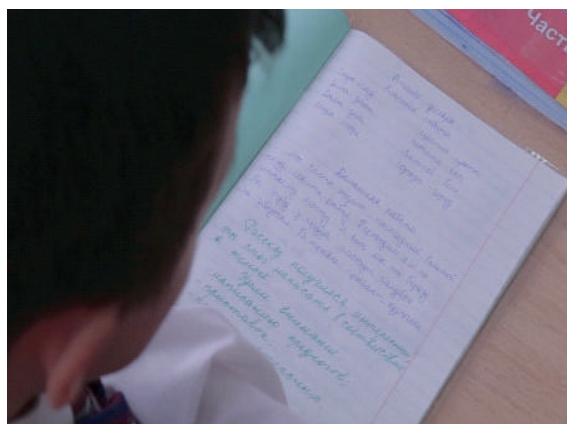
қазақ және орыс тілдерінде аймақтық және мектеп үйлестірушілеріне арналған критериалды бағалау бойынша **нұсқаулық;**

қазақ және орыс тілдерінде ата-аналар мен оқушыларға арналған критериалды бағалау жүйесі туралы **2 ақпараттық кітапша;**

электрондық журнал әдістемесі әзірленіп,
«Күнделік.kz» ЖШС-не тапсырылды.

Сондай-ақ жүйені жаңартылған білім мазмұны аясында жүзеге асырудың негізгі ерекшеліктері туралы педагогтар мен қоғамды ақпараттандыру, таныстыру мақсатында ДББҰ оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі туралы бірқатар бейнефильм түсірді. Бұл бағалау жүйесінде орын алып жатқан өзгерістерді тереңірек түсінуге, мұғалімдерді бағалау тәжірибесінің сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

2-ТАРАУ.

30 ПИЛОТТЫҚ МЕКТЕППЕН ЖҰМЫС ІСТЕУ

2-ТАРАУ. 30 ПИЛОТТЫҚ МЕКТЕППЕН ЖҰМЫС ІСТЕУ

2.1. БІЛІМ МАЗМҰНЫН АПРОБАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ

Білім беру бағдарламасын апробациялау қалалық (18) және ауылдық (12) жерлерде, оның ішінде ШЖМ-дағы (4) 30 пилоттық мектеп негізінде жүзеге асырылды. ҚР БҒМ апробация үдерісінің үйлестірушісі ретінде Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА-ны тағайындалды.

Жаңартылған білім мазмұнын апробациядан өткізудің нормативтік құқықтық негізін ҚР БҒМ әзірлеп, 2014-2016 жылдар аралығында бекітті.

2015 жылдың қыркүйек айынан бастап елімізде 30 пилоттық мектепте МЖМБББС жаңартылған білім мазмұнын енгізу кестесіне сәйкес апробациялау басталды¹.

¹ «Бастауыш мектептің оқу бағдарламаларын апробациялау жөніндегі ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2014 жылғы 4 қарашадағы №452 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 3 сәуірдегі №157 бұйрығы

Кесте. ҚР БҒМ жаңартылған білім мазмұнын енгізу кестесі

Оқу жылы	Мектепке дейін	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2015-2016	А + Э	А + Э										
2016-2017		1	А + Э									
2017-2018		1	2	А + Э		5(6)		7(8)				
2018-2019		1	2	3	А + Э	5(6)	6(7)	7(8)	8(9)		10(11)	
2019-2020 (қайта нөмірлеу)	1	2(1)	3(2)	4(3)	5(4)	6		8	9	10	11	12

А – апробация; Э – эксперимент;

- қолданыстағы оқу бағдарламалары бойынша оқу үдерісі
- жаңартылған оқу бағдарламаларын апробациялау
- жаңартылған оқу бағдарламаларын енгізу

Жаңартылған білім мазмұнын апробациялауға кіріспес бұрын жобаны жүзеге асыру үдерісіне қатысатын бастауыш сынып мұғалімдері мен пилоттық мектептер басшыларынан ҚР БҒМ қызметкерлеріне дейін барлық әлеуетті тараптармен ауқымды жұмыс жасалды.

Апробациялау барысында ақпарат жинау, деректерді талдау және өңдеу, сарапшылардың сабақтарды қадағалауы, кері байланыс, басында және соңында жүргізілетін диагностикалық тестілеу, қорытындылар мен өзгертулер енгізу, оқу бағдарламаларын жетілдіру бойынша ұсыныстар жасалды.

Әдістемелік қолдау

Жаңартылған білім мазмұнын сүйемелдеу және оны ойдағыдай енгізу үшін:

- ▶ Бағдарламалар, ОӘК, бағалау жүйелері, сандық білім беру ресурстары авторлары мен әзірлеушілер қатарынан консультациялық топ құрылды.
- ▶ 2016 жылдың тамыз айынан бастап еліміздің мұғалімдеріне еркін қолжетімді болған ЖӘК порталы www.smk.edu.kz жұмыс жасайды.
- ▶ Пилоттық мектептердің педагогтары тәжірибемен, әзірленген ең жақсы сабақтармен және ресурстармен алмасатын, мұғалімдермен және бағдарлама әзірлеушілерімен сұхбаттасатын, сұрақтарға жауаптар алатын форум қызметін атқаратын пікірталас алаңы жұмыс жасайды.
- ▶ Мектеп педагогтары үшін тоқсан сайын әдістемелік әдебиетпен толықтырылып отыратын «Эксперимент кітапханасы» құрылып, 132 атау бойынша оқу материалдарының 63 мыңнан астам данасы жеткізілді.
- ▶ Әрбір пилоттық мектепке аймақтардағы Зияткерлік мектептер бекітілді. Мұғалімдерге және мектеп әкімшілігіне әдістемелік және ресурстық қолдау көрсету іс-шаралары нақты белгіленген Зияткерлік мектептер мен пилоттық мектептердің Бірлескен жұмыс жоспары құрылды. Курстардан өткен және тәжірибесі мол педагогтар қатарынан шығармашылық топтар құрылды, бүгінгі күні олар өз аймақтарында білім мазмұнын жаңартудың бас тәлімгерлері болып табылады.
- ▶ Оқыту әдістемесі мен тәсілдемелері бойынша сол жерде тәжірибелік көмек көрсететін аймақтардағы 32 ПШМ тренері пилоттық мектептерге бекітілді. Тренерлер мектептің өзінде үлкен жұмыс жүргізуде: 1-сыныптарда өтетін сабақтарды қадағалау, сабақтар мен іс-шараларды бірігіп жоспарлау, шеберлік сыныптары, оқыту тренингтері, оқу семинарларын өткізу, сабақтарға өзара қатысу және қадағалау, курстан кейінгі мониторинг жүргізу, мұғалімдермен, мектеп әкімшілігімен және ата-аналармен кәсіби сұхбат жүргізу.

Тренерлермен пилоттық, жетекші және серіктес мектептердің педагогтарына жүйелі түрде әдістемелік және консультациялық қолдау көрсететін мұғалімдердің желілік кәсіби қоғамдастығы құрылды. Желілік қоғамдастықта жұмыс жасау мектеп басшылары мен мұғалімдеріне онлайн және оффлайн тәжірибе алмасу, ынтымақтастық, сұрақтарды талқылау арқылы олардың педагогикалық шеберлік деңгейін арттыру мүмкіндігін береді. 89,1 мың пайдаланушы тіркелді (ҚР педагогтарының жалпы санынан 23%).

ЖАҢАРТЫЛҒАН МАЗМҰНДЫ АПРОБАЦИЯЛАУҒА МОНИТОРИНГ ЖҮРГІЗУ

Жаңартылған білім мазмұнын 1-сыныптарда апробациялау ҚР Білім және ғылым министрлігімен 2015 жылғы 21 шілдеде бекітілген МЖМБББС апробациялауға мониторинг жүргізу әдіснамасымен сәйкес жүргізіледі.

Ақпарат жинау:

- ▶ ЖӘК порталы,
- ▶ ДББҰ қызметкерлеріне тікелей телефон арқылы және жазбаша өтініштері арқылы жүзеге асырылды.

МЖМБББС апробациясына мониторинг жүргізу кезеңдерінің бірі пилоттық және байқау мектептерінің 1-сынып оқушыларын диагностикалық тестілеу болып табылады.

1-сынып оқушыларының диагностикасы «кіру» – оқу жылының басында (2015 жылдың қыркүйегінің үшінші аптасында) және «шығу» – оқу жылының аяғында (2016 жылдың сәуірінің төртінші аптасында) өткізілді.

Диагностикалық тестілеу барысында оқушылардың келесі пәндер бойынша білімі мен дағдылары бағаланды: «Дүниетану», «Жаратылыстану», «Сауаттылыққа үйрету» және «Математика».

«Кіру» тестілеуі оқушылардың мектепалды білім беру бағдарламасынан күтілетін нәтижелерге сәйкес мектепте оқуға дайындық деңгейін анықтау мақсатында жүзеге асырылды.

«Шығу» тестілеуі «бастапқыдағы» және «соңындағы» деректер негізінде пилоттық және бақылау мектептері оқушыларының оқудағы нәтижелерін өлшеуге және даму деңгейін салыстырмалы талдауға бағытталған.

Статистикалық деректерге сәйкес **тестілеуге қатысқан 4932 оқушының ішінен** мектепке дейінгі дайындықтан **83,6% бала өтті (4122 адам), демек, өтпеген балалар саны - 16,4% (810 адам).**

Мектеп дейінгі дайындықта алынған нәтижелерді талдау екі оқушылар тобының нәтижелерінің арасында айтарлықтай айырмашылық жоқ екенін көрсетті. Осылайша оқушылардың «басындағы» орташа балы: мектепке дейінгі дайындықтан өткен оқушылар 114,8 балл, ал дайындықтан өтпеген оқушылар 113,7 балл жинады. «Соңында» мектепке дейінгі дайындықтан өткен оқушылар 134 балл, ал дайындықтан өтпеген оқушылар 135,2 балл жинады.

Пилоттық мектептерде жаңартылған мазмұнды 1-сыныптарға енгізу ойдағыдай өткенін айтып өткен жөн. Бұған мониторинг нәтижелері дәлел: оқыту сапасы көрсеткіштерінің жақсаруы, оқушылар мен ата-аналардың оқу үдерісіне жағымды көзқарасы, педагогтардың рефлексивтік тәжірибесінің өзгеруі.

Сонымен қатар 2016 жылы пилоттық мектептерде Кембридж Университетінің Білім беру Факультетінің, Назарбаев Университетінің Жоғары мектебінің және Назарбаев Зияткерлік мектептерінің қызметкерлері зерттеу жүргізді.

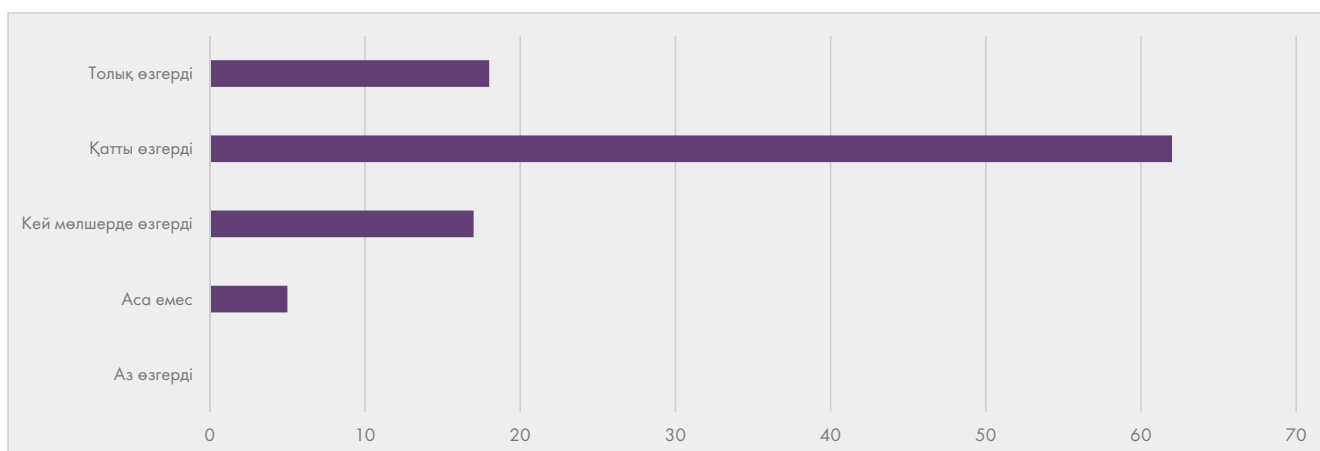
Жаңа оқу бағдарламаларын енгізген сәттен бастап мұғалімдердің көзқарасы мен тәжірибесінің өзгергені зерттеудің негізгі нәтижесі болып табылады².

Сапалық деректер бойынша көптеген мектеп мұғалімдері мен басшылары жаңа бағдарламаларды ойлау жүйесі мен тәжірибеге енгізілген үлкен өзгеріс деп қабылдап отыр және пилоттық мектеп педагогтарының бірі айтқандай: «Бізде бұрын да реформалар болған, алайда бұл бағдарлама - білім беру парадигмасының өзгеруі».

2 Дереккөз: Kambatyrova, A., Kurakbayev, K., McLaughlin, C., Ramazanova, A., Torrano, D., Winter, L., & Fimyar, O. (2016, November). Report on the introduction of the new curriculum, pedagogy and assessment in primary schools (Grade 1 in Kazakhstan). Fifth Report on the research collaboration between University of Cambridge Faculty of Education Nazarbayev University Graduate School of Education.

«2015 жылдың қыркүйегінен бастап сіздің оқыту тәсіліңіз қалай өзгерді?» сұрағына жауап берген 30 пилоттық мектептердің 1-сынып мұғалімдерінің көрсеткіші (n-282 мұғалім)

Мұғалімдер бастауыш сыныптарға арналған жаңа оқу бағдарламалары балалардың функционалды сауаттылығын, білімді шынайы өмір жағдайында пайдалану, деректерді тиімді талдау, пікірді теориялық мысалдармен дәлелдеу, түрлі жағдайларда өзара әрекеттесу және мәселелерді шешу қабілетін дамытуға бағытталғанына кәміл сенеді.

Мысал ретінде пилоттық мектеп мұғалімінің айтқан бір пікірін келтіруге болады «Тапсырмалар іс-әрекеттерге бағытталған. Мысалы, «Әлемтану» тақырыбы бойынша тапсырмаларды қарастырайық. Мысалы, мына тақырып - «Пәтердің іші неге жылы?». Қарапайым сызбалар негізінде балалар алауошақ, пеш, жылытқышты салыстырады. Рефлексия, жұппен салыстыру немесе топтық жұмыс барысында олар белгілі бір қорытындылар жасайды. Бұл - шағын әрекет, алайда олар үшін мұның өзі - жаңалық, ал бара-бара тапсырмалар қиындаған сайын олар өз бетімен жұмыс істеуді үйренеді».

Эксперимент нәтижелері 30 пилоттық мектептің бірінші сынып мұғалімдерінің (282 мұғалім) жаңа оқу бағдарламаларына көзқарастары жағымды екенін көрсетті. Мұғалімдер пәндердің мазмұны жаңа стандарттың мақсаттары мен міндеттеріне сәйкес келетінін айтты.

Жалпы, ескі оқу бағдарламалары бойынша жұмыс істейтін әріптестермен салыстырғанда, білім мазмұнын жаңарту аясында оқытуға жұмылдырылған мұғалімдерде жаңа стандартқа деген жағымды көзқарас бар.

Жаңа стандарт бойынша сабақ беретін **88% мұғалім** «Пәндердің мазмұны білім беру бағдарламасының мақсаттары мен міндеттеріне жету үшін қолжетімді» пікірімен толық келіседі. Бұл көрсеткіш **ескі стандарт бойынша жұмыс** істейтін басқа сынып мұғалімдерінің арасында төмен (81%).

Осылай, **бірінші сынып мұғалімдерінің 80%-ы** «жаңа білім беру бағдарламасы бойынша пәндер саны білім беру бағдарламасының мақсаттары мен міндеттеріне жету үшін тиімдірек» деген пайымдауымен өздерінің толық келісімін білдірді.

Оқыту саласында мұғалімдер өз рөлдерінің өзгергенін айтады. Енді олардың рөлі сыныпта жаңа жұмыс әдістерін қолдануды, сонымен қатар сабақтарға белсенді түрде дайындалуды талап етеді. Мұғалімдер оқушылардың оқуға деген ынталарының артқанын және олардың жаңа педагогикалық тәсілдемелерді қызықты әрі тартымды санайтынын байқады. Бұл пайымдаулар мұғалімдердің оқушыларды ынталандыру туралы пікірлеріне сәйкес келеді.

Мұғалімдер өз мектептеріндегі, сондай-ақ басқа да мектептердегі әріптестермен ынтымақтастығы нығайып өзара қарым-қатынасқа түсті. Оқушы-ассистенттер, мұғалімдер мен мектептер арасындағы ынтымақтастық түрлі формада жүргізіледі. Мұғалімдер ортақ жоспарлауға, оқытуға, сабақты өзара қадағалауға, тренингтерге, топтық оқытуға қатысты. Бұл оқытудың көптеген аспектілеріне жаңалықтар

енгізіп, басында қиыншылықтармен кездескенін, алайда мұғалімдер үшін бұл құнды тәжірибе болғанын айтады.

Дегенмен, зерттеу нәтижелеріне сүйенетін болсақ, пилоттық мектептерде педагогтарға түсетін жүктеме, ресурстардың жетіспеушілігі, педагогтарды дамытуды қосымша қолдау сияқты қиыншылықтармен кездесуде.

Есепте жаңартылған білім мазмұнын жүзеге асыру бойынша ұсынымдар келтірілген.

Мониторинг нәтижелері білім беру үдерісін ұйымдастыруды, оқу бағдарламалары мен оқу жоспарларының құрылымы мен мазмұнын, бағалау жүйесін, оқу-әдістемелік кешендерді, мұғалімдер мен мектеп басшыларының біліктілігін арттыру курстарының мазмұнын жетілдіру мақсатында ұсынымдарнегіздеу үшін қолданылды.

Жиналған ақпаратты мониторингілеу мен талдау нәтижелері бойынша 10 пән бойынша оқу бағдарламалары қайта қарастырылды, қажетті түсініктемелер мен толықтырулар енгізілді. Сонымен қатар:

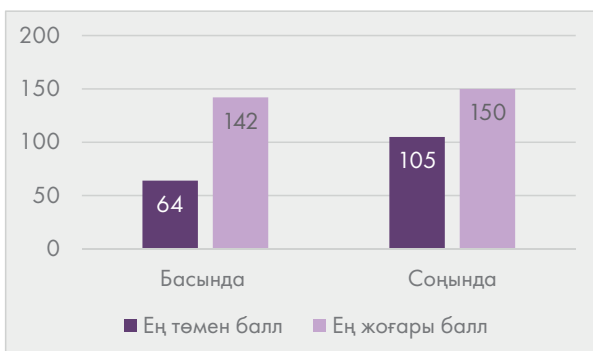
- Кіріктірілген «Қазақ тілі және әдебиеті», «Орыс тілі және әдебиеті» оқу пәндері дербес пәндерге бөлінді;
- «Ағылшын тілі» пәні бойынша апталық жүктелім 1-сыныпта 1 сағаттан 2 сағатқа дейін, ал «Қазақ тілі» пәні бойынша қазақ тілінде оқымайтын сыныптарда 1 сағатқа артты.

Бағдарламаларға өзгертулер енгізу барысында ғалымдардың, еліміздің педагог қызметкерлерінің, оқу-әдістемелік кешен авторларының және ата-аналар қоғамдастығының ұсыныстары ескерілді.

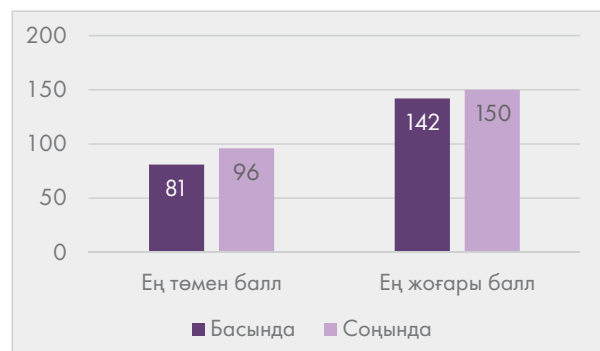
Сонымен қатар оқу жылының басында **«кіру»** (қыркүйектің үшінші аптасы) және оқу жылының аяғында **«шығу»** бойынша (сәуірдің төртінші аптасы) диагностикалық тестілеу жүргізілді.

Диагностикалық тестілеуге еліміздің **30 пилоттық және 16 бақылау мектептерінің** 1-сынып оқушылары қатысты.

Диаграмма. Пилоттық және бақылау мектептеріндегі «кіру» және «шығу» тестілеуі бойынша салыстырмалы талдау нәтижелері

Пилоттық мектептерде эксперимент басындағы айырмашылық 78 баллға тең, ал соңында – 45, яғни **33 баллға кеміді**.

Бақылауға алынған мектептерде эксперимент басындағы айырмашылық 61 баллды құрап, соңында – 54, яғни **7 баллға кеміді**.

Диагностикалық тестілеу нәтижелері бойынша пилоттық мектеп оқушыларының жоғары нәтижелілігі, ең мықты және орташа қабілетті оқушылардың, ауылдық және қалалық мектептер, лицейлер мен орта мектептер арасындағы айырмашылықтың төмендегені байқалады, бұл сапалы білім беру қызметтеріне тең дәрежеде қол жеткізе алады деген сөз.

МҰҒАЛІМДЕРДІ ОҚЫТУ ЖӘНЕ ОЛАРҒА ӘДІСТЕМЕЛІК ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

Білім беру саласындағы педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру

Республиканың білім мазмұнын жаңарту аясында 17 бастауыш мектеп оқу пәндері бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бойынша 21 білім беру бағдарламасы дайындалып, әзірленді.

Бұл бағдарламалар пәндер бойынша жаңартылған білім мазмұны және критериалды бағалау жүйесін енгізу аясында мұғалімдердің педагогикалық шеберлігін жетілдіру мақсатында әзірленді.

Апробация басталмас бұрын 2015 жылдың маусым айынан қазан айына дейін осы үдерістің барлық қатысушылары (2727 адам): пилоттық мектеп мұғалімдері мен әкімшілігі, облыстық білім беру басқармаларының қызметкерлері, аудандық және қалалық білім беру бөлімдерінің, әдістемелік кабинеттердің, ҚР БҒМ қызметкерлері білім мазмұнын жаңарту бағдарламалары бойынша біліктілікті арттыру курстарынан өтті.

Сонымен қоса бірқатар іс-шаралар өткізілді:

- ▶ Апробацияның бірінші жылы 1-3 оқу тоқсанның нәтижесі бойынша пилоттық мектеп мұғалімдері мен оқу бағдарламалары авторларының, әзерлеушілерінің қатысуымен семинарлар өткізілді.
- ▶ Пилоттық мектеп мұғалімдерінің сабақтарын қадағалау және тәжірибелік көмек көрсету мақсатында бағдарлама авторлары мен әзірлеушілері, Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА әдіснама мамандары мен әдіскерлер мектепке барды.

- ▶ ДББҰ 2015-2016 жылдар ішінде жергілікті білім беру басқармаларының қызметкерлеріне оқу бағдарламаларының мазмұнына, ОӘК-пен жұмыс істеуге және оқу үдерісін ұйымдастыруға қатысты мәселелер бойынша әдістемелік көмек көрсету мақсатында көшпелі семинарлар мен оқыту тренингтері, шеберлік сыныптары ұйымдастырылды.
- ▶ 2015 жылдан бастап жыл сайын білім беру саласының қызметкерлері арасындағы Республикалық тамыз кеңесулері шеңберінде облыстық білім беру басқармалары, аудандық білім беру бөлімдері, қалалық/ аудандық әдістемелік кабинет басшыларының қатысуымен пилоттық мектептер педагогтарының секциялық отырыстарын өткізу дәстүрге айналды. Секциялар отырыстарында апробацияның бірінші қорытындылары талқыланады, педагогтар жинаған тәжірибесімен бөліседі, алдағы оқу жылына перспективалық жоспарларды анықтайды.
- ▶ Пилоттық мектептердің педагогтары мен әкімшілігі (2015, 2016 жж.) ДББҰ жыл сайын 8-рет өткізіп отырған «Білім берудегі өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының жұмысына қатысты. Биыл Конференцияның жұмысы апробация мен тәжірибені таратуға бағытталды, оның шеңберінде пилоттық мектеп мұғалімдері шетелдік серіктестермен бірге білім беру мазмұнын жаңарту мәселесін талқылаған пікірталас алаңы ұйымдастырылды.
- ▶ ДББҰ газет-журналдар басылымдары, телебағдарламалар, интернет-хабарламалар, онлайн ұсынылатын білім беру ресурстары арқылы үлкен ақпараттық қолдау көрсетілуде. БАҚ көмегімен халықты пилоттық және Зияткерлік мектептер қызметі туралы құлақтандыру ұйымдастырылады.

Мұғалімдерге, әдіскерлерге, қалалық және облыстық білім беру басқармаларының қызметкерлеріне әдістемелік қолдау көрсету, үдерісті сүйемелдеу және

педагогикалық құралдар қорын қалыптастыру орта білімнің жаңартылған мазмұны бойынша оқу бағдарламалары мен жоспарларын енгізуге дайындық шеңберіндегі қызметтің маңызды бағыты болып табылады.

ДББҰ тәжірибені тарату аясында жаңартылған білім мазмұнын баяндауға бағытталған бірқатар іс-шара өткізді, атап айтқанда:

2016 ЖЫЛДЫҢ НАУРЫЗ АЙЫ: Талдықорған қаласындағы (47 адам) және Көкшетау қаласындағы (103 адам) 2 Зияткерлік мектеп негізінде пилоттық мектептердің 150 мұғалімі үшін аймақтық семинар-практикумдар ұйымдастырылды.

2016 ЖЫЛДЫҢ ТАМЫЗ АЙЫ: Астана қаласында білім беру саласының мамандарына арналған жыл сайынғы Республикалық тамыз конференциясы өткізілді, жаңартылған білім мазмұнының оқу-әдістемелік кешендерінің көрмесі даярланды (шамамен 1000 адам).

2016 ЖЫЛДЫҢ ТАМЫЗ АЙЫ: ҚР БҒМ білім саласының мамандарына арналған жыл сайынғы Республикалық тамыз конференциясы жұмысының шеңберінде ДББҰ қызметкерлері 30 пилоттық мектептің 2-сынып мұғалімдері үшін білім мазмұнын жаңарту бойынша 143 кіріспе семинар өткізді.

2016 ЖЫЛДЫҢ ТАМЫЗ АЙЫ: Талдықорған қаласындағы (8 адам) және Көкшетау қаласындағы (13 адам) 2 Зияткерлік мектеп негізінде 21 бастауыш сынып мұғалімі үшін «Жаратылыстану», «Математика», «Дүниетану», «Көркем еңбек» пәндері бойынша тренингтер өткізілді.

2016 ЖЫЛДЫҢ ҚАЗАН АЙЫ: Астана қаласында Шығыс Қазақстан облысының Көкпекті ауданының Казнаковка орта мектебінің ұжымымен жаңартылған білім мазмұнын ойдағыдай енгізу мақсатында мұғалім кадрлардың біліктілігін арттыру, тәрбие жұмысын және әлеуметтік жобаларды ұйымдастыру мәселелері бойынша семинар өтті.

2016 ЖЫЛДЫҢ ҚАРАША АЙЫ: Ақтөбе қаласында 50-ден астам адамның қатысуымен облыстың барлық аудандарымен селекторлық байланыс режимінде жаңартылған білім мазмұнын енгізу бойынша Ақтөбе облысының ЖАО-мен біріккен жұмысын ұйымдастыру бойынша облыстық семинар-отырысы өтті.

2016 ЖЫЛДЫҢ ҚАРАША АЙЫ: Ақтау қаласындағы және Шығыс Қазақстан облысындағы пилоттық мектептермен скайп-конференциялар өткізілді. Педагогтарға жаңартылған оқу бағдарламалары бойынша сабақтардың қысқа-мерзімді жоспарларын әзірлеу, оқушылардың жас ерекшеліктеріне қарай ресурстарды таңдау бойынша тәжірибелік ұсынымдар жасалды.

Жалпы, 2015 жылдың қыркүйек айынан 2016 жылдың желтоқсан айына дейінгі мерзімде пилоттық мектептердің педагогтары үшін:

- ▶ 739 семинар;
- ▶ **477** тренинг;
- ▶ бастауыш мектептің барлық пәндері бойынша **2 081** шеберлік сыныбы (оның ішінде топтық оқыту бойынша 257 сабақ) өткізілді;
- ▶ пилоттық мектеп мұғалімдерінің **814** сабағына қатысу жүзеге асырылды;
- ▶ пилоттық мектептердің ағылшын тілі мұғалімі үшін **423** тілдік курс ұйымдастырылды;
- ▶ ата-аналарға арналған **46** дәріс-сабақтар;
- ▶ оқушыларға арналған **511** онлайн-сабақ және бастауыш мектеп мұғалімдері үшін **96** онлайн-семинар өткізілді;
- ▶ Зияткерлік мектептердің пилоттық мектептермен ынтымақтастығы туралы **32** фильм түсірілді.

Бұл бағыттағы жұмыс нәтижелері 2017 жылы жаңартылған білім мазмұнын 2, 5 және 7-сыныптарда ойдағыдай тиімді жүзеге асыру мүмкіндігін береді.

2.2. КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІН АПРОБАЦИЯЛАУ ЖӘНЕ ЕНГІЗУ

Критериалды бағалау – оқушылардың нақты қол жеткізген нәтижелері мен күтілетін оқыту нәтижелерінің арақатынасын анықтайтын критерийлер негізінде бағалау үдерісі.

Орта білімнің жаңартылған мазмұнына өту кестесіне сәйкес оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі 2015-2016 оқу жылы 30 пилоттық мектептің 1-сыныптарында апробациядан өтті.

Енгізілген критериалды бағалау жүйесі бойынша бағалаудың екі түрі қолданылады: қалыптастырушы (формативті) және жиынтық (суммативті).

Есептік кезеңде бағалау жүйесін ойдағыдай енгізу мақсатында:

- ▶ критериалды бағалау жүйесінің апробациясы өткізілді;
- ▶ жалпы білім беру мектептері мұғалімдеріне қолдау көрсету мақсатында нұсқамалық-әдістемелік құжаттар әзірленді;
- ▶ оқыту және критериалды бағалау жүйесін енгізу үдерісін қолдау іс-шаралары ұйымдастырылды;
- ▶ критериалды бағалау жүйесі бойынша ресурстық сүйемелдеу және мұғалімдерді қолдау қамтамасыз етілді;
- ▶ ДББҰ және Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігі, Қызылорда облысы әкімдігі арасында ынтымақтастық құрылды.

Мұғалімдердің критериалды бағалауға деген көзқарасы мен пікірлері жағымды, алайда бағалау мақсаттары мен критерийлерін түсіну мен пайдалануда, кері байланыс беруде қиыншылықтар кездеседі, сонымен қатар ата-аналарды критериалды бағалау жүйесі бойынша оқыту қажеттігін айтады.

2016-2017 оқу жылынан бастап еліміздің жалпы білім беру мектептерінің 1-сыныптарында Қазақстан үшін жаңа критериалды бағалау жүйесі енгізіле бастады.

КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ ЖҮЙЕСІ БОЙЫНША ІС-ШАРАЛАР

Есеп беру кезеңінде оқыту және критериалды бағалау жүйесін енгізу үдерісін қолдау мақсатында **келесі іс-шаралар өткізілді:**

- ▶ «Өрлеу» БАҰО АҚ-ның, Педагогикалық шеберлік орталығының (бұдан әрі - ПШО) және Ұлттық Білім Академиясының **93 тренеріне** арналған семинар;
- ▶ «Өрлеу» БАҰО АҚ-ның **114 тренеріне** және Зияткерлік мектептердің пән мұғалімдеріне арналған бағалауға қатысты әдістемелік ұсыныстарды әзірлеу бойынша семинар;
- ▶ оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесін пайдалану бойынша **30 пилоттық мектептің 115 мұғаліміне** арналған тренинг;
- ▶ критериалды бағалау жүйесін енгізу бойынша аймақтық және мектеп үйлестірушілерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы аясында **100 ПШО тренеріне** арналған семинар;
- ▶ Астана қаласындағы 11 жалпы білім беру мектебінің **601 мұғаліміне** арналған семинар-тренинг;
- ▶ Ақмола облысының шағын жинақты мектептерінің **50 мұғаліміне** арналған семинар;
- ▶ жаңартылған білім мазмұны шеңберінде **30 пилоттық мектептің 143 мұғаліміне** арналған семинар-тренинг.

Қосымша, «Жүйелі-әдістемелік кешен» порталының пікірталас алаңында сұрақтарға жауаптар берілді, бағалау, бағалау үдерістерін ұйымдастыру, оқушылардың портфолиосын жүргізу, сынып журналын қағаз нұсқада және электрондық түрде толтыру, нұсқаулық әдістемелік құжаттарды пайдалану мәселелері бойынша қолдау көрсету мақсатында мемлекеттің жалпы білім беру және пилоттық мектептерінің мұғалімдері үшін **кеңестер берілді, онлайн семинарлар өткізілді.**

2017 жылы критериалды бағалау жүйесін жалпы білім беру мектептерінің 2, 5, 7-сыныптарында енгізуді жалғастыру, осы бағалау жүйесін 30 пилоттық мектептің 3-сыныптарында апробациядан өткізу, 3, 6, 8, 10-сыныптар үшін нұсқаулық әдістемелік ұсыныстар дайындау, пилоттық және бақылау мектептерінің 2-сынып оқушыларын «шығу» диагностикалық тестілеуін, қорытынды жұмыстардың нәтижелерін «Күнделік» электрондық порталында қадағалауды жүзеге асыру жоспарланды.

3-ТАРАУ.

БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫМЕН
ЫНТЫМАҚТАСУ

3-ТАРАУ. БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫМЕН ҮНТЫМАҚТАСУ

Оқу үдерісіне жаңартылған білім мазмұны мен инновацияларды енгізу барысында туындайтын мәселелерді шешу үшін дәстүрлі тәсілдемелер жеткізіліксіз. ДББҰ серіктестермен ынтымақтастықтың жаңа түрлері дамуда, олардың ортасы үнемі кеңейе түсуде.

ДББҰ өз әрекеттерін серіктестермен үйлестіре отырып, өз ұйымы мен серіктестер ұйымдарының салыстырмалы артықшылықтарына сүйеніп, бағдарламаның түрлі бағыттарының басымдығын анықтайды. Бұл бағыттардың барлығы серіктестермен жұмыс жасау жоспарында біріктіріледі.

Осылай, еліміздің 30 пилоттық мектебімен жұмыс істеуден бөлек, ДББҰ меморандумдар шеңберінде Астана (12) қаласының, Ақмола (18 ШЖМ) және Қызылорда (45) облыстарының 79 білім беру ұйымдарымен, Алматы, Астана, Қарағанды және Шымкент қалаларындағы ҚР Қорғаныс министрлігінің «Жас Ұлан» республикалық мектеп-интернаттарымен (4), Алматы және Астана қалаларындағы РФМБ (2) мектептерімен өзара әрекеттеседі.

3.1. АСТАНА ҚАЛАСЫ

ДББҰ тәжірибесін Астана қаласындағы мектептерге тарату аясында:

- білім мазмұнын жаңарту, білім беру ортасын басқару және өзгерту бойынша қаланың білім беру ұйымдарының қызметін жетілдіруге бағытталған бірлескен шаралар әзірлеу мақсатында ДББҰ мен Астана қаласының білім беру басқармасы арасында бірлескен қызмет туралы Шарт бекітілді;

- ДББҰ мен білім беру басқармасының білім мазмұнын жаңарту бойынша 2016-2017 жылдарға арналған бірлескен жұмыс жоспары бекітілді;
- №76 мектеп Астана қаласының жалпы білім беру мектептері үшін инновациялық алаң құру бойынша ресурс орталығы ретінде белгіленді.
- білім мазмұнын жаңарту бойынша күнделікті қызметте тәжірибелік көмек көрсететін астаналық педагогтардың тәжірибесін жинақтайтын әдістемелік база ретінде Астана қаласының 12 жетекші мектептің кластері құрылды.

Астана қаласы мектептерінің барлық педагогтарына «Жүйелі-әдістемелік кешен» smk.edu.kz порталына, Астана қаласының барлық мектептерінің бастауыш мектеп педагогтарына play.nis.edu.kz порталының сандық білім беру ресурстарына кіру рұқсаты берілді.

Астана қаласының жалпы білім беру мектептерінің басшылары мен педагогтарының білім мазмұнын жаңартудағы кәсіби дайындық деңгейін арттыру мақсатында 30-дан астам әдістемелік іс-шара өткізілді:

- оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі бойынша 11 семинар-тренинг;
- тәрбие жұмысын ұйымдастыру бойынша 2 семинар-тренинг;
- педагогтардың біліктілігін арттыру бойынша 4 іс-шара;
- жаңартылған білім мазмұнының оқу бағдарламалары бойынша 9 семинар-тренинг.

Барлық іс-шаралар барысында оқу бағдарламалары мен жоспарларының мазмұны баяндалды, сонымен қатар мектепте инновациялық әдістерді қолдану мәселелері талқыланды.

- ▶ Мектеп кітапханалары арқылы оқу үдерісіне инновацияларды енгізу бойынша тренингтер мен шеберлік сыныптарымен қатар, 5 оқыту семинар-практикумы өткізілді. Инновациялық кітапханалар астаналық мектептерде де пайда болып, келешекте қызықты, кіріктірілген сабақтар өткізуге, оқушылардың зерттеу дағдыларын және жобалық жұмысын дамытуға арналған мектептердің ғылыми-әдістемелік базасына айналады.
- ▶ № 60 астаналық лицей негізінде «Жетекші мектеп – білім мазмұнын жаңарту барысында оқу ортасын дамыту векторы» стенд конференциясы өтті.

Астана қаласының педагог қызметкерлерінің кәсіби біліктілігін арттыру мақсатында оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша біліктілікті арттыру курстары, білім мазмұнын жаңарту бойынша оқыту семинарлары, тренингтер өтті:

- ▶ деңгейлік бағдарламалар бойынша 461 педагог;

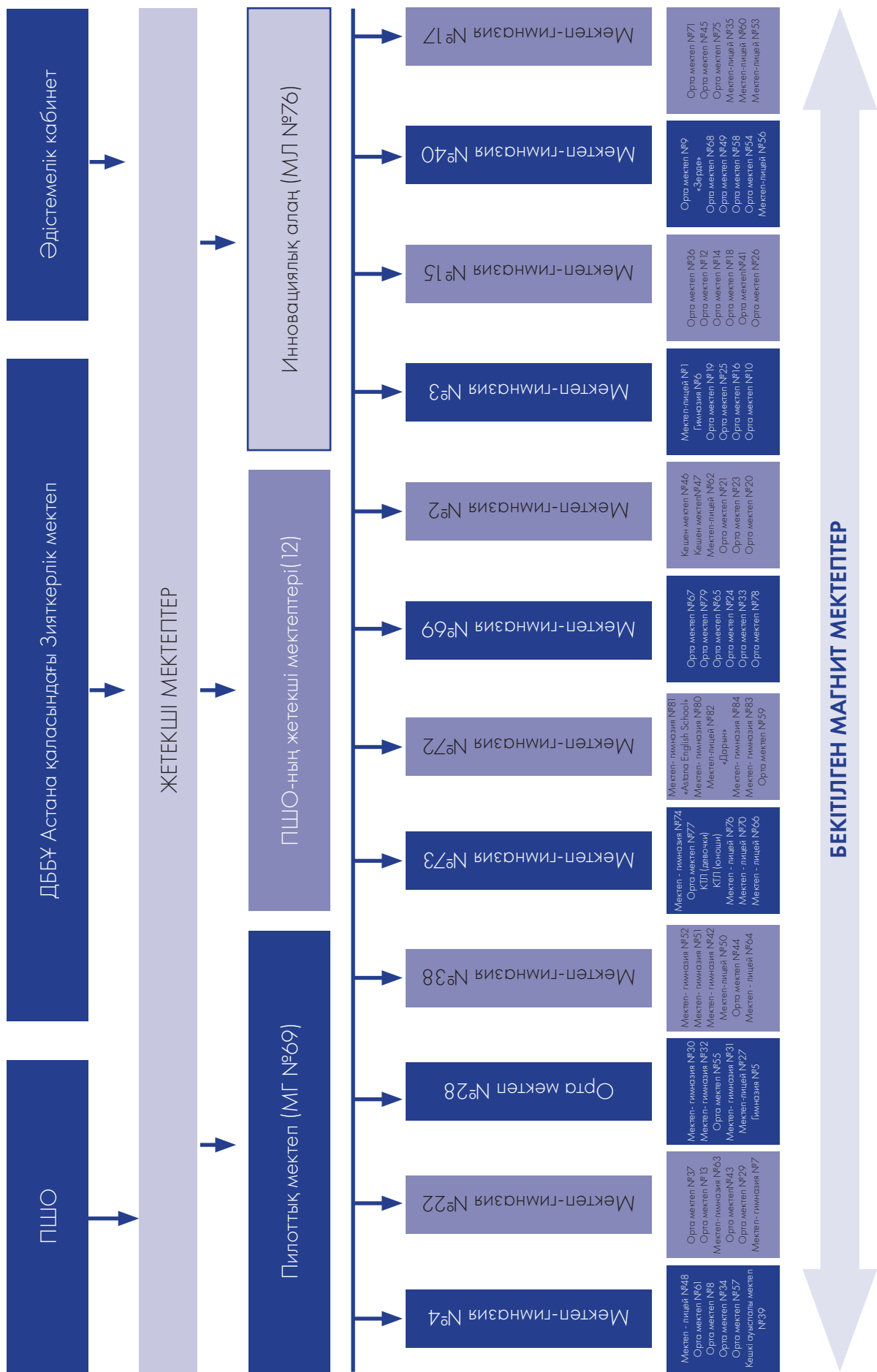
- ▶ 69 мектеп басшылары (директорлар мен олардың орынбасарлары);
- ▶ әдістеме мен технологиялар бойынша 118 мектеп тренері;
- ▶ 160 мектеп кітапханашысы.
- ▶ 76 директор мен олардың орынбасарлары;
- ▶ 398 бастауыш сынып мұғалімі, пән мұғалімдері;
- ▶ 81 бағалау үйлестірушісі;
- ▶ 158 Робот техникасы бойынша информатика мұғалімі;
- ▶ қалалық білім беру бөлімінің 9 әдіскері;
- ▶ гуманитарлық колледждің 12 оқытушысы.

№76 мектеп-лицейінің педагогтары үшін мектеп педагогтарының әлеуетін дамытуға, оқу үдерісін ұйымдастыру, мектепті басқару, жағымды білім беру ортасын құру мәселелері бойынша жалпы білім беру мектептерінің қызметін жетілдіруге арналған оқыту семинарлары мен тренингтер, сонымен қатар шеберлік сыныптары өткізіледі. Жаңартылған білім мазмұны шеңберінде 2016 жылы ДББҰ ПШО-да Астана қаласы мектептерінің 1827 педагог маманы оқытудан өтті.

Кесте. Астана қаласында оқытылған мамандар саны

Бағыты	Педагог қызметкерлер санаты / бағдарламалар	Оқытылған педагогтар	
		Оқытылған адамдар 2012-2016 жж.	Оқытуды қажет ететін адамдар 2017 ж.
оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша	Деңгейлік бағдарламалар бойынша педагогтар	461	114
	Жалпы білім беру мектептерінің басшылары	69	21
	Оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша мектеп тренерлері	118	118
білім мазмұнын жаңарту бойынша	Облыстық БББ, аудандық/қалалық әдістемелік кабинеттер қызметкерлері	9	10
	Жалпы білім беру мектептерінің директорлары мен орынбасарлары	76	124
	Бастауыш мектеп пәндерінің мұғалімдері	398	203
	Критериалды бағалауды енгізу үйлестірушілері	81	-
	Робот техникасы бойынша информатика мұғалімдері	158	-
	Негізгі мектеп пәндерінің мұғалімдері	-	151
	ЖОО мен колледжердің ПОҚ	12	6
	Астана қаласының гуманитарлық колледжінің оқытушылары		

Сурет. Астана қаласы мектептерінің өзара байланысын көрсететін сызба

2017 жылға түрлі бағыттар бойынша 50-ден астам іс-шара жоспарланды.

Астана қаласының білім беру кластерінің өзара байланысы сызбада келтірілген, оған: ПШО, ДББҰ және Астана қаласындағы Зияткерлік мектеп (ХБ), Астана қаласының Әдістемелік кабинеті, қаланың 12 жетекші мектебі, жаңартылған білім мазмұнын енгізу бойынша №69 пилоттық мектеп, №76 мектептің инновациялық алаңы мен тіркелген 70 магниттік мектеп кіреді. Бұл білім беру кластері педагогтарға уақытылы әдістемелік қолдау көрсетуге, оқыту үдерісіне заманауи әдістерді енгізуге жауапты. 2016 жылдың сәуір айынан мамыр айына дейін Астана қаласының 12 жетекші мектептің педагогтары (600-ден астам адам) үшін оқыту семинарлары, тренингтер, практикумдар ұйымдастырылып, өткізілді.

3.2. АҚМОЛА ОБЛЫСЫ

Материалдық-техникалық базаның нашар жабдықталуы, Интернет ресурсына кіру шектілігі, кітапхананың оқу және басқа да ресурстарының болмауы, ШЖМ кадрларының тапшылығы оқушыларды олардың кәсіби бағдарына қарай таңдаулары бойынша бейінді пәндермен және курстармен толық көлемде қамтамасыз етуге мүмкіндік бермейді. Бұл мәселені шешу үшін ішкі және сыртқы ресурстарды біріктірген жөн. Сыртқы ресурстарды тартудың бір амалы ретінде тірек мектептерді - білім алушылардың дербес білім беру жолдары негізінде өз бетімен жұмыс істеудің салыстырмалы салмағының артуын көздейтін ресурс орталықтарын қарастыруға болады. ШЖМ дамыту орталықтарымен тірек мектептеріне - ресурс орталықтарына арналған бейінді оқыту бағыттары бойынша бірыңғай оқу бағдарламалары әзірленуде.

Осыған орай, Ақмола облысында ДББҰ тәжірибені тарату бойынша тағы бір маңызды бағыты - шағын жинақты мектептердің педагог кадрларын кәсіби дамытуды жүзеге асыруда.

2016 жылдың тамыз айында ДББҰ мен Ақмола облысы білім беру басқармасы Меморандумға қол қойды, бірлескен жұмыс жоспары бекітілді.

2016-2017 оқу жылына түрлі бағыттар бойынша 11 іс-шара жоспарланды (семинарлар, тренингтер, шеберлік сыныптары, практикумдар). 2016 жылдың тамыз айынан желтоқсан айында дейін:

- ▶ Ақмола облысының Аршалы ауданының бастауыш сынып мұғалімдеріне, директорлардың орынбасарларына, 18 ШЖМ директорына арналған 3 қысқа мерзімді семинар-тренинг өтті;
- ▶ Аршалы ауданының Арнасай мектебі мен Зияткерлік мектептердің директорлық корпусы арасында мектеп маңындағы аумақта Жасыл технологияларды пайдаланып, оқушылар мен педагогтардың жобалық және зерттеу жұмыстарын дамыту, жылыжай шаруашылығын құру бойынша тәжірибе алмасқан көшпелі семинар-практикум өтті;
- ▶ ШЖМ педагогтары мен басшылары Зияткерлік мектептердің инновациялық алаңымен танысқан бірқатар оқыту семинарлары мен тренингтері өткізілді.
- ▶ 2016 жылы Көкшетау қаласында Зияткерлік мектепте және педагогикалық колледжде аймақтық конференция мен оқыту семинары - 7 облыстың 100 педагог қызметкеріне (мектеп мұғалімдері мен басшылары, әдістемелік кабинеттердің әдіскерлеріне) арналған бастауыш мектепте қазақ тіліне шому әдісі бойынша НЗМ тәжірибесін тарату тренингі өткізілді.

Осы жұмысты жалғастыру мақсатында аймақтардың қатысушылары мемлекеттің жалпы білім беру мектептерінде тілдік ортаға ену тәжірибесін ұсынды.

Тәжірибені тарату жұмысы 2017 жылы одан әрі жалғасатын болады. Жоспарда:

- ▶ Аршалы ауданының Арнасай мектебін Аршалы және Целиноград аудандарының барлық шағын жинақты мектептері үшін тірек алаңы ретінде белгілеу;
- ▶ инновациялық тәжірибені тарататын, педагогтардың кәсіби деңгейін арттыратын ықшам әдіскерлер топтарын құру;
- ▶ Ақмола облысының қалған аудандарында шағын жинақты мектептермен тәжірибені енгізу жұмысын жалғастыру.

3.3. ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫ

2015 жылдың наурыз айында тәжірибені тарату аясында ДББҰ мен Қызылорда облысының әкімі арасында инновациялық оқыту әдістері мен технологияларын аймақтың 22 инновациялық жалпы білім беру мектептеріне тарату бойынша Ынтымақтастық меморандумы бекітілді.

Тәжірибені тарату жұмысы екі бағытта жүргізілуде:

- ▶ Облыс мектептері педагогтарының кәсібилігін дамыту;
- ▶ Басшылар мен педагогтардың желілік кәсіби қауымдастығын құру.

2016 жылға бекітілген Жұмыс жоспарына сәйкес **41 іс-шара жоспарланып, 49-ы** (4 семинар, 3 тренинг, 3 шеберлік сыныбы, 11 педагогтардың біліктілігін арттыру курсы, 28 педагогтарға әдістемелік қолдау көрсету іс-шарасы) өткізілді.

Іс-шаралар шеңберінде оқытылған тұлғалар саны:

- ▶ 83 басшы (директорлар мен оқу ісі меңгерушілері);
- ▶ 550 бастауыш сынып мұғалімі, пән мұғалімдері;
- ▶ әдістеме мен технологиялар бойынша 29 мектеп тренері;
- ▶ 168 бағалау үйлестірушісі;
- ▶ қалалық/аудандық оқу бөлімдерінің 43 әдіскері.

Жаңартылған білім мазмұнын енгізуді қамтамасыз ету мақсатында ДББҰ ПШО арқылы облыс мұғалімдерінің біліктілігін арттыру бойынша нысаналы жұмыс жүргізеді. Бүгінгі күні Қызылорда облысы педагогтарының әлеуеті айтарлықтай жоғарылады, облыс мектептеріне жаңартылған білім мазмұнын ойдағыдай енгізу үшін орта дайындалды. Деңгейлік курстардың бағдарламалары бойынша біліктілікті арттырудан өткен 1224 мұғалімнің 49%-ы яғни 605 мұғалім, ал жаңартылған білім мазмұны бойынша курстардан өткен 1376 бастауыш сынып мұғалімінің 40%-ы яғни 550 мұғалім 22 инновациялық мектепте қызмет атқарады.

Сонымен қатар жаңартылған білім мазмұны шеңберінде Қызылорда облысының педагог кадрлары 2016 жылы ПШО-нда оқытудан өтті.

Кесте. Оқытылған адамдар саны

Бағыты	Педагог қызметкерлер санаты / бағдарламалар	Оқытылған педагогтар	
		2012-2016 ж.ж. оқытылған адамдар саны	2017 жылы оқытуды талап ететін адамдар
оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша	Деңгейлік бағдарламалар бойынша педагогтар	1 224	605
	Жалпы білім беру мектептерінің басшылары	171	27
	Оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша мектеп тренерлері	312	29
білім мазмұнын жаңарту бойынша	Облыстық БББ, аудандық/қалалық әдістемелік кабинеттер қызметкерлері	108	43
	Жалпы білім беру мектептерінің директорлары мен орынбасарлары	290	83
	Бастауыш мектеп пәндерінің мұғалімдері	1 376	550
	Сыни бағалауды енгізу үйлестірушілері	303	22
	Робот техникасы бойынша информатика мұғалімдері	167	52
	Негізгі мектеп пәндерінің мұғалімдері		
ЖОО мен колледждер ПОҚ	Астана қаласының гуманитарлық колледжінің оқытушылары	63	-

Педагогтарға әдістемелік қолдау көрсету мақсатында:

- Қызылорда облысының инновациялық мектептерінің ізденімпаз педагогтары, әдіскерлері мен басшылары қатарынан «Әдістемелік керуен/Методический караван» шығармашылық тобын құрды;
- Инновациялық мектептердің педагог қызметкерлерінің онлайн қауымдастығы құрылды. Оған мектеп мұғалімдері, директорлары, оқу ісінің меңгерушілері, әдістемелік бірлестіктер басшылары, аудандық/қалалық білім беру бөлімдерінің әдіскерлері кіреді (1302 адам, 54%);
- Тәжірибе алмасу бойынша 17 ашық сұхбат алаңы ұйымдастырылды.

Бірлескен қызмет нәтижесінде:

- **10 мектепке** лицей мен гимназия мәртебесі берілді;
- **24 мектеп** инновациялық мектептер жобасына қосылды;
- **12 мектеп** Гранттық инновациялық жобаларды жүзеге асыруды бастады (БҰҰДБ қолдауымен);

- **10 мектеп** Зияткерлік мектептердің әлеуметтік жобалары мен тәжірибелерін жүзеге асырады, олардың ішінде **8 мектеп** мектеп қоғамдастығының «Шаңырақ» жобасы бар; **2 мектеп** «Туған елге тағзым» жобасын жүзеге асырады.

Қызылорда облысының білім беру кластерінің өзара байланысы келесі беттегі сызба-нұсқада келтірілген, оған: ПШО, Қызылорда қаласындағы Зияткерлік мектеп, аймақтың 30 жетекші мектебі, жаңартылған білім мазмұнын енгізу бойынша 2 сынамалы мектеп, 22 инновациялық мектеп, Зияткерлік мектептердің тәжірибесін тарату бойынша 2 базалық мектеп, 12 Гранттық мектеп және тіркелген 242 магниттік мектептер кіреді.

Бұл білім беру кластері педагогтарға уақытылы әдістемелік қолдау көрсетуге, оқыту үдерісіне заманауи әдістер мен технологияларды енгізуге, облыста білім беру сапасын арттыруға жауапты. Тәжірибені енгізу бойынша әдістемелік нұсқаулық пен үйлестіруді облыстың білім беру басқармасының оқу-әдістемелік орталығы ұйымдастырды.

Жетекші мектептерде директорлар мен оқу ісі меңгерушілері басшыларға арналған курстардан өтті, педагогтар деңгейлік бағдарламалар мен жаңартылған білім мазмұны бойынша біліктіліктерін арттырды. Қазір облыстың 298 жалпы білім беру мектебі үшін білім мазмұнын жаңартуды қолдау мақсатында педагогтардың кәсіби деңгейін арттыру бойынша ең озық тәжірибені қамтитын 56 жетекші мектеп қызмет етеді.

Мұғалімдердің мектептегі әлеуетін нығайту, мектеп ішінде оқыту әдістемесі мен технологиялары бойынша курстар өткізу мақсатында 2016 жылы облыста 312 мектеп тренері дайындықтан өтті.

Критериалды бағалау бойынша семинарлар мен кәсіби консультацияларды ұйымдастыру мақсатында аймақ мектептерінен 287 оқу ісінің меңгерушілері қатарынан бағалау жөніндегі мектеп үйлестірушісі ретінде дайындықтан өтті. Аудан деңгейінде мектептерге 108 әдіскер мен 16 аймақтық бағалау үйлестірушісі қолдау көрсетеді.

**2016 жылдың қараша айында
Зияткерлік мектептердің тәжірибесін
аймақ мектептеріне тарату нәтижелері
бойынша облыс әкімдігінің, білім беру
басқармасының, педагог және ата-аналар
қоғамдастығының қатысуымен «Дөңгелек
үстел» өткізілді.**

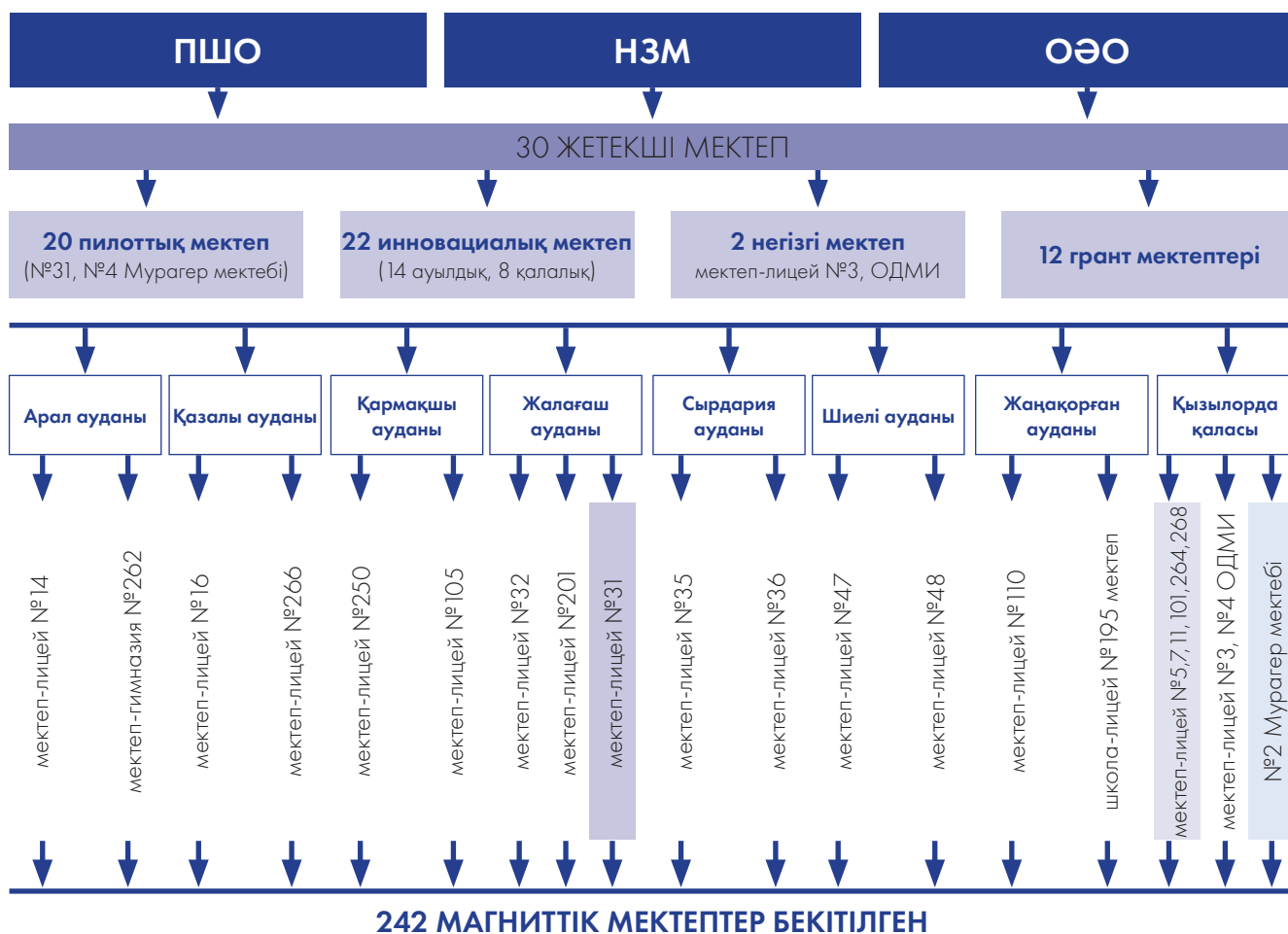
Мектеп педагогтары мен басшыларының, аудандық/қалалық оқу бөлімдері меңгерушілерінің, облыс әкімінің ұсыныстары бойынша бұл жұмысты жалғастыру және 2017 жылы аймақ мектептерін қосымша қаржыландыру туралы шешім қабылданды.

Жоспарда:

- ▶ 46 инновациялық мектеп облыстың қалған барлық жалпы білім беру мектептері үшін тірек алаңына – ресурс орталықтарына айналады;
- ▶ бірнеше бағыт бойынша педагогтарды тұжырымдамалық оқытумен, білім мазмұнын жаңартумен, инновациялық жобаларды енгізумен айналысатын ықшам топтар құру және т.б.;
- ▶ ЖӘК порталында педагог ұжымдар тәжірибесі бөлісетін, өздерінің әзірлеген ең жақсы жұмыстарын орналастыратын, педагогтар мен әдістемелік кабинеттер қызметкерлерінің педагогикалық білім базасын дамытатын парақша құру;
- ▶ инновациялық мектеп кітапханалары оқушылардың зерттеу дағдыларын дамытуға, жобалық жұмыстарды жасауға, мектеп педагогтарының біліктілік деңгейін арттыруға, сонымен қатар оқушылардың білуге құмарлығын дамытуға, білім алушылардың сабаққа дайындық барысында ынтасын арттыруға және қосымша материалдарды оқуға қажетті өз бетімен оқу және оқу материалдарын іздеу дағдыларын дамытуға арналған ғылыми-әдістемелік орталықтарға айналады.

Әкімдіктің облыста білім беру сапасын арттырудағы жетекші рөлі мен қызығушылығы, білім мазмұнын жаңарту барысында мәселелерді шапшаң шешуі 2 жыл ішінде Қызылорда облысында білім беру сапасын және педагогтардың шығармашылық әлеуетін арттыруда оң нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік берді.

Сурет. Қызылорда облысы мектептерінің өзара байланысын көрсететін сызба

3.4. ҚР ҚОРҒАНЫС МИНИСТРЛІГІНІҢ «ЖАС ҰЛАН» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ӘСКЕРИ МЕКТЕП-ИНТЕРНАТТАРЫ

2016 жылдың қаңтар айында ДББҰ мен Ұлттық қорғаныс университеті арасында тәжірибені төрт «Жас Ұлан» Республикалық әскери мектеп-интернатына тарату туралы Меморандум бекітіліп, 2016 жылға бірлескен жұмыс жоспары мақұлданды.

Бекітілген жоспарға сәйкес 26 іс-шара (10 семинар, 6 тренинг, 2 біліктілікті арттыру курсы, 8 педагогтарға әдістемелік қолдау көрсету іс-шарасы) өткізілді.

Орта білім мазмұнын жаңартудың негізгі ережелерін түсіндіру бойынша 2016 жылдың маусым айында Астана қаласындағы «Жас Ұлан» республикалық мектебінің **27 мұғаліміне** жаңартылған білім мазмұны бағдарламаларының ерекшеліктері қарастырылған тренинг өткізілді; Іс жүзінде:

- Қазақ, орыс және ағылшын тілдері пәндерінің мұғалімдеріне арналған «Тіл пәндерін оқытудағы коммуникативтік тәсілдеме»;
- Жаратылыстану-ғылыми пәндер мұғалімдеріне арналған «Физика, химия, биология сабақтарында «зерттеу арқылы оқыту» тәсілдемесін қолдану»;
- «Математика пәнінің оқу бағдарламаларындағы мазмұндық желілер»;
- «География пәнінің оқу бағдарламаларының ерекшеліктері»;
- «Қазақстан тарихы, Дүниежүзі тарихы, Құқық негіздері сабақтарында сыни тұрғыдан ойлау дағдыларын дамыту».

Тренерлер мен тыңдаушылар жаңартылған білім мазмұнын жүзеге асырудың өзекті педагогикалық тәсілдемелеріне қатысты тапсырмаларды орындады, белсенді оқыту әдістерін қарастырды. Тренерлердің басшылығымен іс-шараға қатысушылар қысқа мерзімді жоспарлардың жобаларын әзірледі. Олардың негізінде мұғалімдер жаңа оқыту әдістері мен тәсілдерін қолдану бойынша алған білімі мен дағдыларын іс жүзінде қолданған шағын сабақтар жүргізді.

«Жас Ұлан» мектептерінің басшылары мен педагогтары біліктілікті арттыру курстары мен оқыту семинарларынан өтті, сонымен қатар Астана, Қарағанды, Шымкент және Алматы қалаларындағы педагогтардың шеберлік сыныптарына қатысып, өз мектептерінің педагогикалық қызметін одан әрі дамыту жолын анық көре алады.

2016 жылдың желтоқсан айында «Жас Ұлан» мектептерінің педагогтары мен басшылары үшін Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президенті – Ұлт көшбасшысы атындағы Ұлттық қорғаныс университетінің, Қазақстан Республикасы Қорғаныс Министрлігінің қатысуымен оқытудың инновациялық тәсілдерін енгізу бойынша дөңгелек үстел ұйымдастырылды. Онда мектеп педагогтары мен басшылары сабақ барысында оқытудың инновациялық тәсілдерін енгізу бойынша өз тәжірибелерімен бөлісті, сондай-ақ қызықты сабақ құру, оқушылардың бойында зерттеу қызметі дағдыларын дамыту, жобалық жұмыстарды, математикалық үлгілеу дағдыларын қалыптастыру және т.б. саласындағы Зияткерлік мектептер тәжірибесін енгізу бойынша одан арғы жұмыстың келешекке бағытталған жолдарын атап өтті.

Әскери мектептер кітапханалары ғимараттың дизайнын, кітапханада оқушылар мен мұғалімдерге арналған шараларды өткізу түрін өзгерту арқылы

өз жұмыстарын қайта құрды. Пәндік кірігу, оқуға деген қызығушылықты арттыру арқылы оқу және ақпараттық сауаттылықты дамыту мақсатында сабақтарды ақпараттық жағынан қамтамасыз ету, кітапхана ресурстарын қолдана отырып, белсенді ойын әдістемелерін өткізу негізінде, мектеп кітапханаларында кіріктірілген сабақтар өткізіледі, үй жұмысын орындауда курсанттардың ерекше қызығушылығын тудырған жеке сабақтардың тақырыптары талқыланады және т.б.

2017 жылға төмендегі іс-шаралар жоспарланып отыр:

- ▶ Астана қаласындағы «Жас Ұлан» мектебі республиканың әскери мектептер желісінің тірегіне айналады;
- ▶ Астана, Алматы, Қарағанды, Шымкент қалаларындағы «Жас Ұлан» мектептері Зияткерлік мектептердің 20 оқушысымен бірге далалық жиын өткізудің тірек алаңына айналады;
- ▶ тұжырымдамалық оқытумен, әскери мектептер желісі мектептері мұғалімдерінің білім беру мазмұнын жаңартумен айналысатын Жобалық топ құрылады;
- ▶ педагогтар өздерінің үздік жұмыстарымен бөлісе алатын мектептер желісі, мұғалімдердің педагогикалық білім базасын дамыта алатын СМЖ парағы жасалады;
- ▶ кітапхана оқушылардың ғылыми-зерттеу қызметі мен педагогтардың біліктілік деңгейін арттыру орталығына айналады;
- ▶ тәрбие жұмысы жөнінде директор орынбасарлары оқушылардың кәсіптік бағдары бойынша оқытылады;
- ▶ педагогтардың АКТ сауаттылығы дамытылады;
- ▶ мектеп директорларының Зияткерлік мектептерде тағылымдамадан өтуі ұйымдастырылады;

- ▶ АӘД және дене шынықтыру мұғалімдеріне шеберлік сыныптары мен тәжірибе алмасу ұйымдастырылады.

ДББҰ-ның «Жас Ұлан» Республикалық әскери интернат-мектептерімен сәтті жұмыс істеуі Қазақстан Республикасы Қорғаныс Министрлігінің, ҚР Тұңғыш Президенті - Ұлт Көшбасшысы атындағы Ұлттық қорғаныс университетінің үлкен қолдауы мен мүдделілігімен еншілес білім беру ұйымдарында жоғары сапалы білімге қол жеткізу үшін оқу-тәрбие жұмысын ұйымдастырудағы инновацияларды енгізу және педагогикалық құрамның біліктілігін арттыру қамтамасыз етілген.

3.5. РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА МЕКТЕБІ

2016 жылы 2014 жылдың қараша айында жасалған ДББҰ мен РФММ арасындағы Өзара ынтымақтастық меморандумы және инновациялық бағдарламаларды енгізу бойынша бірлескен іс-шаралар жоспары аясында тәжірибені трансляциялау жұмысы жүргізілді.

2016 наурыз айынан бастап ДББҰ Астана және Алматы қалаларындағы «Республикалық физика-математика мектебі» коммерциялық емес акционерлік қоғамының акционері болып табылатынын айта кеткені жөн.

11 пән бойынша КБББ-на сәйкес 9-11-сыныптардың **оқу бағдарламалардың мазмұнын:** қазақ, орыс, ағылшын тілдері, математика, тарих, география, информатика, биология, химия мен экономика бойынша **бейімдеу** жұмысы жүргізілді.

Есеп берілген осы жылдың сәуір айында Алматы қаласының РФММ-інің жаратылыстану-математика, қоғамдық-гуманитарлық бағытындағы пәндердің, тілдік пәндердің **30 мұғалімінің** қатысуымен семинар өткізілді. Семинар барысында Зияткерлік мектептер мен РФММ бағдарламаларын кіріктіру механизмдері анықталды. Семинар нәтижелері бойынша БББӨ мамандарының қолдауымен РФММ үшін оқу бағдарламалары мен жоспарларын әзірлеу бойынша ұсыныстар хаттамасы жасалды.

Үштілдік оқытуды **енгізу мақсатында пәндерді үш тілде оқытуға көшу кестесі** құрылды. Пән (тілдік емес) мұғалімдері үшін пәнді басқа тілде оқыту үшін тіл үйрету курстары ұйымдастырылды. Сондай-ақ ағылшын тілі мұғалімдері ағылшын тілін меңгеру деңгейлерін арттыруға бағытталған курсты аяқтады.

2016 жылдың қыркүйек айынан бастап:

- ▶ орыс тілінде оқитын 9-сыныптарда «Қазақстан тарихы», «География» - қазақ тілінде, «Химия», «Биология», «Физика», «ҒЖЖБ», «Экономика» - ағылшын тілінде;
- ▶ қазақ тілінде оқитын 10-сыныптарда «Дүниежүзі тарихы», «Информатика» – орыс тілінде, «Химия», «Биология», «Физика», «ҒЖЖБ», «Экономика» - ағылшын тілінде;
- ▶ орыс тілінде оқитын 10-сыныптарда «Қазақстан тарихы», «География» – қазақ тілінде, «Химия», «Биология», «Физика», «ҒЖЖБ», «Экономика» - ағылшын тілінде;
- ▶ қазақ тілінде оқитын 11-сыныптарда «Дүниежүзі тарихы», «Информатика» – орыс тілінде, «Экономика» және «ҒЖЖБ» - ағылшын тілінде;
- ▶ орыс тілінде оқитын 11-сыныптарда «Қазақстан тарихы», «География» – қазақ тілінде, «Экономика», «ҒЖЖБ» - ағылшын тілінде енгізіле бастады.

Тәрбие компоненті – әрбір сабақта оқу бағдарламасында құндылықты тәсіл, сондай-ақ сабақтан тыс жұмыс арқылы жүзеге асырылатын, білім беру үдерісінің ажырамас бөлігі болып табылады. Ол мынадай сабақтан тыс жұмыс арқылы жүзеге асырылады: қосымша білім және әр түрлі әлеуметтік жобалар/тәжірибелер.

РФММ педагогтары тәрбие жұмысын ұйымдастыру ерекшеліктерімен және Зияткерлік мектептердің кітапханаларының жұмысымен танысты.

Осылайша, Қызылорда, Талдықорған, Астана және Алматы қалаларының мұғалімдері «Зияткерлік мектептердегі тәрбие жұмысының ерекшеліктері» атты семинарға қатысты. Олар бірнеше бағыттар бойынша әлеуметтік жобаларды зерттеді («Шаңырақ» мектеп қауымдастығы, «Зияткерлік мектептер оқушыларына оқуға ұсынылған 100 кітап», «READING TIMES», «Book Crossing», «Білім көзі - кітапта» жобалары, «2 апта ауылда» әлеуметтік тәжірибесі, «Wikipedia клубы» жобасы, «Ата-аналардың жұмыс орнында 10 күн» кәсіптік бағдарлау тәжірибесі, «Wikipedia клубы» жобасы, «Баланы жұмысқа ал» бір күндік тәжірибесі, «Таратуға тұрарлықтай идея» форматындағы «TEDx NIS» жобалық клубы, «Қазақ әндері» жобасы, «Қоғамға қызмет ету» бағдарламасы).

Педагогтарды кәсіби дамыту бойынша үлкен жұмыс жасалды. Астана және Алматы қалаларындағы РФММ-нде 202 педагог кадр қызмет атқарады.

РФММ мұғалімдерінің кәсіби құзыреттіктерін дамыту қажеттігін анықтау мақсатында ДББҰ бастапқы мониторинг ұйымдастырды, оның нәтижелері:

1. Педагогтардың АКТ-құзыреттік деңгейін анықтауға 80 мұғалім қатысты, олардың ішінен жоғары деңгейді - 1 педагог, орташа деңгейді - 18 (22,5%), төмен деңгейді - 49 мұғалім (61,3%), нашар деңгейді - 12 (15%) мұғалім көрсетті.
2. Қазақ тілін білу деңгейін анықтау, Қазтест (ҰТО) – 77 мұғалім: жоғары деңгей - 5% мұғалім, орташадан жоғары деңгей - 40%, орташа деңгей - 24%, бастапқы және қарапайым деңгей – 31%.

3. Пән мұғалімдерінің ағылшын тілін білу деңгейін анықтауға халықаралық APTIS тестін (Британдық кеңес) өткізу арқылы – 61 мұғалім (жоғары деңгей - 1 мұғалім C (1%) және 4 мұғалім B2 (7%), орташа деңгей – 7 адамнан 11% (B1) және (A2), төмен деңгей A1 - 25 мұғалім (42%), A0 – 17 мұғалім (28%)) қатысты.
4. 9 мұғалімнің ағылшын тілін білу деңгейі халықаралық IELTS емтиханын (Британдық кеңес) тапсыру арқылы анықталды (6,5 балл - 3 педагог, 6,0 балл – 4 мұғалім, 5,0 балл - 2 мұғалім).

Осыған орай келесі жұмыстарды ұйымдастыру қажет:

- ▶ құзыреттілік сертификаттарын алу арқылы тілдік және тілдік емес пәндер педагогтарының біліктілігін арттыру;
- ▶ ДББҰ тәжірибесі негізінде кадрлар біліктілігін арттыру жүйесін енгізу;
- ▶ ББҰ тәжірибесі бойынша педагогтардың аттестациясын енгізу.

Сонымен қатар есеп беру кезеңінде тәжірибені тарату шаралары бойынша **жоспарланған 41 шараның орнына 43 шара өткізілді.**

РФММ педагогтары ДББҰ-нда бағалау, тәрбие жұмысы, кітапхана жұмысын ұйымдастыру бойынша оқыды, ДББҰ-ның жыл сайынғы конференциясына мазмұн, көшбасшылық, педагогтардың кәсіби дамуы мен зерттеу жұмысын ұйымдастыру тақырыптары бойынша секцияларға қатысты.

Алматы қаласы ФМБ Зияткерлік мектеп негізінде шығармашылық топ мұғалімдерінің оқу-зертханалық құралдарды қолдану бойынша ашық отырысы өткізілді.

Осылайша, РФММ-нде жұмысқа шығармашылық тұрғыдан қарайтын педагогтар әлеуеті құрылған. Олар мектепте инновациялық жұмысты орындайды және өз әріптестерін мектептің 8 әдістемелік бірлестіктерінде оқытады. Инновацияларды енгізіп жатқан мұғалімдер ұжымы мектептегі оқу үдерісін әдістемелік жағынан қамтамасыз етеді, оқуға жаңа тәсілдер мен амалдарды, тәсілдемелер мен технологияларды енгізу бойынша жұмыс істейді, сонымен қатар әріптестерінің кәсіби дамуымен айналысады.

2017 жылы жұмыс келесі мәселелерге бағытталатын болады:

- ▶ оқу жоспарларын КБББ мазмұнына сәйкестендіру;
- ▶ РФММ-ін республикадағы осы бағыттағы арнайы мектептерге одан арғы қолдау көрсету бойынша Алматы және Астана қалаларының физика-математикалық пәндерді тереңдетіп оқытатын мектептерінің тірек алаңы ретінде белгілеу;
- ▶ педагогтар өздерінің үздік сабақтары мен зерттемелерін орналастыра алатын РФММ мектептері үшін СМЖ парағын жасау;
- ▶ мектеп кітапханаларында оқушылардың ғылыми-зерттеу жұмысы орталықтарын құру;
- ▶ РФММ ішінде педагогтардың біліктіліктігін арттыру жүйесін құру;
- ▶ ата-аналар қауымдастығын РФММ оқушыларының сабақтан тыс жұмысына тарту;
- ▶ РФММ-нде тәрбие жұмысының ұйымдастырылуын жетілдіру.

3.6. РЕСУРСТЫҚ ОРТАЛЫҚ РЕТІНДЕ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРДІҢ ҚР АЙМАҚТАРЫНДА ЖҮРГІЗГЕН ЖҰМЫСТАРЫ

Зияткерлік мектептер республикада білім мазмұнын жаңарту бойынша жүйелі жұмыс жүргізетін аймақтардағы негізгі ресурс орталығы болып табылады.

Жаңартылған білім беру мазмұны апробациясын сүйемелдеу, пилоттық және жалпыға бірдей білім беретін мектеп педагогтарына тұрақты әдістемелік қолдау көрсетіп, кеңес беру үшін әрбір Зияткерлік мектептің алдына жауапты міндет қойылған. Зияткерлік мектептердің 2015-2017 жылдарға арналған 30 пилоттық мектебімен жүргізілетін жұмыс жоспарлары бекітілді. 2016 жылы:

- ▶ **739** оқу семинары;
- ▶ **477** оқу тренингі;
- ▶ бастауыш мектептің барлық пәндері бойынша **2 081** шеберлік сыныбы (оның ішінде 527 топтық сабақ беру);
- ▶ пилоттық мектеп педагогтарының **814** сабағына қатысу және ұсыныстар;
- ▶ пилоттық мектептердің ағылшын тілі **мұғалімдеріне** арналған **423** тіл курсы;
- ▶ ата-аналарға арналған **46** түсіндіру дәріс сабақтары (лекторий);
- ▶ бастауыш мектеп оқушыларына арналған **511** онлайн-сабақ пен мұғалімдерге арналған **96** онлайн-семинар ұйымдастырылды.

Аймақтардағы Зияткерлік мектептердің іс-шаралары бойынша толығырақ ақпарат кестеде берілген (7-қосымша).

Зияткерлік мектептер республиканың жалпы білім беретін мектептерінің педагогтарына мынадай салалар бойынша күнделікті тұрақты әдістемелік және тәжірибелік көмек көрсетіп келеді:

- ▶ тиімді оқу-тәрбие үдерісі (оқушыларды оқыту мен оқуда саралау тәсілі, сабақтағы формативті бағалау, оқыту мен оқудың интерактивті формасы мен амалдарын қолдану);
- ▶ тілдік пәндерді оқыту (демалыс кезіндегі тілдік курстар, 4 сөйлеу дағдысын дамыту бойынша формативті бағалауды қолдану ерекшеліктері);
- ▶ мектептегі «Мәңгілік ел» ұлттық идеясының басты құндылықтарына негізделген тәрбие жұмысын ұйымдастыру;
- ▶ «Өзің оқып-білгеніңді өзгеге де оқыт», «Тең-теңіне» қағидалары бойынша педагогтардың көшбасшылық дағдыларын дамыту;

- ▶ мектепте қолайлы психологиялық орта құру;
- ▶ оқу-тәрбие үдерісінде деректерді әрі қарай қолдану үшін баланың қабілеттілігін ерте кезеңде анықтау;
- ▶ оқушының кәсіби икемділігін айқындау бойынша ерте анықтау жұмыстарын өткізу;
- ▶ онлайн-мектеп ұйымдастыру;
- ▶ сабақтарда заманауи АКТ-технологияларын қолдану.

Бұдан басқа, Зияткерлік мектептердің оқу-материалдық базасы жалпы білім беретін мектептерде қолайлы оқыту және оқу ортасын құру әрі білім беру кеңістігін өзгерту үшін тәжірибені таратудың ресурстық орталығы ретінде қолданылады. Осы мақсатпен:

- ▶ мектеп директорлары мен олардың орынбасарларына, бастауыш мектеп мұғалімдері мен пән мұғалімдеріне арнап сабақтарды оқыту әдістемелері мен технологиялары бойынша тағылымдамалық алаңдар құрылған;
- ▶ еліміздің жалпы білім беретін мектептерінің педагогтарына тұрақты әдістемелік және тәжірибелік көмек көрсету үшін жаңашыл мұғалімдердің шығармашылық топтары құрылған;
- ▶ жергілікті қоғамдастық, жетім балалар мен ата-ана қамқорлығынсыз қалған балалар, қарттар үйіндегі жасы үлкен кісілер үшін іс-шаралар мен әлеуметтік науқандар ұйымдастырылады;
- ▶ мектептердің педагогикалық қызметкерлері үшін диалог алаңдары ашылды;
- ▶ әр түрлі пәндер бойынша оқушыларға арналған виртуалды және демалыс кезіндегі мектептер жұмыс істейді;
- ▶ пилоттық мектептердің мұғалімдері үшін тұрақты әдістемелік күндер өткізіледі (аптасына 1 күн);
- ▶ STEAM, Робот техникасы, ағылшын тілі бойынша жазғы мектептер жұмыс жасайды;
- ▶ республика мектептері оқушыларына арналған тұрақты спорттық шаралар өткізіледі;
- ▶ жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдері үшін «Геометриялық шеберхана» атты жыл сайынғы олимпиада өткізіледі;
- ▶ сабақтарда оқыту және оқу тәсілдері мен амалдарын енгізу бойынша ШЖМ педагогтарымен серіктестік орнатылды.

4-ТАРАУ.

БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ

4-ТАРАУ. БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ

Оқыту ресурстары білім беру мазмұнын жаңарту үрдісінде едәуір рөл атқарады.

4.1. ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНДЕР (ОӘК)

2016-2019 жылдары білім мен ғылымды дамытуға бағытталған мемлекеттік бағдарламаны жүзеге асыру¹ және Зияткерлік мектептердің тәжірибесін тарату аясында оқу-әдістемелік кешендерді (бұдан әрі – ОӘК) әзірлеу жұмысы жүргізілуде:

- ▶ бастауыш мектептің 1, 2 және 3-сыныптары үшін (МЖМБББС сәйкес);
- ▶ негізгі мектептің 5 және 7-сыныптары үшін (МЖМББС сәйкес).

ОӘК стратегиялық серіктеспен – Кебридж Университетінің Баспасымен (бұдан әрі – КУБ) бірлесе әзірленеді. КУБ жұмыскерлерімен бірлесіп, келесі шаралар өткізілді:

- ▶ *Бастауыш мектепке арналған ОӘК әзірлеу бойынша авторларға арналған 18 даярлық семинар, редакторларға арналған 6 семинар;*
- ▶ *Негізгі мектепке арналған ОӘК әзірлеу бойынша авторларға арналған 7 даярлық семинар, редакторларға арналған 8 семинар.*

ОӘК әзірлеу жұмысына **352** адам қатысты:

- ▶ Зияткерлік мектеп мұғалімдерінен 173 әзірлеуші-автор;
- ▶ жалпыға ортақ білім беретін мектептердің мұғалімдері мен Қазақстанның үздік жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылары құрамынан 61 әзірлеуші-автор;
- ▶ Зияткерлік мектеп мұғалімдері және елдегі жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылары құрамының 79 редактор;
- ▶ Қазақстанның үздік жоғары оқу орындарының ПАҚ-нан 39 ғылыми кеңесші.

Есеп беру кезеңіндегі жұмыстың басты нәтижесі қазақ пен орыс тілдерінде ОӘК әзірлеу болып табылады.

¹ Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 1 наурыздағы №205 Жарлығы

Кесте. Әзірленген ОӘК

Сынып	ОӘК саны	Пәндер	Атаулар саны	Жағдайы
1	6	«Математика» (Қаз. т./Орыс. т.), «Дүниетану» (Қаз. т./Орыс. т.), «Жаратылыстану» (Қаз. т./Орыс. т.)	18	ҚР БҒМ жалпы білім беретін мектептердің негізгі оқулықтар тізіміне енгізілді
2	16	«Математика», «Дүниетану», «Жаратылыстану», «Көркем өнер», «Музыка», «Орыс тілі (екінші тіл ретінде L2)», «Орыс тілі (бірінші тіл ретінде L1)», «Әдебиеттік оқу», «Қазақ тілі (екінші тіл ретінде – T2)», «Қазақ тілі (бірінші тіл ретінде – T1)», «Әдебиеттік оқу»	48	ҚР 30 пилоттық мектепте апробациядан өтуде
3	18	«Математика», «Дүниетану», «Жаратылыстану», «Көркем өнер», «Музыка», «Орыс тілі (екінші тіл ретінде L2)», «Орыс тілі (бірінші тіл ретінде L1)», «Әдебиеттік оқу», «Қазақ тілі (екінші тіл ретінде – T2)», «Қазақ тілі (бірінші тіл ретінде – T1)», «Әдебиеттік оқу», «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар»	52	жобалық нұсқалары әзірленді
5	16	«Математика», «Информатика», «Жаратылыстану», «Қазақстан тарихы», «Дүниежүзі тарихы», «Қазақ тілі», «Қазақ тілі мен әдебиеті», «Қазақ әдебиеті», «Орыс тілі», «Орыс тілі мен әдебиеті», «Орыс әдебиеті»	32	жобалық нұсқалары әзірленіп, «Оқулық» Республикалық ғылыми тәжірибелік орталығының сараптамасына тапсырылды
7	26	«Математика», «Информатика», «Дүниежүзі тарихы», «Қазақстан тарихы», «Физика», «Химия», «География», «Биология», «Қыздарға арналған көркем өнер», «Ұлдарға арналған көркем өнер», «Қазақ тілі», «Қазақ әдебиеті», «Қазақ тілі мен әдебиеті», «Орыс тілі», «Орыс әдебиеті» және «Орыс тілі мен әдебиеті»	52	жобалық нұсқалары әзірленіп, «Оқулық» Республикалық ғылыми-тәжірибелік орталығының сараптамасына тапсырылды

ӘЗІРЛЕНГЕН ОҚУ ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕНДЕРДІҢ НЕГІЗГІ СИПАТТАМАЛАРЫ

ОӘК оқу бағдарламасының игерілуін қамтамасыз етеді, әр сабақта оқу мақсаттарының жетуіне жағдай жасайды.

Бастауыш мектепке арналған ОӘК оқулықтан, жұмыс дәптерінен және мұғалім нұсқаулығынан тұрады. Негізгі мектепке арналған ОӘК - оқулық пен мұғалім нұсқаулығынан тұрады.

Оқулықтардың құрамы оқу құралына қойылатын талаптарға сәйкес әзірленеді. Әзірленген оқулықтар тәжірибеге бағытталған тапсырмалармен ерекшеленеді. Бұл тапсырмалар білім алушылардың функционалды сауаттылығының қалыптасуына бағытталған және білім алушылардың білімдері мен дағдыларын саралап нығайту ұстанымын ескере отырып әзірленген.

Оқу материалын ұсынудың түрлі формалары оқушыларда мәтіндермен, суреттермен, кестелермен, сызбалармен, диаграммалармен жұмыс істеу дағдыларының дамуына жағдай жасайды.

Оқулықтың қосарбеттерінде орналасқан айдарлардан іс-әрекетті жүзеге асырудың түрлерін байқауға болады. Айдарлардың тапсырмалары сабақта алған білімдерді бекіту мен тереңдетуге бағытталған тәжірибелік әрекеттерді орындауды талап етеді. Оқу айдарлары, сонымен қоса, білім алушылардың оқу материалын меңгерудегі танымдық қызығушылығының жандануына жағдай жасайды.

Оқушылардың өздігінен білім алу қабілетін дамыту оқулықпен жұмыс жасауға көмектесетін тапсырмаларға қатысты түрлі нұсқаулар беру арқылы, сондай-ақ білім мен дағдыны өз бетінше бақылауға ықпалдасатын тест тапсырмалары арқылы жүзеге асады.

Оқулықтың құрылымы

Әр сабақтың тақырыбы оқулықтың қосбетінде (екі қатар тұрған беттерде) берілген. Құрамы пәндік оқу бағдарламаларының бөлімдері мен бөлімшелеріне сәйкес бөлінген.

Оқулықтың әр бөлімі кіріспе беттен басталады. Бұл беттің мақсаты – оқушыларды бөлімнің тақырыбы мен оның негізгі сұрақтарымен таныстыру.

Оқулықтың қосбеті сабақ мақсаттарынан басталады. Олар оқушыға түсінікті тілмен жазылған және оқу бағдарламасына сәйкес келеді. Қосбет негізгі мәтіндер, түрлі тапсырмалар мен айдарлардан тұрады.

Суреттер, негізгі мәтіндер мен тапсырмалардың тиімді үйлесімі сабақ мақсаттарына жетудің маңызды шарты болып табылады.

Оқулықтың әр бөлімі қорытынды бетпен аяқталады. Бұл бетте жабық тест түріндегі тапсырмалар берілген. Олар оқушыларға оқу материалын меңгеру деңгейін анықтауға және бөлім тақырыбы бойынша өз білімдерін тексеруге мүмкіндік береді.

Әзірленген оқулықтар қызықты, көп бояулы дизайнымен ерекшеленеді. Оқулықта ашық түсті суреттер қолданылады. Әр сурет оқу материалының құрамын ашып, сәйкес тапсырманы орындаудың негізі болып табылады. Бұған қоса, қосымша ақпарат құралы ретінде қолданылады.

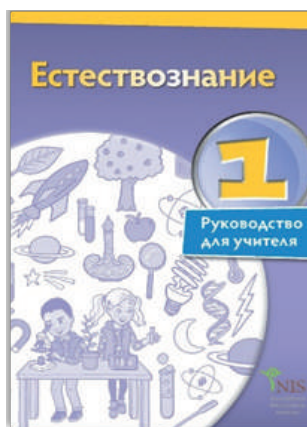
Жұмыс дәптерінде әр сабақта алған білімді кеңейту мен тереңдетуге және дағдыларды бекітуге бағытталған тапсырмалар бар. Дәптердің жұмыс парақтарын сабақта өтілген оқу материалын бекіту үшін қолдануға болады. Сонымен бірге бұл тапсырмаларды формативті бағалаудың құрамдас бөлігі ретінде қолдануға болады.

Мұғалім нұсқаулығы сабақты өткізу бойынша мұғалім жұмысына әдістемелік ұсыныстар жүйесі болып саналады. Мұғалім үшін ұсыныстар оқу үрдісін ұйымдастыру мен өткізу бойынша түсініктемелер түрінде берілген. Нұсқаулықта ұсынылатын ресурстарға сілтемелер де беріледі.

Мұғалім келесі оқу әдістері мен оқу стратегияларын қолданады деп күтілуде:

- ▶ мұқият іріктеліп алынған тапсырмалар мен жан-жақты ойластырылған жұмыс түрлерінің көмегімен оқушыларды ынталандыру және дамыту арқылы оқыту;
- ▶ оқушыларға түсінікті болатын мысалдар арқылы мәселелерді шешу жолдарын құру;
- ▶ зерттеу тәсіліне негізделген белсенді оқуды мадақтау;
- ▶ оқушылардың сыни ойлау дағдыларын дамыту.

Осылайша, бастауыш және орта білім беру мазмұнының жағартылған стандарттарына сәйкес әзірленген оқу-әдістемелік кешендер пәндік білімді қалыптастыратын, жеке тәжірибе негізіндегі зерттеу мен оқу дағдыларын, шығармашылық және сыни ойлауын дамытатын оқу қызметінің жүйесін енгізуге өз септігін тигізеді.

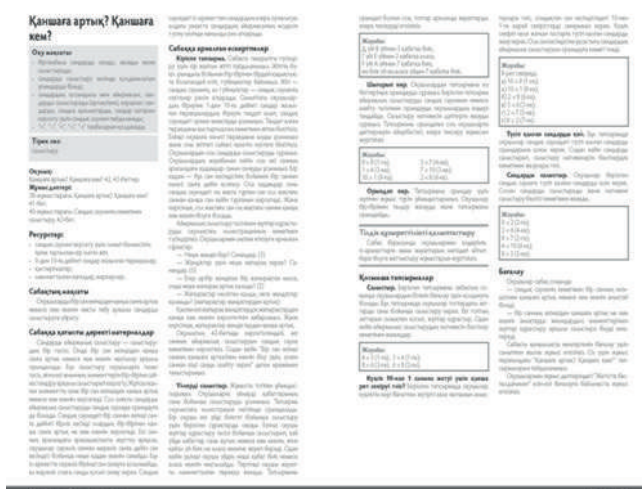
4.2. САНДЫҚ БІЛІМ БЕРУ РЕСУРСТАРЫ

Сандық білім ресурстарын қолдану педагогтарға оқушыларды оқытудың формаларын, әдістерін, құрамын сапалы түрде түзетуге мүмкіндік береді. Сонымен бірге тәжірибеге сүйенетін болсақ, педагогикалық іс-әрекеттің құралдары жетіледі, оқытудың сапасы мен тиімділігі артады.

2016 жылы СББР, интерактивті виртуалды зертханалар мен ұялы қосымшаны әзірлеу жұмысы орындалды:

- Негізгі мектеп үшін Информатика (7-сынып), Қазақстан тарихы (5, 7-сыныптар) және Математика (7-сынып) пәндері бойынша қазақ және орыс тілдерінде 50 СББР әзірленген.

Бұл СББР Зияткерлік мектептері мен елдің 30 пилоттық мектебінде апробациядан өтті.

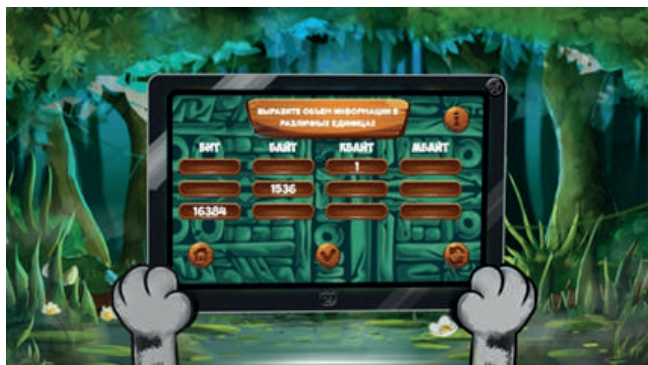
Сурет. «Қазақстан тарихы» пәні бойынша 5-сыныпқа арналған СББР

Сурет. «Математика» пәні бойынша 7-сыныпқа арналған СББР

Сурет. «Информатика» пәні бойынша 7-сыныпқа арналған СББР

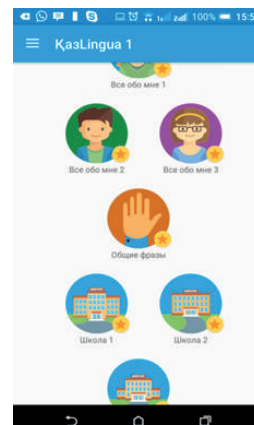
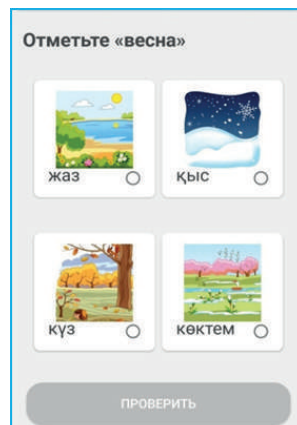
- Жіілік сөздіктің негізінде **1-сыныпқа арналған ҚазLingua ұялы қосымшасы** әзірленді. Әр тақырыпта және сабақта сол жаста және сол білім деңгейінде ең жиі қолданылатын сөздер мен сөз тіркестері пайдаланылады. Бұл, өз тарапынан, түрлі интерактивті тапсырмалардың көмегімен сөйлеу кезінде қазақ тіліндегі сөйлем, сөз тіркестері мен сөздерді қолдануға және есте сақтауға көмектеседі.

ҚазLingua - орыс тілінде оқитын сыныптарда қазақ тілін тиімді меңгеруге мүмкіндік беретін құрал.

Бағдарламалық әзірлеуді ББРО қызметкерлері жүзеге асырды, мазмұнын БББО және А. Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институты қызметкерлері жасады. ҚазLingua тауар белгісі ҚР Әділет Министрлігінде тіркелген.

2016 жылдың 18 тамызында ҚР БҒМ қызметкерлерінің тамыз айындағы Республикалық педагогикалық кеңесінде 1-сыныпқа арналған электронды ОӘК мен ҚазLingua ұялы қосымшасы ҚР Премьер-Министрінің орынбасарына және ҚР Білім және ғылым министріне таныстырылды.

Сурет. 1-сыныпқа арналған ҚазLingua ұялы қосымшасы

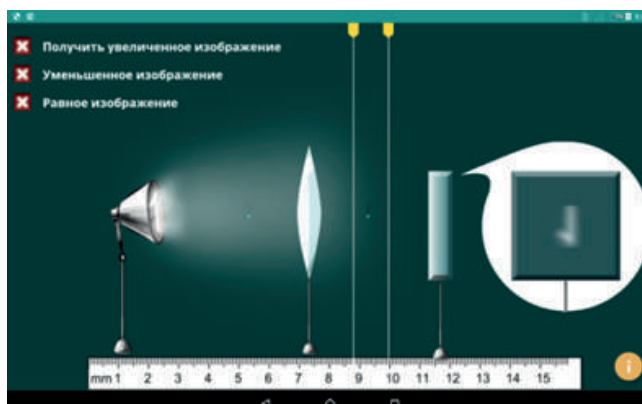
- Негізгі мектептің 7, 8-сыныптары үшін «Физика» пәні бойынша қазақ және орыс тілдерінде **интерактивті виртуалды зертханалар әзірленді**. Бұл интерактивті виртуалды зертханалар ДББҰ филиалдарында және елдің 30 пилоттық мектебінде апробациядан өтіп, PlayNIS платформасына орналастырылды.

PlayNIS <http://play.nis.edu.kz/> - орта білім мазмұнын жаңарту аясында құрылған; 392 СББР, Android құрылғыларына арналған 26 қосымша, ОӘК 10 электронды нұсқасын, 2 бейнені қамтиды.

Сурет. 8-сыныпқа арналған «Физика» пәні бойынша виртуалды интерактивті зертхана

PlayNIS платформасында 1-сыныпқа арналған «Жаратылыстану», «Математика» және «Дүниетану» пәндері бойынша электронды оқулықтар орнатылған. Астана қаласының №76 орта мектебі мен елдің 30 пилоттық мектебіне PlayNIS платформасындағы СББР-ге, интерактивті виртуалды зертханаларға, электронды оқулықтарға қолжетімділік берілген. Бұл оқу ресурстары білім алушыларға оқу тақырыптары бойынша қосымша білім алуға мүмкіндік береді.

2017 жылы СББР әзірлеу бойынша және оларды PlayNIS платформасына орналастыру жұмысы жалғастырылады:

- бастауыш мектеп үшін қазақ және орыс тілдерінде «Жаратылыстану», «Математика» және «Дүниетану» пәндері бойынша 33 СББР;
- негізгі мектеп үшін «Биология», «География», «Информатика», «Қазақстан тарихы», «Дүниетану тарихы», «Математика», «Физика» және «Химия» пәндері бойынша 172 СББР.

4.3. «ЖҮЙЕЛІК-ӘДІСТЕМЕЛІК КЕШЕН» (ЖӘК) ПОРТАЛЫ

Мемлекеттегі жалпыға білім беретін мектептердің мұғалімдеріне әдістемелік қолдау көрсету мақсатында ЖӘК www.smk.edu.kz – жүйелік-әдістемелік кешен порталы әзірленіп, онлайн түрде жұмыс істейді.

ЖӘК порталы – ғылыми-әдістемелік, оқытушылық және басқа да ақпаратты дайындау, орналастыру және қолдануға арналған бағдарламалық-ақпараттық жүйелі кешен.

Жалпы білім беретін мектеп мұғалімдеріне порталда тіркелу (37 576 мұғалім тіркелді), салынған материалды қолдану, пікір жазу мен материал сапасын бағалау мүмкіндіктері бар.

ЖӘК-ге келесі материалдар орналастырылды:

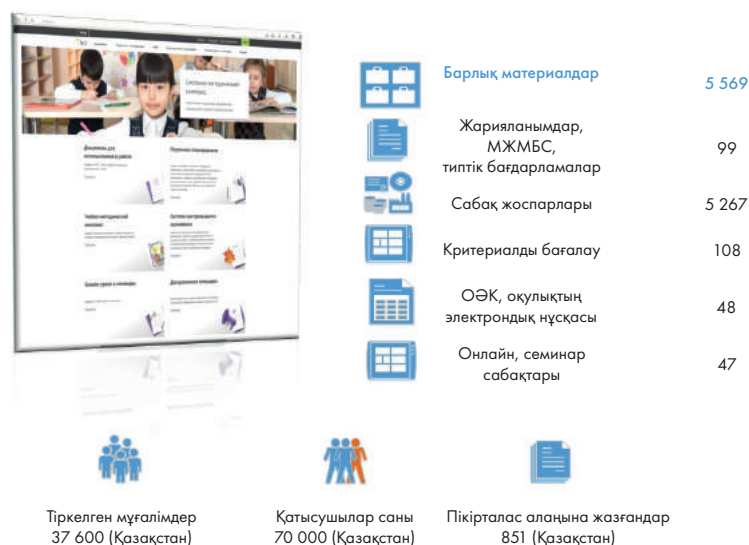
- ▶ жұмыста қолдануға арналған құжаттар: МЖМБББС, Үкімет Қаулысымен және Білім мен ғылым министрінің бұйрығымен бекітілген ҰОЖ (Үлгілік оқу жоспарлары), бастауыш мектептің оқу бағдарламалары, әр пән бойынша 1-сыныпқа арналып екі тілде жазылған орта мерзімдік жоспарлар, БББӨ қызметкерлері әзірлеген сабақтардың күнтізбелі-тақырыптық жоспарлары;
- ▶ дидактикалық материалдарды қамтитын сабақтардың әзірлемелері: сабақ презентациялары, мультфильмдер мен бейнероликтер, формативті бағалауға арналған қима қағаздар, саралау жұмысын ұйымдастыруға арналған қима қағаздар және т.б. Бастауыш мектеп бойынша әдістемелік кешенді Көкшетау мен Талдықорған қалаларындағы Зияткерлік мектептерінің мұғалімдері әзірледі;
- ▶ бағалау жүйесі бойынша құжаттар: мұғалімдерге арналған критериалды бағалау нұсқаулығы, формативті бағалаудың тапсырмалар жинағы, қорытынды бағалау бойынша әдістемелік ұсыныстар, бейне және презентациялық ресурстар;

- ▶ оқу-әдістемелік кешен: оқулықтардың, жұмыс дәптерлерінің, мұғалім нұсқаулықтарының электронды нұсқалары, сөйлеуді дамытуға арналған постерлер;
- ▶ форум қызметін атқаратын пікірталас алаңы. Мұғалімдерге пікірталас жүргізу, белгілі бір бағыт бойынша кеңес алу, пікір мен ұсыныстарды орналастыру мүмкіндігі берілді.

Қазір порталда 6 000-ға жуық материал орналастырылды. Педагогтар сабақ өткізу үшін бұл әзірлемелерді қолдана алады. Порталға жаңа материал салу жұмысы белсенді түрде жүргізіледі. Педагогтарды сапалы ресурстармен қамтамасыз ету мақсатында бүкіл материалдар Зияткерлік мектептердің мұғалімдерімен модерациялаудан өтеді.

Есепті кезеңде ЖӘК-ге пәндер мазмұны, бағалау жүйелері, оқыту-тәрбелеу үрдісін ұйымдастыру, оқыту әдістемесі және т.б. туралы 1 016 сұрақ келіп түсті.

Оқу бағдарламаларының әзірлеушілері - ДББҰ мен Ы.Алтынсарин атындағы ҰББА қызметкерлері бүкіл сұрақтарға уақытылы жауап береді. Түсетін сұрақтар бойынша апта сайын талдау жүргізіледі. Талдау негізінде педагогтар жұмысындағы бөлек мәселелерді шешу үшін іс-шаралар қолданылады. Мысалы, түрлі аудандар мұғалімдерінің сұрауымен бүкіл 1-2-сыныптардың пәндері бойынша күнтізбелік-тақырыптық жоспарлар әзірленді. Бұл жоспарлар жұмыста қолдану үшін ЖӘК порталына орналастырылды.

4.4. БАСЫЛЫМДАР

4.4.1. «ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАЛОГ» АҚПАРАТТЫҚ-ӘДІСТЕМЕЛІК ЖУРНАЛЫНЫҢ БАСЫЛЫМЫ

Кембридж университетінің білім факультетінің сарапшыларымен ынтымақтастықта ПШО тәжірибесін тарату шеңберінде қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде «Педагогикалық диалог» атты ақпараттық-әдістемелік журналы басып шығарылуда.

2016 жылы **журналдың 4 нөмірі** басылды. Олар орта білім мазмұнын жаңарту аясында оқыту мен сабақ берудің өзекті мәселелеріне бағытталған.

№1 нөмір (11) «Педагогикалық зерттеу» тақырыбын қамтиды. Бұл журналда педагогикалық зерттеуді жүргізудің жалпы теориялық-әдістемелік мәселелерін және мұғалімдердің зерттеу дағдыларын нығайту әдістерін қарастыратын мақалалар ұсынылған.

№2 нөмір (12) «Орта білім мазмұнын жаңарту» тақырыбына бағытталған. Бұл басылымда жаңартылған стандарттың және бағалау жүйесінің ерекшеліктері, олардың 30 пилоттық мектепте апробациядан өту тәжірибесі ұсынылған.

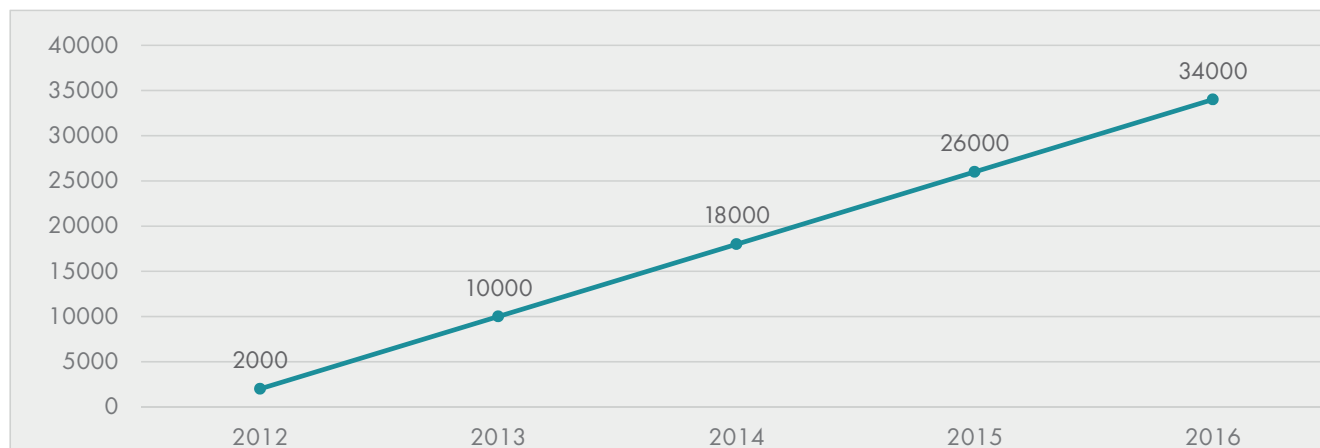
№3 нөмір (13) «Тиімді оқыту: әдістер мен құралдар» тақырыбына бағытталған. Авторлар проблемаға бағытталған оқыту және оқу мен рефлексиялық практика тәсілдерін, эмоционалдық ақыл-парасат пен оқушылардың өзін-өзі реттеуі арқылы метатанымдық дағдыларды дамыту құралдарын, бағалау құралдары арқылы оқушылардың уәждемесін арттыру жолдарын қолдану тәжірибесін жариялайды.

№4 нөмір (14) ДББҰ-ның «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция жұмысына арналған. Мақалада отандық және шетелдік білім беру саласындағы сарапшылардың тәжірибесі, сондай-ақ қазақстандық педагогтардың үздік тәжірибесі ұсынылған.

Жалпы 2012-2016 жылдар арасында журналдың 18 нөмірі 34 000 дана көлемінде басылды.

График. «Педагогикалық диалог» журналының басылымы

Жыл сайын журнал авторларының географиясы ұлғаяды: Австралия, Әзірбайжан, Армения, Ұлыбритания, Израиль, Индонезия, Испания, Канада, Қырғызстан, Малайзия, Нидерланды, Португалия, Ресей, АҚШ, Финляндия, ОАР, Ямайка, Жапония.

Мақалалардың авторлары Зияткерлік мектептердің, жалпы білім беретін және орта білім мазмұнының апробациясына қатысатын пилоттық мектептердің мұғалімдері, ПШО тренерлері, ДББҰ және филиалдарының қызметкерлері, педагогикалық кадрлардың дайындығын жүзеге асыратын отандық және шетел жоғарғы оқу орындарының өкілдері болып табылады.

Кесте. «Педагогикалық диалог» журналының авторларының санат бойынша саны

2016 жылы жарық көрген журнал нөмірі	№1	№2	№3	№4	Барлығы	
Авторлар санаты					Саны	%
НЗМ мұғалімдері	3	-	7	4	14	24,1
Жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдері	3	1	2	-	6	10,4
Орталық қызметкерлері	3	3	7	2	15	25,8
ҚР ЖОО-ның қызметкерлері	-	1	-	-	1	1,7
Шетелдік сарапшылар	2	2	4	4	12	20,7
ҚР білім беру ұйымдарының қызметкерлері	-	-	-	3	3	5,2
ДББҰ қызметкерлері	2	2	-	3	7	12,1
Барлығы:	13	9	20	16	58	100

4.4.2. ӘДІСТЕМЕЛІК ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫҚ-ТАЛДАМАЛЫ ӘДЕБИЕТ БАСЫЛЫМЫ

Мектеп педагогтары мен басшыларына үздіксіз әдістемелік қолдау көрсету мақсатында 2012 жылдан бастап әдістемелік және ақпараттық-талдамалы әдебиетті басып шығару бойынша жұмыс жүргізіліп келеді. 2016 жылы **70 кітап** басып шығарылды.

Кесте. Баспа өнімі

№	Баспа өнімінің бағыттары	Кітап атауларының саны
Әдістемелік әдебиет		
1	Бағыттар бойынша әдістемелік құралдар:	60
	мұғалімге көмек ретінде	34
	басшыларға көмек ретінде	6
	жаңартылған білім беру мазмұны аясында	20
Ақпараттық-талдамалы әдебиет		
2	Мониторингілік зерттеулер	6
3	Эссе жинағы	4
	Барлығы:	70

Сондай-ақ жаңартылған білім беру мазмұны аясында төмендегі материалдар әзірленді:

- Біліктілікті арттыру курстарын аяқтаған мұғалімдерге ресурстық қолдау көрсетуге бағытталған, педагогтың зерттеу және рефлексия мәдениетін дамыту, оқушылардың өзін-өзі реттеу дағдыларын анықтау және қалыптастыру мәселелері бойынша **10 әдістемелік құрал мен әдістемелік нұсқаулық жасалды;**
- ДББҰ әзірлеген жаңартылған оқу жоспарлары мен жаңа буын оқулықтары бойынша жыл бойы жұмыс істеу нәтижесінде жинақталған тәжірибені тарату үшін пилоттық мектеп мұғалімдерінің сабақ жоспарларынан **10 жинақ әзірленді;**

2016 жылы ПШО Әдістемелік кітапханасында **әдістемелік ресурс саны 204-ке** жетті.

Кесте. ПШО әдістемелік ресурстары

№	Бағыттар	2012	2013	2014	2015	2016	Всего:
Әдістемелік құралдар							
1	Халықаралық тәжірибе	-	2	9	5	-	16
2	Мұғалімге көмек ретінде	2	4	24	35	34	99
3	Басшыларға көмек ретінде	-	-	-	2	6	8
4	Педагогикалық кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындарымен жұмыс	-	-	-	4	-	4
5	Жинақтар (практикалық зерттемелер)	-	-	5	2	-	7
6	Жаңартылған орта білім мазмұны аясында	-	-	-	-	20	20
Ақпараттық-талдамалы жинақтар							
7	Мониторингілік зерттеулер	4	7	8	9	6	34
8	Эссе жинағы	2	1	5	4	4	16
Барлығы:		8	14	51	61	70	204

2016 жылы ПШО басылымдары Мәскеу халықаралық кітап көрмесінде жоғары бағаға ие болды (ХШЖК, Мәскеу, 7-11 қыркүйек 2016 ж.), «Халықаралық кітап көрме-жәрмеңкенің қатысушысы» Алтын медалі мен көрме қатысушысы дипломының иегері атанды.

5-ТАРАУ.

ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ КӘСІБИ
БІЛІКТІЛІГІН ДАМУ ЖӘНЕ АРТТЫРУ

5-ТАРАУ. ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ КӘСІБИ БІЛІКТІЛІГІН ДАМУЫ ЖӘНЕ АРТТЫРУ

5.1. ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫН ӘЗІРЛЕУ

2016 жылы ДББҰ-ның Педагогикалық шеберлік орталығы республиканың орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бойынша 21 білім беру бағдарламасын, оның ішінде 17 пәндік бағдарламасын әзірледі (1-қосымша).

Бұл бағдарламалар пәндер бойынша жаңартылған білім мазмұны және критериалды бағалау жүйесін енгізу аясында мұғалімдердің педагогикалық шеберлігін жетілдіру мақсатында әзірленді. Бағдарламалар төмендегілерге бағытталған:

- ▶ мұғалімдерді пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасының құрылымымен, мазмұнымен, бірізділігімен, мақсаттары мен міндеттерімен таныстыру;
- ▶ мұғалімдерді пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасына сәйкес педагогикалық тәсілдемелер мен оқу материалдарын түсіне және қолдана алу жағынан қамтамасыз ету, сонымен қатар пән бойынша жаңартылған білім беру бағдарламасының оқу мақсаттарына қол жеткізу үшін критериалды бағалау жүйесін қолдану.

5.2. ОРТА БІЛІМ МАЗМҰНЫН ЖАҢАРТУ ШЕҢБЕРІНДЕ ТРЕНЕРЛЕРДІ ДАЙЫНДАУ

Есепті жыл ішінде **701 тренер** бастауыш және негізгі мектептің педагогикалық кадрларының біліктілігін арттырудың 15 бағдарламасы бойынша, оның ішінде бастауыш мектеп бағдарламалары бойынша – 287 адамды, ал негізгі мектеп бағдарламалары бойынша – 414 адамды **даярлады** (2-қосымша).

Тренерлер жаңартылған білім беру мазмұны аясында бастауыш және негізгі мектеп мұғалімдерін сәйкес бағдарламалар бойынша оқыту үшін даярланған. Тренерлер біліктілікті арттырудың деңгейлік бағдарламаларының екінші (негізгі) және бірінші (ілгері) деңгейлерін тәмамдағаны туралы сертификаттары бар ПШО, «НЗМ» ДББҰ, Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, «Өрлеу» БАҰО» АҚ жетекші қызметкерлері мен бірінші және жоғары санаттағы мұғалімдер қатарынан іріктеліп алынды,

ПШО-нда 2015-2016 жылдары Қазақстан Республикасының орта білім беру мазмұнын жаңарту шеңберінде **1 469** тренер даярланды (2015 жылы – **768**, 2016 жылы – **701**).

Кесте. 2015-2016 жж. даярланған тренерлер саны

Білім беру ұйымының атауы	Даярланған тренерлер саны		
	Барлығы	2015 ж.	2016 ж.
ПШО және оның филиалдары	258	185	73
Назарбаев Зияткерлік мектептері	49	49	-
Ы. Алтынсарин атындағы ҰБӨ	19	19	-
«Өрлеу» БАҰО» АҚ және оның филиалдары	612	262	350
Басқа білім беру ұйымдары (соның ішінде жалпы білім беретін ұйымдар)	531	253	278
БАРЛЫҒЫ:	1469	768	701

Қазақстандық мектептердің тәжірибесіне жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу мақсатында біліктілікті арттыру курстарын үш бағдарлама бойынша қосымша **230 тренер** тәмамдады:

- ▶ Орта білімнің мазмұнын жаңарту аясында Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарының басшылары мен басшы орынбасарларының біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы (**50 адам**);
- ▶ Орта білімнің мазмұнын жаңарту аясында критериалды бағалауды енгізу бойынша аймақтық үйлестірушілердің біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы (**100 адам**);
- ▶ «Робот техникасы» таңдаулы курсы бойынша Қазақстан Республикасының педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы (**80 адам**).

Сондай-ақ ҚР БҒМ орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагог кадрлардың біліктілігін арттыру **курстарын жүзеге асыру бойынша авторлық бақылауды** ДББҰ-на тапсырды. Тапсырманы орындау мақсатында ПШО және оның филиалдары¹ қызметкерлері қатарынан аймақтар бойынша кураторлар тағайындалды. Олар 2016 жылдың мамыр және тамыз айларының аралығында «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалдарының курстары өткен республиканың 74 мектебін аралады. Білім беру бағдарламаларын жөнсіз қолданылған жағдайлар анықталған жоқ.

2016 жылы педагог кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындар мен гуманитарлық колледждердің бітіруші курс студенттерінің Қосымша кәсіби білім бағдарламасын жүзеге асыру мақсатында, ЖОО

ПОҚ және колледж оқытушылары қатарынан **498 тренер**, оның ішінде **248** – республиканың **19 ЖОО-ның** ПОҚ қатарынан және **250** – оқытушылар қатарынан **25 мемлекеттік гуманитарлық (педагогикалық) колледждер** қатарынан даярланды (3,4-қосымшалар).

Бастауыш мектеп пәндері бойынша педагог кадрлардың біліктілігін арттыру білім беру бағдарламасы бойынша Қазақстан Республикасы орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагог кадрларды даярлайтын **18 ЖОО ПОҚ** қатарынан **36 тренер** даярланды. Даярлықты тәмамдаған тренерлер ЖОО-ның және гуманитарлық колледждердің бітіруші курс студенттеріне мектепте сабақ берудің жаңа тәсілдемелері мен технологияларын үйретеді.

5.3. ҚР ПЕДАГОГ КАДРЛАРЫНЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

5.3.1. БАСШЫЛАРДЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

2016 жылы Басшылардың біліктілігін арттыру бағдарламасы бойынша **1 396 адам**, оның ішінде курсты 2015 жылы бастаған 935 адам аяқтады.

Есепті жылы **1 000** басшы, оның ішінде 2015 жылы оқуды аяқтамаған **5** басшы курсты бастады.

Зияткерлік мектептер басшыларының біліктілігін арттыру бағдарламасы бойынша **17 мектеп директоры курстан өтті**.

¹ 2016 жылғы 15 сәуірдегі №79/ОД ПШО бұйрығы.

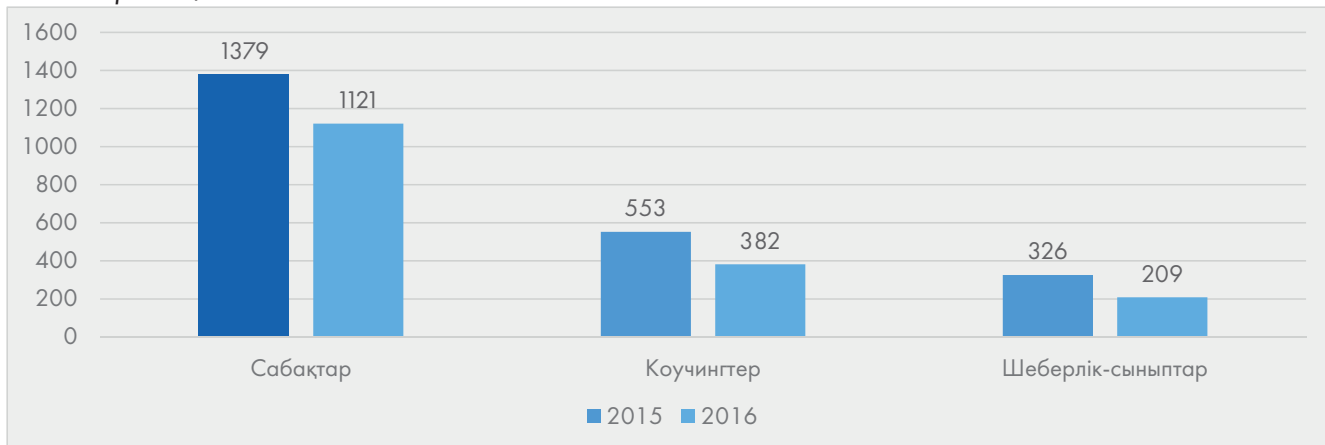
Кесте. 2014-2016 жж. ішінде Басшылар бағдарламасы бойынша білім алғандардың жалпы саны

Тыңдаушылар санаты	Барлығы	2014	2015	2016	2017 ж. арналған жоспар
Жалпы білім беретін ұйымдардың басшылары	2 639	583	660	1 396	1 000
НЗМ басшылары	17	-	-	17	20
Барлығы:	2 656	583	660	1 413	1 020

Берілген бағдарламаны жүзеге асыру аясында формативті бағалау жүргізілді. Формативті бағалау үдерісі кезінде тренерлер **1 121 сабаққа, 382 коучингке, 209 шеберлік сыныбына қатысты, мұғалімдермен 836 сұхбат, оқушылармен 1518 сұхбат, ата-**

аналармен 808 сұхбат жүргізілді. Олар мектеп мәдениетіндегі, мұғалімдердің қарым-қатынасы мен ынтымақтастығы арасындағы өзгерістерді бағалауға, сондай-ақ мектеп тәжірибесіндегі өзгерістерге деген қызығушылықты бағалауға мүмкіндік алды.

Диаграмма. Формативті бағалау кезінде қатысқан сабақтардың, коучингтердің, шеберлік сыныптарының саны

5.3.2. МҰҒАЛІМДЕРДІҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

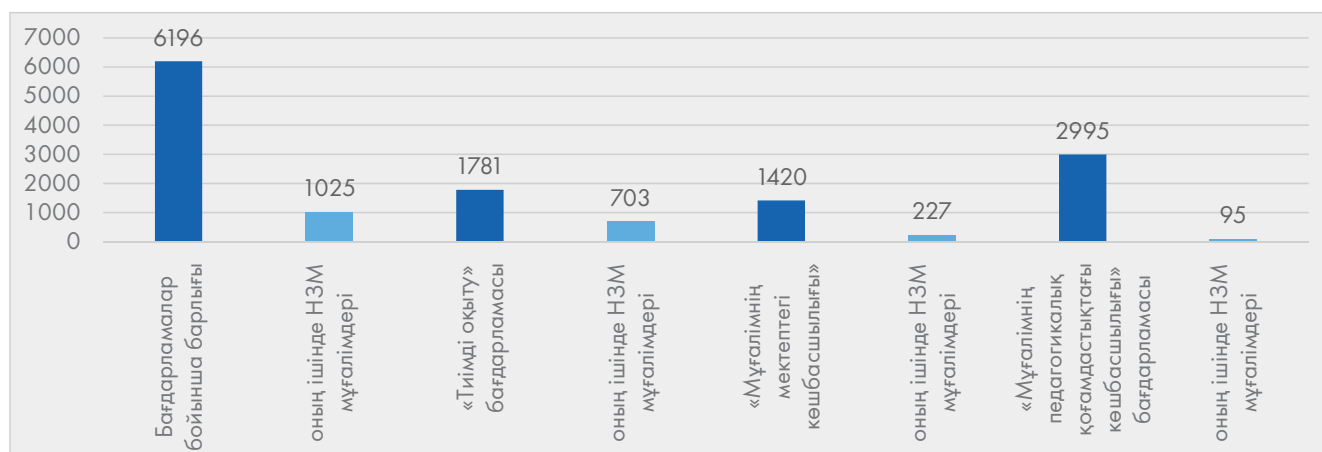
Педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламалары бойынша 2016 жылы мынадай курстар өткізілді: «Жас Ұлан» республикалық әскери мектептерінің, мемлекеттік жалпыға бірдей білім беретін және Зияткерлік мектептердің мұғалімдері үшін «Тиімді оқыту мен оқу», «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы», «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы».

Барлығы 6 196 мұғалім оқуды аяқтады, оның ішінде мына бағдарламалар бойынша:

- ▶ «Тиімді оқыту мен оқу» - **1 781**;
- ▶ «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» - **1 420**;
- ▶ «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы» - **2 995**.

Оқуды тәмамдағандардың жалпы санынан:

- ▶ **мемлекеттік жалпыға бірдей білім беретін** 5088 мектеп мұғалімі («Тиімді оқыту мен оқу» - 995 мұғалім; «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» - 1 193 мұғалім; «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы» - 2 900 мұғалім);
- ▶ Астана, Алматы, Қарағанды және Шымкент қалаларының «Жас Ұлан» республикалық әскери мектептерінің **83 мұғалімі** («Тиімді оқыту мен оқу»);
- ▶ Зияткерлік мектептердің **1 025 мұғалімі** («Тиімді оқыту мен оқу» - 703 мұғалім; «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы» - 227 мұғалім; «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы» - 95 мұғалім).

2012 және 2016 жылдар аралығында ПШО мен оның филиалдарында деңгейлік және білім беру бағдарламалары бойынша **жалпы білім беретін мектептердің 22 583 мұғалімі** даярлықтан өтті.

Кесте. 2012-2016 жж. ішінде деңгейлік және білім беру бағдарламалары бойынша білім алған мұғалімдер саны

Білім беру ұйымының атауы	Бағдарлама деңгейінің атауы	Оқуды аяқтаған мұғалімдер саны					
		барлығы	оның ішінде				
			2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.	2016 ж.
Педагогикалық шеберлік орталығы	Үшінші (негізгі)/ «Тиімді оқыту мен оқу»	6 934	1 053	1 147	1 004	1 949	1 781
	Екінші (негізгі)/ «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылы»	3 589	-	997	999	173	1 420
	Бірінші (ілгері)/ «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы»	12 060	-	3 093	3 101	2 871	2 995
	Барлығы:	22 583	1 053	5 237	5 104	4 993	6 196

2013 және 2016 жылдар аралығында деңгейлік және білім беру бағдарламалары бойынша **Зияткерлік мектептердің 2 491** педагогы оқуды аяқтады.

Кесте. 2013-2016 жж. аралығында деңгейлік және білім беру бағдарламалары бойынша білім алған мұғалімдер саны

Білім беру ұйымының атауы	Бағдарлама деңгейі/атауы	Оқытылған адамдар саны				
		барлығы	оның ішінде			
			2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.	2016 ж.
Педагогикалық шеберлік орталығы	Үшінші (негізгі)/ «Тиімді оқыту мен оқу»	1 926	223	-	1 000	703
	Екінші (негізгі)/ «Мұғалімнің мектептегі көшбасшылығы»	382	-	-	155	227
	Бірінші (ілгері)/ «Мұғалімнің педагогикалық қауымдастықтағы көшбасшылығы»	183	-	-	88	95
Барлығы:		2 491	223	-	1 243	1 025

Республиканың орта білім беру мазмұнын жағарту аясында педагог кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламалары

Орта білім беру мазмұнын жағарту аясында 30 135 педагог, атап айтқанда:

- ▶ **14 874 мұғалім**, оның ішінде:
 - 4 288 - бастауыш мектеп мұғалімі;
 - 2 737 - қазақ тілі мұғалімі;
 - 3 143 - ағылшын тілі мұғалімі;
 - 3 319 - бейнелеу өнері мұғалімі;
 - 1 387 - дене шынықтыру мұғалімі;
- ▶ **15 261 педагогикалық қызметкер**, оның ішінде:
 - 3 596 басшы;
 - 3 596 басшының орынбасарлары;
 - облыстық, Алматы, Астана қалаларының білім басқармаларының, аудандық (қалалық) білім беру бөлімінің және әдістемелік кабинеттің 877 әдіскері мен маманы;
 - критериалды бағалау жүйесін енгізу бойынша 7 192 аймақтық және мектеп координаторлары оқытылды.

Республика мектептері білім беру бағдарламалары бойынша жаңартылған білім беру мазмұнын тиімді енгізуге жәрдемдесу мақсатында:

- ▶ **«Робот техникасы»** бойынша жалпы білім беретін мектептердің 2999 информатика пәні мұғалімі оқытылды,
- ▶ **«Тиімді оқыту мен оқудың негізгі идеялары»** бойынша ДББҰ құрылымдық бөлімшелерінің 38 қызметкері оқытылды.

ҚР БҒМ-нің 2016 жылдың 30 наурызындағы жалпы білім беретін мектеп мұғалімдерінің кәсіби дамуы үшін сенбі күндерін қолдану тапсырмасы бойынша мұғалімдердің кәсіби даму үлгісі әзірленді. Ондағы басты аспект мектеп тренерлерінің «тең-теңіне» қағидаты бойынша педагогикалық ұжымды мектеп ішінде оқыту болып табылады. **«Тәжірибедегі рефлексия»** бойынша жалпы білім беретін мектептердің педагогикалық

кадрларының кәсіби даму бағдарламасы бойынша 8 737 мектеп тренері, мектептегі мұғалімдердің кәсіби дамуын қолдау үшін **8 737 мектеп** тренері даярланды.

5.4. КУРСТЫҚ ОҚЫТУ САПАСЫНА МОНИТОРИНГ ЖҮРГІЗУ

Педагог қызметкерлердің біліктілігін арттыру білім беру бағдарламаларын жүзеге асыру сапасын басқару және олардың идеяларын қазақстандық білім берудің мектептің тәжірибесіне біріктіру төмендегілерге негізделеді:

1. нысаналы аудиторияға алдын ала диагностика жүргізу;
2. курстық оқыту және оқу сапасына мониторинг жасау;
3. ПШО білім беру бағдарламалары бойынша даярланған сертификаттары бар педагогикалық кадрлардың курстан кейінгі жұмысының тиімділігіне мониторинг жүргізу.

2016 жылы мониторингтік зерттеумен **85 472 жауап беруші** қамтылды:

924 - басшы, Зияткерлік мектептердің мұғалімдері мен қызметкерлері;

728 - облыстық басқарма, аудандық, қалалық білім беру бөлімдерінің өкілдері;

54 095 - мемлекеттік жалпыға білім беретін ұйымдардың (толық жинақты және шағын жинақты мектеп) басшылары мен мұғалімдері;

26 124 - оқушылардың ата-аналары;

3 523 - ЖОО ПОҚ өкілдері, гуманитарлық колледждердің оқытушылары, ЖОО және колледждердің бітіруші курс студенттері;

78 - ПШО тренерлік құрамы.

1) 45 997 респондент АЛДЫН АЛА ТЕКСЕРІСТЕН өтті. Ол екі бағыт бойынша жүргізілді:

а) **Шағын жинақты мектептердің (бұдан әрі - ШЖМ) кәсіби проблемалары мен қажеттіліктерін анықтау.**

Респондент ретінде облыстық басқарма, аудандық, қалалық білім беру бөлімдері, ШЖМ басшылары, ата-аналары мен оқушылары қатысты. Сауалнама қорытындылары бойынша жауап берушілердің ШЖМ жағдайындағы едәуір қажетті тәсілдері мен технологияларын тәжірибелік тұрғыдан қолдану дағдыларын игерудегі қажеттіліктері анықталды.

Алдын ала тексеріс нәтижелері болашақта ШЖМ басшыларын даярлау білім беру бағдарламаларының тұжырымдамалық негіздерін, мақсаттарын, міндеттері мен күтілетін нәтижелерін жасауға мүмкіндік береді.

Зерттеу нәтижелері «Мониторингтік зерттеулер» топтамасының 25-кітабында, сонымен қатар аталған басылымның келесі қосымшаларында жарияланды:

1) ШЖМ бойынша статистикалық деректер:

I кітап. Жалпы мәлімет.

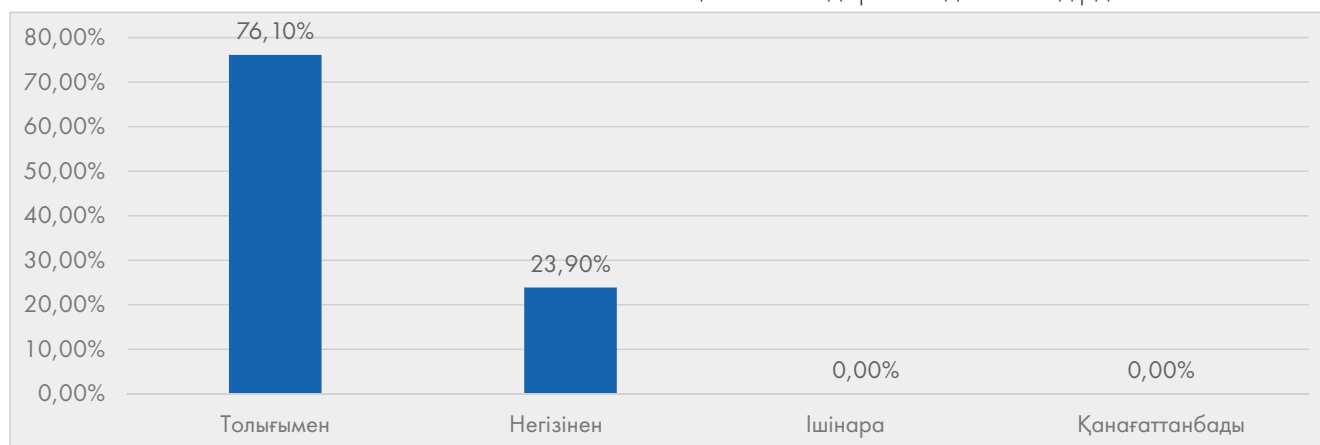
II кітап. Педагог кадрлар.

III кітап. Материалдық-техникалық база.

2) Мемлекет аймақтары бойынша ШЖМ статистикалық деректері (14 басылым).

3) ШЖМ қажеттіліктері мен кәсіби мәселелері (жалпы талдау).

б) Зияткерлік мектептер педагогикалық қызметкерлерінің кәсіби мәселелері мен қажеттіліктері.

Алдын ала жүргізілген диагностика нәтижелерінің негізінде біліктілікті арттыру курстары мен әдістемелік семинарлар бойынша ең қажетті тақырыптық бағыттар анықталды:

- ▶ Орта білім жүйесіндегі білім беру бағдарламаларын әзірлеудің халықаралық тәжірибесі;
- ▶ Деңгейлік бағдарламалардың әдістемелік негіздері (конструктивтік ұстанымның, «ағым» теориясының және т.б. болмысы);
- ▶ Оқытудың пәндік-әдістемелік аспектілері (оқу мақсаттары мен оларға жету нәтижелерін бағалау критерийлері; оқытудағы жоспарлау, тиімді әдістер, технологиялар мен ұстанымдар, оқытудың жемістігін қадағалау және т.б.);
- ▶ Дарынды оқушылармен жұмыс жасаудың әдістемелік негіздері мен өзгешелігі.

2) Деңгейлік бағдарламалар мен жалпы білім беретін ұйымдар жетекшілерінің бағдарламасы бойынша оқыту үрдісінің аясында **36 450 респонденттің қатысуымен КУРСТЫҚ МОНИТОРИНГІЛІК ЗЕРТТЕУЛЕР өткізілді.**

Курстық мониторинг бойынша зерттеулердің мақсаттары:

- ▶ бағдарламалардың өзектілігін және тәжірибелік маңыздылығын бағалау;
- ▶ тыңдаушылардың кәсіби өзгеріс үрдісі («кіру» және «шығу» диагностикасы);
- ▶ ПШО тренерлерінің жұмыс сапасын бағалау.

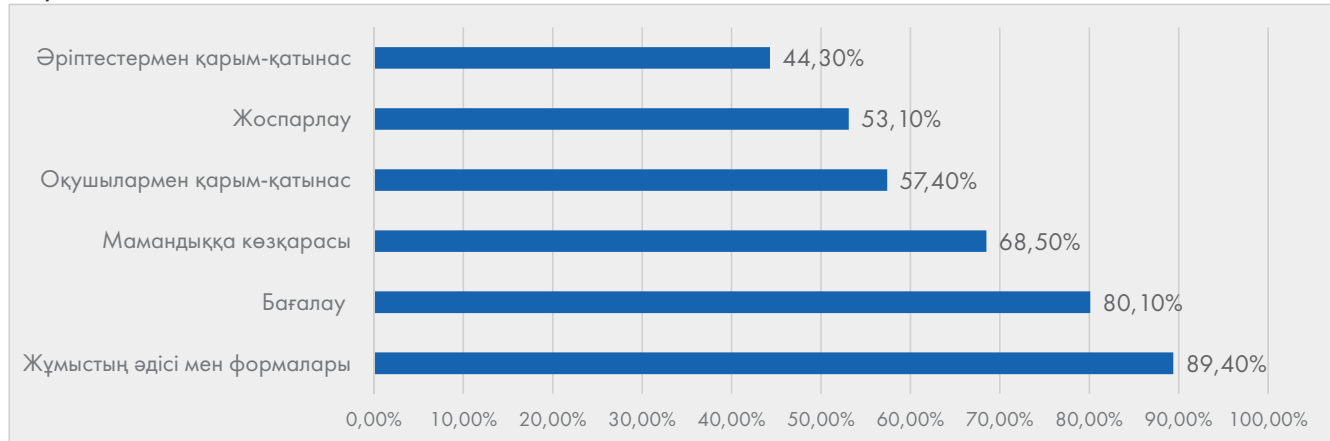
«Оқудан кейін өзіңіздің сабақ беру тәжірибеңізде нені өзгерткіңіз келеді?» сұрағына жауап берушілердің барлығы өздерінің кәсіби қажеттіліктері мен үміттерінің қанағаттандырылғандығын білдірді.

«Оқудан кейін өзіңіздің сабақ беру тәжірибеңізде нені өзгерткіңіз келеді?» сұрағына жауап берген жауап берушілердің барлығы орта білім беру мазмұнын жаңарту бойынша жұмысқа

дайындықтарын және біліктілікті арттыру курстарында алған ақпарат оларға өздерінің сабақ беру тәжірибесін қайта қарастыруға деген әрекетте ынталандырушы болатынын білдірді.

Диаграмма. «Оқудан кейін өзіңіздің сабақ беру тәжірибеңізде нені өзгерткіңіз келеді?» сұрағына жауап:

Мұғалімдердің басым көпшілігінің пікірлеріне сәйкес бағдарламалар бойынша оқыту:

- ▶ олардың әдістемелік қорын жаңа құзыреттіліктермен толықтырды;
- ▶ оқушылармен жұмыс жасаудың тиімді әдістерімен таныстырды;
- ▶ ұсынылған оқыту тәсілдері мен оқу технологияларын және орта мерзімді жоспарлау апробациядан өтуге және жаңа мазмұнды ұғынуға септігін тигізді;
- ▶ іс-әрекеттердің мотивациялық аспектілеріне оңтайлы әсер етті; мамандыққа деген қызығушылықты арттырды, оқыту мазмұны мен оқушылармен қарым-қатынас қағидаттарын өзгертті.

Сауалнамаға жауап берушілердің бастапқыда және соңында берген нәтижелерін салыстыру келесілерге дәйек болады:

- ▶ - ойлау стилінің трансформациясы, кәсіби басымдылық ауқымының, білім беру философиясына деген көзқарастың кеңеюі, оқушылар мен жұмыстағы әріптестермен қарым-қатынас стилі мен табиғатының өзгеруі;
- ▶ - өзінің сабақ беру тәжірибесін зерттеу бойынша білім мен дағдыларды игеру, желілік кәсіби қауымдастық, инклюзивті сабақ беру, критериалды бағалау жағдайында жұмыс істеу, жеке тәжірибе мен жұмыстағы әріптестердің тәжірибесі бойынша рефлексия жасау;
- ▶ - көшбасшылық бағдар ұстау, сабақ берудің жаңа стилі; өз бетінше білім алу, өз бетінше өрістеу, өзін-өзі бағалау маңыздылығын қайта пайымдау;
- ▶ - сабақ беру тәжірибесінде ақпараттық-коммуникациялық технорлогияларды меңгеру дағдыларын жетілдіру.

Басшыларға арналған бағдарлама бойынша жүргізілген курстық мониторингтік зерттеулердің нәтижелері бойынша мектеп басшыларының барлығы дерлік бағдарламаның келесі мәселелер бойынша жаңалығы мен өзектілігін, білік пен дағдыны қалыптастырудағы оң әсерін жоғары бағалады:

- ▶ замануи басқарушының жұмысына жаңа қырынан қарау;
- ▶ мектепті дамытуды стратегиялық жоспарлау;
- ▶ оқытушы ұжымның кәсіби даму жолын әзірлеу;
- ▶ кәсіби қоғамдастық желісінің тиімді жұмыс жасауын ұйымдастыру және қамтамасыз ету;
- ▶ мектепте көшбасшылықты енгізу;
- ▶ оқытушы ұжым әлеуетін ұтымды қолдану;
- ▶ уақытты тиімді ұйымдастыру (тайм-менеджмент);
- ▶ оқушылардың ата-аналарымен және қоғаммен қарым-қатынас жасау;
- ▶ мектеп мұғалімдеріне арналған коучинг (нақты бір мақсатқа жету бойынша көмек көрсету) және менторинг (жалпы өзін-өзі дамыту бойынша көмек көрсету) түрлерін жүзеге асыру.

3) КУРСТАН КЕЙІНГІ ОҚЫТУШЫЛАР ЖҰМЫСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН БАҚЫЛАУ

Курстан кейінгі бақылау жоғарғы оқу орындарының бітіруші курс студенттеріне арналған қосымша кәсіби білім беру бағдарламасы шеңберінде жүргізілді.

Респонденттер ретінде жоғары оқу орнын тәмамдап, 2015-2016 оқу жылының қыркүйек айынан бастап мектепте жұмысқа кіріскен **18 ЖОО-ның 3 025 түлегі** шықты.

Сауалнамаға қатысқан жоғары оқу орындары түлектерінің айтуынша, ПШО бағдарламасы бойынша оқудың арқасында жұмыс барысында туындайтын оқу жұмысын жоспарлау; оқытудағы әдістер мен тәсілдемелер; балалармен жұмыс жасау; оқушылардың ата-аналарымен қарым-қатынас мәселелерін шешу айтарлықтай жеңілдеген.

5.5. ПЕДАГОГ КАДРЛАРҒА КУРСТАН КЕЙІН ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

МЖМБББС АПРОБАЦИЯЛАУ АЯСЫНДАҒЫ 30 ПИЛОТТЫҚ МЕКТЕПKE КУРСТАН КЕЙІНГІ ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

Жаңартылған білім беру мазмұнын жоғары деңгейде апробациялау және пилоттық мектеп педагогтарына консультациялық қолдау көрсету мақсатында ПШО **33 тәлімгер-тренерді тағайындады.**

Тәлімгер-тренерлер пилоттық мектептердің ұжым мүшелеріне әдістемелік қолдау көрсетті: сабақтарды бақылау, оқыту іс-шаралардың мұғалімдері мен үйлестірушілерімен онлайн және офлайн түрде кәсіптік сұхбат (кеңестер, семинарлар, шеберлік сыныптары, вебинарлар) өткізу:

- ▶ жан-жақты талдау мен мұғалімдерге қолдау көрсету мақсатында бірінші сыныптарда 937 сабаққа қатысты;
- ▶ мектептің жобалық үйлестірушілерімен бірге 285 кәсіптік әңгіме жүргізілді;
- ▶ мұғалімдермен 854 кәсіби әңгіме жүргізілді;
- ▶ мектеп мұғалімдеріне 298 оқу іс-шарасы ұйымдастырылды;
- ▶ пәндер бойынша 388 бірлескен сабақ жоспарлауы өткізілді.

АУДАНДАРДЫҢ ЖЕТЕКШІ МЕКТЕПТЕРІ АРҚЫЛЫ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ КУРСТАН КЕЙІН ҚОЛДАУ

ҚР БfМ-нің 2014 жылғы 22 сәуірдегі № 02-2/678 хатына сәйкес облыстық білім беру басқармасы мектептердің сертификатталған мұғалімдерімен тиімді қарым-қатынасты жүргізу үшін еліміздің **689 жетекші мектебі** анықтады. ПШО тренерлері жетекші мектептердің педагогикалық кадрларына курстан кейінгі қолдауды келесі бағыттар бойынша көрсетіп келеді:

- ▶ Жетекші мектептердің үйлестірушілеріне, мектеп тренерлері мен басшылығына кеңес беру арқылы қолдау көрсету;

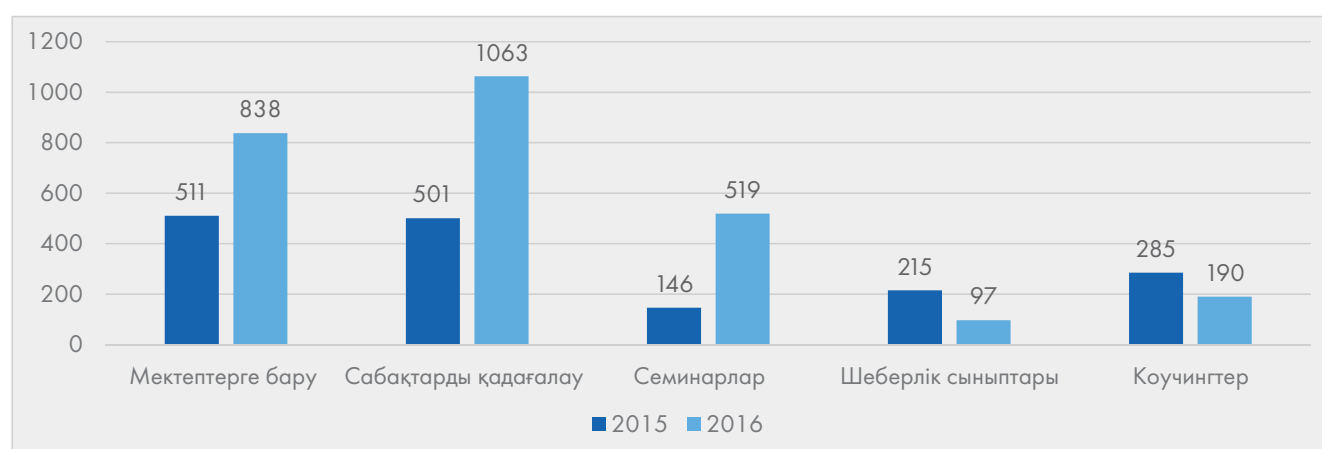

- ▶ мұғалімдердің сабақ беру тәжірибесін жетілдіру мақсатында сабақтарды бақылау;
- ▶ тренерлердің оқу шараларын өткізуі;
- ▶ орта білім беру мазмұнын жаңарту идеяларын бөлісу бойынша өңірлік мектеп мұғалімдерінің тәжірибесін тарату бойынша шаралар өткізу;
- ▶ облыстық және қалалық білім беру басқармаларымен өткізілетін шараларға қатысу.

Орталықтың тренерлері және оның филиалдарымен біріге отырып, аймақтан келген мұғалімдердің тәжірибесін тарату бойынша **жетекші мектептерде 192 іс-шара** ұйымдастырылды.

2016 жыл ішінде ПШО және оның филиалдарының тренерлері 838 жалпы білім беретін мектепке іс-сапармен барып, **1 063 бақылау сабағы мен 806 оқыту іс-шарасын** өткізді.

Диаграмма. Педагог кадрларға жетекші мектептер арқылы курстан кейінгі қолдау көрсету шеңберіндегі қызмет

Есеп беру кезеңінде тренерлердің жетекші мектептерде жұмысты ұйымдастыру арқылы курстан кейінгі қолдау көрсету жұмысы 2015 жылға қарағанда айтарлықтай жандандырылды. Осылай, жетекші мектеп қызметкерлерді ПШО мен оның филиалдары тренерлерімен бірігіп тәжірибені тарату бойынша аймақ мұғалімдеріне арнап 192 іс-шара өткізді.

Педагог қызметкерлердің республикалық Тамыз кеңесі секцияларында **ПШО тренерлері орта білім мазмұнын жаңарту мәселелері бойынша 96 баяндама жасады.**

2016 жылдың сәуір-мамыр айларында оқыту мен оқудағы жаңа тәсілдерді енгізу шеңберінде үздік педагогикалық тәжірибені жалпылау мен тарату, педагогикалық шеберлікті дамытуға қолдау көрсету мақсатында ПШО облыстық және қалалық Білім беру басқармаларымен бірлесе отырып, Астана қаласында жалпы білім беретін мектептердің **400-ден астам мұғалімдерінің** қатысуымен «Үздік конструктивтік сабақ» өткізді.

Сонымен қатар, **курстан кейінгі қолдау шеңберінде** ПШО филиалдары деңгейлік/білім беру бағдарламалары бойынша оқытудан өткен педагог **кадрларды дайындаумен айналысатын колледждер мен жоғарғы оқу орындарының** оқытушы-профессорлар құрамы қатарынан тренерлерге әдістемелік және консультациялық қолдау көрсетті. 4 семинар, 8 дөңгелек үстел, 1 конференция, 2 коучинг, 4 бірлескен зерттеу жобасы, 6 тренинг өткізілді.

МЕМОРАНДУМ АЯСЫНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАРДЛАРЫН КУРСТАН КЕЙІН ҚОЛДАУ

Астана қаласының Білім беру басқармасы мен ДББҰ арасында №76 мектеп-гимназиясының білім беру үдерісіне заманауи технологияларды енгізу туралы Ынтымақтастық шарты шеңберінде:

- ▶ жалпы білім беретін мектептердің басқарушылары мен басшылардың орынбасарларына арналған біліктілікті арттыру бағдарламасы бойынша 3 басшы оқытылды;
- ▶ 33 мұғалімге арналған «Тиімді сабақ жоспарын әзірлеудің заманауи әдістері» тақырыбында оқу семинары ұйымдастырылды;
- ▶ оқытушы ұжымына (98 респондент) сауалдар қойылды, сол арқылы мектеп ұжымының одан әрі кәсіби дамуының қажеттіліктері анықталды.

Ақмола облысының Білім басқармасы

мен ДББҰ арасындағы Ынтымақтастық туралы меморандум шеңберінде ШЖМ директорларына арналған «Қазақстан Республикасындағы орта білім берудің жаңартылған мазмұнын енгізу барысында мектептің дамуы» және ШЖМ-нің бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған «Орта білім берудің жаңартылған мазмұн аясында оқытудың жаңа әдістерін ШЖМ-нде қолдану» атты тақырыпта семинарлар өткізілді.

Қызылорда облысының әкімдігі мен ДББҰ

арасындағы Ынтымақтастық туралы меморандум шеңберінде келесі іс-шаралар өткізілді:

- ▶ Инновациялық білім беру ұйымдары, Қорқыт ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті, М.Мәметова атындағы гуманитарлық колледждің оқытушылары қатысқан «Оқытушы кадрларды даярлау: XXI ғасырдың кәсіби дағдылары» атты облыстық конференция;
- ▶ Инновациялық мектептердің 22 коуч-жетекшісіне арналған «Жаңа бастамалар. Жаңа идеялар. Жаңа қадамдар» атты облыстық форум;
- ▶ Қызылорда облысы әкімінің, НЗМ ДББҰ Басқарма төрағасының, Білім беру басқармасы, аудандық және қалалық білім

беру бөлімдері өкілдерінің, ауданның жалпы білім беретін мектептерінің әдістемелік кабинет мамандары, басшылары мен мұғалімдерінің қатысуымен «Қызылорда облысының инновациялық мектептерінде жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу» тақырыбындағы дөңгелек үстел;

- ▶ Инновациялық мектеп тәжірибесінен алынған шеберлік сыныптары.

Облыстық әкімшіліктің ситуациялық орталығында Қызылорда облысы білім беру саласы қызметкерлерімен онлайн байланыс ұйымдастырылды. Диалог барысында келесі тәжірибелер бойынша нәтижелер талқыланды: үштілдікті енгізу; желілік қауымдастық аясында инновациялық және серіктес мектептермен жұмыс; мектепішілік курстарды өткізу; Зияткерлік мектептердің әлеуметтік жобаларын тәжірибеге енгізу; Қызылорда қаласының ПШО филиалымен ұйымдастырылған «Әдістемелік керуен» жұмысы.

- ▶ **Ұлттық қорғаныс университеті мен ДББҰ арасындағы** ынтымақтастық жөніндегі меморандум аясында курстан кейінгі қолдау көрсету мақсатында Астана, Қарағанды, Шымкент және Алматы қалаларының «Жас Ұлан» республикалық мектептерінің басшылары мен орынбасарларына «Заманауи мектептегі көшбасшылық пен басқару», «Тиімді сабақ» тақырыбында оқу семинарлары өткізілді.

5.6. ПЕДАГОГ КАДРЛАРҒА ӘДІСТЕМЕЛІК ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

ПЕДАГОГТАРДЫҢ ЖЕЛІЛІК ҚОҒАМДАСТЫҒЫН ҚОЛДАУ

www.cpm.kz ПШО **білім беру порталында** (бұдан әрі – портал) біліктілікті арттыру курсы тыңдаушыларының желілік қоғамдастығын дамыту жұмысы жалғасуда.

Есеп беру кезеңінде порталдың «Біліктілікті арттыру бағдарламасы» бөлімінде оқу бағдарламалары үшін бөлек бөлімшелер жасалды:

- ▶ критериялды бағалау жүйесін енгізу бойынша аймақтық және мектеп үйлестірушілерінің біліктілігін арттыру курстарының бөлімшесі;
- ▶ «Робот техникасы» таңдау курсы бойынша педагогикалық кадр біліктілігін арттыру курстарының бөлімшесі;
- ▶ «Тәжірибедегі рефлексия» жалпы білім беретін мектептердегі педагогикалық кадрлардың кәсіби даму бөлімшесі;
- ▶ «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ филиалдар басшыларының біліктілігін арттыру курстарының бөлімшесі.

1993 педагогтар қауымдастығы құрылып, жұмыс істейді. Онда тренерлер пилоттық, жетекші және серіктес мектептердің педагогтарына жүйелі әдістемелік және кеңес беру көмегін береді. Порталда жұмыс істеу арқылы басшылар мен мұғалімдер онлайн және офлайн күйде тәжірибе алмасып, ынтымақтастық жасап, сұрақтарды талқылай отырып өздерінің педагогикалық шеберлік деңгейлерін арттырады.

Білім беру порталына тіркелген қолданушылардың жалпы саны – 89 100 адамды құрайды (ҚР педагогтарының жалпы санынан 23%).

Кесте. 2012 және 2016 жылдар аралығында порталды қолдану және оған тіркелу саны.

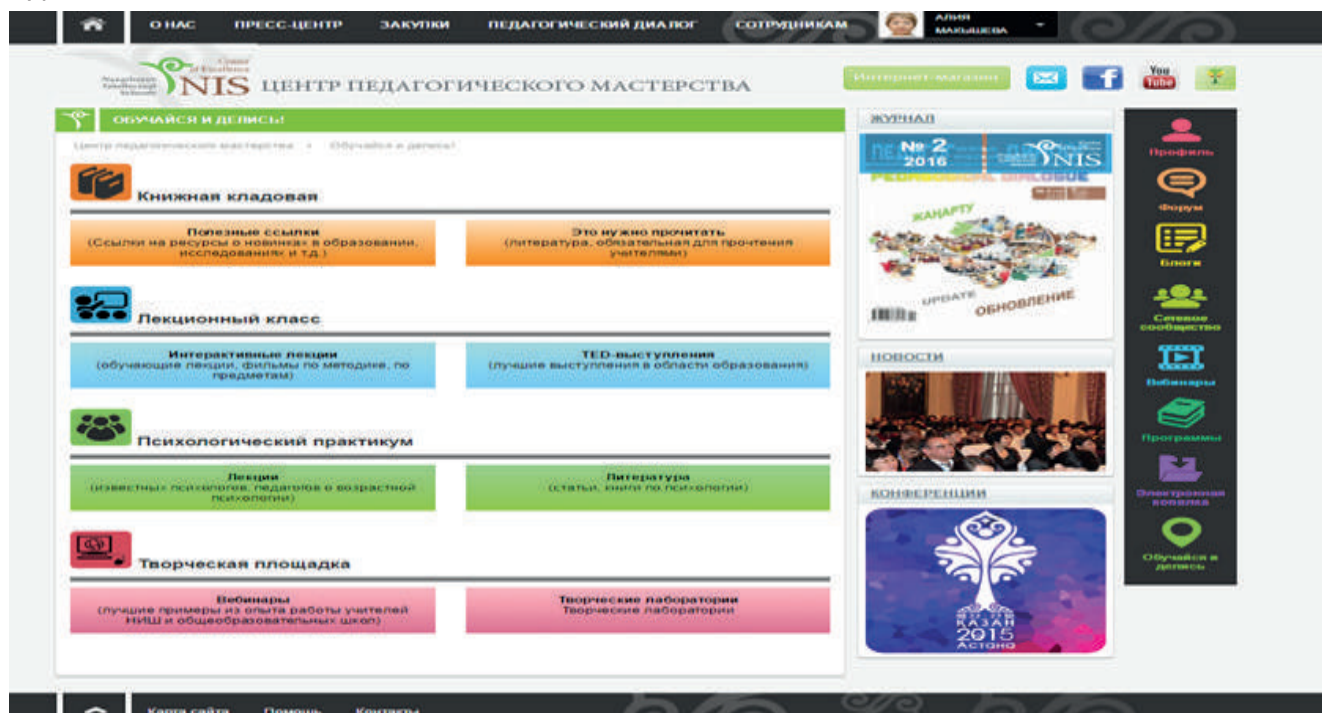
№	Есепті жыл	Тіркелген қолданушылар саны	Қатысу саны
1	2012	7 600	112 821
2	2013	21 643	212 780
3	2014	39 000	331 077
4	2015	61 600	591 105
5	2016	89 100	1 417 516

ПШО электронды әдістемелік жинақ сандықшасы жыл сайын толықтырылады. Қазіргі таңда онда пәндер бойынша құрылымдалған 1565 зерттеме орналастырылған. Электронды әдістемелік жинақ сандықшасының деректер қорына www.cpm.kz порталында тіркелген барлық педагогикалық қызметкерлер қол жеткізе алады.

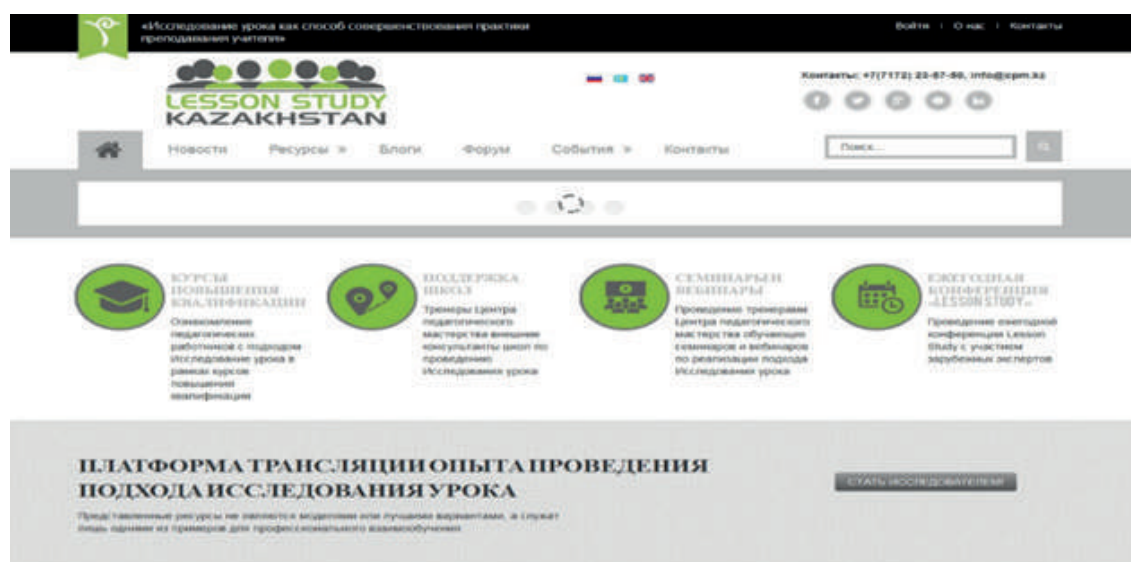
ПШО порталы вебинарларды өткізу алаңына айналды, есепті кезеңде ПШО тренерлері тренерлік корпустар мен республика педагогтарына 44 вебинар өткізді.

«Оқы және бөліс!» атты бөлім жасалды. Ол мынадай бөлімшелерден тұрады: «Кітап қоймасы», «Дәрістік сынып», «Психологиялық практикум», «Шығармашылық алаң».

Сурет. «Оқы және бөліс!» сайтының бейнесі

Lesson Study (Сабақты зерттеу) тәжірибелік тұрғыдан жүзеге асыру мақсатында оқыту және оқу сапасын жетілдіру үшін ПШО <http://lessonstudy.kz> сайтын жасады.

Сондай-ақ, біліктілікті арттыру курстарының тыңдаушыларын тіркеу және бақылау үшін, ПШО бағдарламалары бойынша даярлықтан өткен тыңдаушыларды тіркеудің электронды жүйесі жұмыс жасайды: www.db.cpm.kz.

5.7. БҰҚАРАЛЫҚ АҚПАРАТ ҚҰРАЛДАРЫНДАҒЫ ЖАРИЯЛАНЫМДАР

Орта білім беру және біліктілікті арттыру жүйелерін жетілдіру үдерістерін қамту мақсатында аймақтық және республикалық БАҚ-нда қазақ және орыс тілдерінде орта білім беру мазмұнын жаңарту аясында біліктілікті арттыру курстарының жүзеге асырылуы жөнінде бірқатар мақалалар жарияланды.

Есепті кезеңде ПШО мен филиалдары қызметкерлерінің, біліктілікті арттыру курстары тыңдаушыларының БАҚ-нда **105 мақаласы** жарық көрді, оның ішінде:

республикалық газеттер мен журналдарда – **9** мақала мен 1 телевизиялық сюжет;

аймақтық БАҚ-нда – **34** мақала мен 17 телевизиялық сюжет;

ғылыми журналдар мен конференцияларда – **44** мақала, оның ішінде 12-сі - «Педагогикалық диалог» журналында. Тыңдаушылардың біліктілікті арттыру курстары бойынша ойлары мен пікірлері республикалық және облыстық деңгейдегі **60-тан астам басылымда** жарық көрді, атап айтқанда: «Білімді ел – Образованная страна», «Казахстанская правда», «Иновация және мемлекеттік қызмет»; облыстық және қалалық газеттер: «Маңғыстау әдіскері», «Маңғыстау мұғалімі», «Ақтөбе ұстазы», «Вестник Актобе», «Шарайна», «Орталық Қазақстан», «Арқа Ажары», «Ұстаз үні», «Ақмешіт», «Сыр мектебі», «Аққу үні», «Білім шапағаты», «Жетісу», «Алатау», «Болашақ», «Қазақстан жолы», «Приуралье», «Южный Казахстан», сонымен қатар электронды медиа.

Басылымдарды талдау нәтижесінде, тыңдаушылар орта білім беру мазмұнын жаңарту аясындағы біліктілікті арттыру курстарының мазмұны мен форматы жайында жалпы алғанда оң пікірлерін білдірген.

6-ТАРАУ.

БІЛІМ БЕРУ МЕКТЕПТЕРІНЕ ҚОСЫМША
ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

6-ТАРАУ. БІЛІМ БЕРУ МЕКТЕПТЕРІНЕ ҚОСЫМША ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

6.1. ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫ

Зияткерлік мектептерде оқу үдерісімен тығыз байланысты және «Мәңгілік ел» жалпы ұлттық идея құндылықтарымен сәйкес келетін тәрбие жұмысының бірыңғай кешенді жүйесі жұмыс жасайды.

Есеп беру кезеңінде тәжірибені тарату аясында **өзірленіп, ҚР БҒМ-не өткізілгендер:**

- ▶ Зияткерлік мектептердегі тәрбие жұмысының негізгі бағыттары;
- ▶ Зияткерлік мектептердегі тәрбие жұмысының негізгі тәсілдері;
- ▶ Мектептерде тәлімгерлік қызмет ұйымдастыру бойынша ұсыныстар;
- ▶ «Туған елге тағзым» атты зерттеу және өлкетану саяхатының бағыттары;
- ▶ «Шаңырақ» мектеп қоғамын ұйымдастыру бойынша кеңестер;
- ▶ Тәжірибелік нұсқаулық: Зияткерлік мектептерде «Мәңгілік ел» идеясын іске асыру»;
- ▶ Іс-әрекеттің бағыттарын жүзеге асыру бойынша тәжірибелік нұсқаулық: «Зияткерлік мектептердегі кәсіптік бағдар жұмысы: тұжырымдар, қағидаттар, ұсыныстар»;
- ▶ Белсенді азаматтық ұстаным қалыптастыру бойынша тәжірибелік нұсқаулық: «Қоғамқа қызмет ету» бағдарламасын іске асыруда Зияткерлік мектептер тәжірибесі»;
- ▶ «Зияткерлік мектептер оқушыларына оқуға ұсынылған 100 кітап» жобасына қатысты кітаптар тізімі;
- ▶ Зияткерлік мектептердің тәрбиелік жұмыс тәжірибесін РФММ-не таратуға ұсынылған әлеуметтік жобалар мен тәжірибелердің сипаттамасы.

Есепті кезең барысында ДББҰ қызметкерлері Зияткерлік мектептердің тәрбиелік жұмысын тарату бойынша семинарлар мен тренингтер өткізді. Сонымен қатар қызметкерлер мемлекеттік органдар ұйымдастырған және өткізген отырыстар мен дөңгелек үстелдерде баяндама жасады.

- ▶ Астана және Шымкент қалаларындағы Зияткерлік мектептерде Білім беру мен ғылымды дамытудың мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде жалпы білім беретін мектептердің педагог қызметкерлеріне «Шаңырақ» мектеп қоғамдастығының жұмысы жайында республикалық семинарлар ұйымдастырылды.

«Шаңырақ» қоғамдастығының басты идеясы – әр түрлі тілде оқитын әр түрлі жастағы оқушылар арасында позитивтік және серіктестік қарым-қатынас қалыптастыру, үлкендердің кішілерге деген қамқоршылығы. Мектепте оқушылар, мұғалімдер және ата-аналар арасында бірлігі жарасқан, ұйымшыл қоғамдастық қалыптастыруға ықпалдасады, шығармашыл ойлауға, өзара сыйластық пен жанашырлық, командалық рух, сонымен қатар, спорт және бос уақыттарын бірге өткізу іс-шараларын өткізеді.

- ▶ **2016 жылдың сәуір айында** «Зияткерлік мектептердің оқу үдерісіне «Мәңгілік ел» құндылықтарын енгізу ерекшеліктері» тақырыбы бойынша семинар өтті. Оған Астана қаласының жалпы білім беретін 115 мектептің тәрбие жұмысы жөніндегі директордың орынбасарлары, пилоттық мектептер мен Астана қаласы ФМБ Зияткерлік мектеп негізіндегі Ұлттық қорғаныс университеті қызметкерлері қатысты.

- Есепті жылдың **мамыр айында** - оқу семинарлары «Әлеуметтік жобалар мен тәжірибелерді ұйымдастыру ерекшеліктері: қазақстандық патриотизмнің құрылуы мен қоғамға қызмет ету» ОҚО **178** жалпы білім беретін мектептің тәрбие жұмысы жөніндегі директор орынбасарлары, 30 пилоттық мектеп пен ҰҚУ педагогтары, Шымкент қаласының екі Зияткерлік мектебі негізіндегі «Жас Ұлан» республикалық мектептері үшін ұйымдастырылды.
- 2016 жылдың қыркүйек-желтоқсан айларында 20 Зияткерлік мектеп қызметкерлері **36** білім беру ұйымына тәрбие жұмысы бойынша **71 семинар-тренинг, практикум-коучинг** өткізді. **3 158** пән мұғалімі, сынып жетекшілері, тәрбие жұмысы жөніндегі директордың орынбасарлары, жалпы білім беретін мектептердің 190 оқушысы, 243 ата-ана қамтылды.

6.2. ЖАЗҒЫ МЕКТЕП ЖӘНЕ ТАҢДАЛМАЛЫ КУРСТАР

Оқушылардың бойында зерттеу дағдыларын дамыту, оларды жаратылыстану ғылымдар салаларына тарту, Зияткерлік мектептер тәжірибесін тарату аясында білімдерін тереңдету мақсатында жалпы білім беретін және Зияткерлік мектептердің **160 оқушысына "Наурыз кездесулері"** өткізілді.

Жалпы білім беретін мектептердің **407 оқушысы үшін 3 бағдарлама бойынша курстар** ұйымдастырылды: «Шегі жоқ ғылым», «Робот техникасы», «Ағылшын тілі». Курстардың мазмұны алға қойылған міндеттерді шығармашылық түрде шешуге ықпалдасты.

Жалпы білім беретін мектептердің **18 оқушысы** үшін пән бойынша білімді тереңдету, оларды өмірде практикалық тұрғыдан қолдана білу, зерттеу дағдыларын және жобалық жұмысты дамыту мақсатында **таңдамалы курстар ұйымдастырылды**. Алғаш рет таңдамалы курстар АҚШ-тың Стэнфорд Университеті мен Кремний алабы оқытушыларымен жүргізілді.

«Жасампаз жазылым» курсында **оқушылар** хат, эссе, әдеби туындыларды жазу техникасын үйренді, сыни оқылым мен жазылым дағдыларын дамыту үшін әр түрлі тәсілдерді зерттеді.

«Game Design» курсында қатысушылар бағдарламалаудың негізгі ұғымдарымен, Arduino, Processing және Twine құралдары мен технологияларын қолдану арқылы бейне ойындарды жасау дизайны және тәсілімен танысты.

Кәсіпкерлік курсында балалар кәсіпкерліктің негіздерімен және компанияны құру мен басқарудың негізгі қағидаларымен танысып өтті.

1 010 оқушыға 4 бағдарлама бойынша жазғы мектептер ұйымдастырылды: «Инженерия», «Сабын дизайны мен өндірісі», «Топырақ және оның ерекше қасиеттері», «Биотехнология және биоинженерия».

Сондай-ақ жалпы білім беретін мектеп оқушыларының бойында шахматты ойнаудың практикалық дағдаларын дамыту, күрделі логикалық есептерді шығару, мінездің еріктік реттеу дағдыларын тәрбиелеу мақсатында **халықтың әлеуметтік осал топтарынан 50 жас шахматшылары үшін** Қазақстан шахмат федерациясы мен академик Шахмардан Есенов

атындағы ғылыми-білім беру қорының демеушілік қаражаты есебінен «Шахмат планетасы» атты жазғы мектеп ұйымдастырылды.

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25 жылдығын тойлау қарсаңында – 2016 жылдың 12 желтоқсанында барлық Зияткерлік мектептерде Ашық есік күні өтті. Зияткерлік мектептер жалпы білім беретін мектептердің 4 000-нан астам оқушысын қабылдады.

["http://24.kz/ru/news/obrazovanie-i-nauka/item/152952-v-nazarbaev-intellektualnykh-shkolakh-strany-proshel-den-otkrytykh-dverej](http://24.kz/ru/news/obrazovanie-i-nauka/item/152952-v-nazarbaev-intellektualnykh-shkolakh-strany-proshel-den-otkrytykh-dverej)

Қонақтар сабақтарға қатысты, химия, биология және физика оқу зертханаларында эксперименттер мен ғылыми тәжірибелерді өткізу кезінде қатысуға мүмкіндік алды, интерактивті викториналар, флеш-мобтар, концерттер және мектептер мен жергілікті қоғамдастықты жақындастыруға бағытталған тағы да басқа қызықты іс-шаралар ұйымдастырылды.

Зияткерлік мектептер жалпы білім беретін мектеп кітапханаларына **4 мыңнан астам кітап** сыйлады.

Қараша айында Зияткерлік мектептерде **қайырымдылық көрмелер мен жәрмеңкелер** өтті, өз қолдарымен жасаған бұйымдар мен тағамдар сатылды. Осы іс-шаралардың нәтижесінде жиналған қаражатты Зияткерлік мектептердің оқушылары әр түрлі аймақтардың көп балалы және аз қамтылған отбасыларынан шыққан құрдастарына Астана қаласындағы Зияткерлік мектепте өтетін жазғы лагерьдің EXPO-2017 көрмесіне барып қайту мүмкіндігі бар 5 күндік оқу курсына қатысу үшін сыйлады. Мұндай мүмкіндікке жалпы білім беретін мектептердің 100 оқушысы ие болды.

6.3. КІТАПХАНАЛАР

Кәсіби тәжірибесімен бөлісу мақсатында Зияткерлік мектептердің педагог-кітапханашылары жалпы білім беретін мектептердің кітапханашыларына жыл бойы оқу семинарларын өткізіп, әдістемелік көмек көрсетеді.

Зияткерлік мектептерде 2016 жылы **1 638** адам қатысқан **104** семинар өткізілді.

Семинар барысында мектеп кітапханашылары Зияткерлік мектеп кітапханаларына сәтті енгізіліп, тәжірибеден өтіп жатқан жұмыстың негізгі бағыттарымен және кітап оқу мәдениетін, ақпараттық және функционалды сауаттылықты, зерттеу жұмысын дамытудың жаңа тәсілдерімен танысты.

Тәжірибені тарату нәтижесінде жалпы білім беретін мектептердің кітапханашылары түрлі жұмыстар жүргізді:

- ▶ кітапхана дизайны мен аймақтарын өзгертті (Шымкент, Алматы қалаларындағы «Жас ұлан» республикалық мектебі, Алматы қаласындағы №15 мектеп-гимназия, Ақтөбе қаласындағы №9 мектеп-гимназия және басқалары);
- ▶ пилоттық мектептің көбінде, сондай-ақ кейбір жалпы білім беретін мектептерде кітап қорын еркін түрде қолдануға болатын ашық қор ұйымдастырылды;
- ▶ кітап оқуды дамытудың әдістері қолданылады: «Book Bingo», «Кітап атауын тап», «Кітап әлемді жаулауда», «Тәтті викторина», «Суретті аяқта», «Карточка визуализациясы», «Кітапты тап»;
- ▶ науқандар мен жобалар өткізілді: «1,2,3», «Reading time», READx, «100 кітап», «30 кітап», «50 кітап» (Кызылорда қ., Орал қ.);
- ▶ автоматтандырылған КАБИС кітапханалық жасақтамасы ішінара енгізілуде;
- ▶ оқырмандар клубы, отбасылық оқырмандар клубы ұйымдастырылды (Ақтөбедегі №9 мектеп-гимназиясы);
- ▶ мектеп кітапханалары кітапханаларды әлеуметтік желілерде дамыту бойынша жұмысты, Facebook және Вконтакте әлеуметтік желілерде кітапхана аккаунттарын тіркеуді меңгеріп жатыр, мектеп кітапханаларының онлайн-қауымдастықтары жасалып жатыр, сондай-ақ learning-apps интерактивті онлайн-қосымшасы қолданылуда.

«Bookcrossing – Назарбаев Зияткерлік мектептерінің кітап әлеміне саяхат» науқаны

Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 25 жылдығына орай Алматы Астана, Шымкент, Қарағанды қалаларында орналасқан Зияткерлік мектептерде «Жас Ұлан» республикалық әскери мектебінде басталған «Bookcrossing – Назарбаев Зияткерлік мектептерінің кітап әлеміне саяхат» - «Білім көзі – кітапта» науқаны болып өтті.

Қазақстан әскерінің болашақ офицерлеріне 1 000 кітап сыйға тартылды: көркем және танымдық әдебиет, энциклопедиялар, қазақ, орыс және ағылшын тілдеріндегі сөздіктер.

«Тұңғыш Президент Күні» және «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік Күні» мерекелеріне орай жыл сайын желтоқсан айында өтетін «Bookcrossing» науқаны кезінде Зияткерлік мектеп оқушылары дәстүр бойынша ауылдық мектептерді аралап, оларға 9 706 кітап сыйлады. Кітаптардың ішінде балалар осы кітапты оқитын досына арнап, кітапты оқып шыққан соң қалыптасқан ойы мен ол туралы әсерімен бөлісе отырып, қысқа ғана хат жазады.

6.4. РОБОТ ТЕХНИКАСЫ

Қазіргі таңдағы қарқынды өзгерістер ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың жаппай таралуымен байланысты. ЭЫДҰ елдерінде алты жасқа дейінгі балалардың 17%-ы, 7-9 жас аралығындағы балалардың 40%-ы интернет желісін пайдалана бастады. Қазіргі таңда мамандықтардың 90%-дан астамы сандық ресурстарды қолдану дағдысын талап етеді.

Дүниежүзілік экономикалық форумның технологиялық даярлық индексіне сәйкес Қазақстан 146 мемлекет ішінде 40-орында, ал мектептердің кең жолақты интернетке қолжетімділігі бойынша - 56-орында.

Жалпы білім беретін мектептерде робот техникасын енгізу үшін «Назарбаев Зияткерлік мектептер» ДББҰ-ның «Робот техникасы», таңдау курсының бағдарламасы әзірленіп, еліміздің 2 900 астам мұғалімін оқытқан 80 тренер дайындықтан өтті.

Аталған курсқа электроника, механика, электр техникасы, 3D үлгілеу, компьютерлік бағдарламалау мен «Интернет» желісінде қауіпсіз жұмыс жасау негіздері кіреді.

«Робот техникасы» курсы оқушыларда инженерлік және дизайндік ойлауды, сондай-ақ математикалық үлгілеуді қалыптастыруға ықпалдасады, бұл өз кезегінде оқушылардың жасырын дарынын ашуға септігін тигізеді.

Өкінішке қарай, жалпы білім беретін мектептер техника жағынан әлсіз қамтамасыз етілгендіктен, робот техникасы курсын кеңінен енгізу әзірге мүмкін емес.

«Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ - робот техникасы бойынша халықаралық олимпиаданың (World Robot Olympiad) Қазақстан Республикасындағы Ұлттық ұйымдастырушысы. 2014 жылы олимпиадаға 100 топ, ал 2015 жылы 115 топ қатысты.

Біліктілікті арттыру бағдарламасының нәтижелік көрсеткіштерінің бірі – Зияткерлік мектептер мен жалпы білім беретін мектептердің 16 оқушысынан құралған Қазақстанның робот техникасы бойынша ұлттық құрамасы Нью-Делиде өткен World Robot

Olympiad – WRO-2016 Халықаралық олимпиадаға үшінші мәрте қатысуы.

Қазақстан құрамасы жеті топтама бойынша қатысты: Regular Junior High, Regular Senior High, Open Elementary, Open Junior High, Open Senior High, Advanced Robotics Challenge, Football.

Үш күндік сайыс нәтижесі бойынша ұлттық құрамаға **«Жер айналасындағы орбитаның ғарыштық қоқысын жоятын роботтандырылған орбиталық станция»** атты ең шығармашыл және инновациялық жобалары үшін **LEGO Education Creativity Award** сыйақысы табысталды.

Бұл жетістік елімізде робот техникасын дамытуға бағытталған курстың стратегиялық маңыздылығын растайды. Қазақстан және дарынды қазақстандық балалар бүгінгі өзінде әлемді бағындырып жатыр.

2017 жылы EXPO-2017 көрмесінің базасында Робот техникасы бойынша республикалық олимпиада өткізу жоспарланып отыр.

6.5. КОНФЕРЕНЦИЯЛАР МЕН ФОРУМДАР

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ

2016 жылдың 27-28 қазанында Астана қаласында ДББҰ-ның «Білім берудегі өзгерістер аясын кеңейту: апробация және тарату» атты VIII халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы өткізілді (бұдан әрі - Конференция). Бұл конференцияда білім беру саласындағы атақты әлемдік сарапшылар білім саласындағы өзгерістерді қалай өткізу қажеттілігі және оның маңыздылығы туралы талқылады.

Конференцияға 15 елден 190 қазақстандық және халықаралық білім беру ұйымдарынан 750 адам қатысты.

Білім берудегі өзгерістер мен инновациялар; білім берудегі көшбасшылық; оқу бағдарламалары; білім берудің сапасы мен бағасы; зерттеу өткізу этикасы мен тәжірибесі; отбасы, қоғамдастық және қоғам; балалар саулығы; білім беру ресурстары сияқты тақырыптар енген **14 желілік бағыт бойынша 45 секциялық отырыс** ұйымдастырылды.

160-тан астам сөз сөйлеулер әр түрлі нысанда ұсынылды – пленарлық отырыстар, презентациялар, семинарлар және постер сессиялар.

Сонымен қатар 13 ұйым қатысқан білім беру ресурстарының көрмесі өтті.

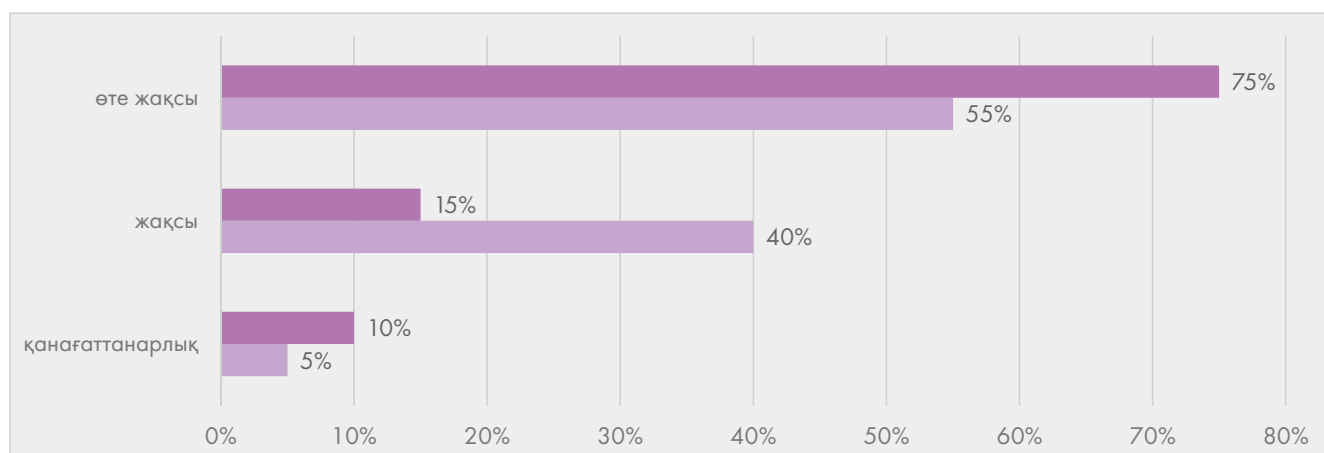
2016 жылы Конференцияның жаңартылған сайтында <http://conferences.nis.edu.kz/> Конференция шеңберінде сөз сөйлеулердің қысқаша мазмұнын қарау мен қатысу үшін төлем жасаудың онлайн жүйесі енгізілді. Онлайн

сауалнама нәтижесі бойынша Конференцияға қатысушылар мұндай жаңашылдықтар Конференцияға қызығушылық танытатын адамдар үшін қолжетімді еткенін атап өтті.

Сауалнама деректері Конференцияның ұйымдастырылуы және онда ұсынылған ғылыми-зерттеу материалдарына қатысты оң көзқарастардың басым екенін көрсетеді. Көзге таңбадай басылатын артықшылықтардың бірі – сауалнамаға жауап берушілер арасында халықаралық ғылыми-зерттеу конференциясына келесі жылы да қатысқысы келетін адамдардың саны одан бір жыл бұрынғы сауалнама нәтижесімен салыстырғанда 26%-ға ұлғайғаны. Ғылыми қауымдастық тарапынан білікті баяндамалар мен құрылымдық ұсыныстар берілді. Конференция форматы мен мазмұны жөніндегі қатысушылардың ұсыныстары келесі жылы ескерілетін болады.

Екі жыл бойынша жасалған салыстырмалы талдау ақпарат мазмұнының өзектілігі мен сапасын «үздік» деп бағалаған жауап берушілер үлесінің 20%-ға артқанын дәлелдейді.

Диаграмма. Екі жыл бойынша мазмұнның өзектілігі және ақпараттың сапасы, %

Көптеген жауап берушілер пленарлық сессиялардың мазмұндылығы мен презентациялардың жаңашылдығын атап өтті. Бұл, өз кезегінде, ақпаратты жақсырақ меңгеруге септігін тигізеді. Әсіресе, Михо Тогума (Білім және дағды басқармасы, ЭЫДҰ) мен Павел Лукштың («СКОЛКОВО» Мәскеу басқарма мектебі,

Сурет. ЭЫДҰ-ның аға талдаушысы Михо Тогуманың пленарлық отырыста сөз сөйлеуі

Зияткерлік мектептердің тәжірибесін тарату аясында пилоттық мектептер, жалпы білім беретін мектептер, басшылар мен зерттеушілердің қатысуымен жаңартылған білім беру мазмұны бойынша секциялар мен дөңгелек үстелдер ұйымдастырылды. Осылайша, Конференция Қазақстанның білім беру жүйесіне енгізіліп жатқан инновацияларды талқылау алаңына айналды.

Конференцияның барлық материалдары <http://conferences.nis.edu.kz> веб-сайтында еркін қолданысқа берілген.

Ресей) баяндамалары ерекше көзге түсті. Олар жаһандық мәнмәтіндегі білім беруді дамытудың негізгі бағыттарын анықтады. Сауалнамаға жауап берушілер Алехандро Адлердің (Пенсильвания университеті, АҚШ) баяндамасын атап өтті. Оның зерттеуі оқушылардың эмоциялық күйі мен денсаулығын жақсартуға арналған.

Сурет. Павел Лукша, Сколково Инновациялық Орталығының профессоры, пленарлық отырыста баяндама жасауы

«ҚАЗАҚ ТІЛІН ОҚЫТУДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БАСТАМАЛАР: НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ ТӘЖІРИБЕСІ» ФОРУМЫ

Үштілді білім беруді жүзеге асыру саласындағы педагогикалық тәжірибемен алмасу мақсатында 2016 жылдың желтоқсан айында, Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған «Қазақ тілін оқытудағы инновациялық бастамалар: Назарбаев Зияткерлік мектептері тәжірибесі» атты ІІІ республикалық форум өтті.

Форумға ҚР БҒМ өкілдері, Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, Кембридж университеті кеңесшілері, еліміздің жалпы білім беретін, базалық және пилоттық мектептерден 350 қазақ тілі және әдебиеті мұғалімі қатысты

Тілдерді оқытудағы коммуникативтік тәсілдің ерекшеліктерін жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдеріне түсіндіру бойынша 2 пленарлық, 7 секциялық отырыс пен 12 шеберлік сыныбы өткізілді.

Халықаралық зерттеулердің нәтижелері, коммуникативті тәсіл арқылы грамматиканы оқыту саласындағы педагогтардың жеке тәжірибесі көрсетілді.

Тілдік пәндер бойынша жаңартылған оқу бағдарламаларын жүзеге асыруға бағытталған тәсілдер мен амалдар интерактивті үлгіде қарастырылды. Оның ішінде қазақ тілінде білім алатын және қазақ тілінде білім алмайтын сыныптарда қазақ тілін оқытудың тәсілдері мен амалдары, тілдік емес пәндер арқылы тілді оқу тәсілдемелері қарастырылды.

Шеберлік сыныптарында әдеби шығармаларды зерттеу мен көркем туындыны талдау, эссе жазу бойынша заманауи тәсілдер көрсетілді.

«Қазақстан тарихы» пәнін қазақ тілінде оқытатын Зияткерлік мектептердің мұғалімдері, оқушылардың білім алу тіліне қарамастан, білім алушылардың «екінші» тілде сөздік қорын байыту және тілді меңгеруде оларға қолдау көрсету тәжірибесімен бөлісті.

Форум қатысушылары форум мазмұны мен ұйымдастырылуы жөнінде оң пікірлерін білдіріп, құнды ұсыныстар берді.

Бұл форумды еліміздің қазақ тілі педагогтары өте жақсы қарсы алады. Қазақ тілін дамытудағы мүдделі тараптардың бастамасымен бұл форум екі жылда бір рет өткізілетін болды.

ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРДЕ БОЛҒАН РЕСЕЙ ДЕЛЕГАЦИЯСЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ

Іс-сапар барысында шетелдік делегациялар Зияткерлік мектептердің қысқа мерзімде қол жеткізген жетістіктеріне ерекше тәнті болды:

https://www.facebook.com/pg/martelarussia/photos/?tab=album&album_id=1300023720013193

«Өткен аптада біз Қазақстанға жедел марш жасадық. Қазақтардың мектептік білім беру саласындағы сәттіліктері жайлы көп нәрсе естідік және міне, енді оны өз көзімізбен көре алдық.

Miras мектебіне бардық және «Назарбаев Зияткерлік мектептер» (НЗМ) қатарына жататын екі мектеп – ол соңғы 5 жылда бүкіл ел бойынша 20 мектептен тұратын желі құрған – жан-жақты зерттедік.

Қатты толғаныс - біздің жағдайымызда бұл ең дәл келетін сөз секілді. Финляндия, Швеция, Ұлыбританиядағы және басқа елдердегі ондаған мектептерді аралап, Қазақстандағы бұл мектептер бізді қатты таң қалдырады деп ойламаған едік. Нәтижелер, расында да, адамды таңғалдырады. НЗМ елдің бүкіл мектептік жүйесінің басты реформаторына айналды.

1. Жоғары сынып оқушыларының барлығы, кем дегенде, үш тілді меңгерген: қазақ, орыс және ағылшын. IELTS орташа балы – 6,5. Сабақтардың ауқымды бөлігі ағылшын тілінде өтеді. Мектеп оқытушыларының төрттен бір бөлігі – шетелдіктер.
2. Мектеп Халықаралық Бакалавриат бағдарламасы бойынша жұмыс істейді. Халықаралық әріптестер саны көп: балалар АҚШ; Ұлыбритания, Сингапур, Оңтүстік Корея, Голландияда тұрақты, үнемі және бірнеше рет тағылымдамадан өтеді. Оқушылар Apple компаниясының деңгейіндегі жаһандық компаниялардың зерттеулік жұмыстарына қатысады.
3. Ғылыми, зерттеу жұмысы мектеп бағдарламасының негізгі бағыты болып табылады. Әрбір жоба нақты компаниялар мен кәсіпорындардың міндеттерімен байланысты, іс жүзінде жүзеге асыруға бағытталған. Хитинді тек «қымбат» шаянтәрізділерден алып қана қоймай, оны жақын жерде тіршілік ететін «арзан» бунақденелі тарақандардан алуды үйрену және осы нәрсені фармацевтикалық компанияларға сата білу; жабық сұйыққоймадағы мұнай деңгейін анықтаудың арзан және тез тәсілін табу және бұл жұмысты жүзеге асыру үшін мұнай компанияларынан қаржыландыру алу; аквариум балықтарын тамақтандырудың қашықтықтан басқарудың қарапайым тәсілін ойлап табу, яғни олардың қоректенуі дұрыс әрі пайдалы болуы қажет; Қазақстанда оңай және арзан қол жеткізуге болатын биологиялық және минералды материалдарды қолдана отырып, гүлдердің балаусалығын сақтауды үйрену және т.б. Балалардың барлығы дерлік бір нәрсені зерттеп қана қоймай, әрқайсысы «ойлап табумен» айналысады. Ойлап табу, түбегейлі жаңа шешімдер жасау, түпнұсқалылық пен жасампаздық - тек осы «валюта» ғана НЗМ үшін құндылық болып табылады.
4. Түпнұсқалылық пен тәуелсіздік - тек ғылымдарда емес (физика, биология, химия, бағдарламалау), сондай-ақ гуманитарлық, әлеуметтік салаларда орын алған. Сабақтардың бірінде тіл сезімі дамиды – оқушыларға дауыс ырғағы, сөзжасам түрі бойынша тіптен басқа тілде жүргізіліп отырған әңгіме тақырыбын анықтау ұсынылады. Басқа сабақ кезінде қаланың түрлі бұрыштарында кенеттен пайда

болып жатқан есік алды клубтарының феномені зерттеледі. Үшінші сабақта телевизиялық эфирді жасауды үйренеді. Сонымен қатар қоқысты экологиялық тұрғыдан кәдеге жарату және пластиканы қайта өңдеу тәсілдері зерттеліп жатыр. Instagram парақшасын көршілес тұрған жануарлар баспанасында тұратын иттер мен мысықтар атынан жүргізеді – осылайша, оларға мейірімді әрі сенімді иелерді табудағы мүмкіндіктерін арттырады. Қарапайым, қолдан салынған гимнастикалық жаттығуларды орындау бойынша плакат, оған смартфонды жақындатқан кезде бейне иллюстрация топтамасына айналып, шын мәнінде жанданып кетеді. Оқушылар кітаптарды, есеп жинақтарын ойластырып, басып шығарады (оларды да үш тілде). Көлік сызбаларын жетілдіру бойынша жобаларды жасаумен айналысады. Бәрі дерлік ұлттық музыкалық аспаптарда ойнайды. Мысалы, АҚШ-тың президентікке үміткерлерінің пікірталастарын қарап, талқылайды. Қазақстанның халықаралық саяси алаңда орнын егжей-тегжейлі және мұқият қадағалайды.

5. Робот техникасы және зымыран жасау құрылысы. Бұл, тіпті, бөлек әңгіме: роботтардың сумо күресі бойынша жарысы; ұлттық қазақ әндері мен билерін орындайтын роботтар, халықаралық олимпиадаларда жеңіске жететін зымырандар.
6. Ұлттық біртектілікке деген сергек, мұқият және өте жасампаз көзқарас. Әрбір бала, кем дегенде, бір аптаға ауылға – нағыз қазақи, түпкірде орналасқан ауылға барады (өркениет жетістіктері жетпеген). Онда олар балық аулап, сиыр сауып, табын айдап, саңырауқұлақ жинайды да, өздері алған тәжірибесі мен әсерлері жайлы бейнеесеп әзірлейді. Бұл жерде айта кететін жайт, мұндай ауылдарды мектеп «таратып бермейді» – бала ондай жерді өзі табуы қажет. Және осының арқасында, бұрыннан араласпай кеткен туысқандар қайта араласа бастайды, алыстағы туыстар табылады, бұрынғы отбасылық шиеліністер ұмытылады. Әрбір оқушы өз ата-анасының жұмысында бір апта уақыт өткізуі керек. Ата-аналарының жұмысын жай бақылап қана қоймай, компания мен оның қызметкерлерінің жұмыс тиімділігін жетілдіру бойынша жолдарды табуға және оның жоғары нәтижелілігін қамтамасыз етуге тырысуы керек. Мектепте күнделікті «10 минут оқу» орын алады: бұл кезде әрбір оқытушы, оқушы, әкімшілік маман өз жұмыстарын шетке ысырып қойып, кітап оқиды. Орыс, қазақ және ағылшын тілдерінде 100 кітап тізімі бар. Бұл тізімдегі кітаптарды әрбір НЗМ-нде оқитын оқушы оқып шығуға міндетті.
7. Мектеп тапсырмалары өте қарапайым әзірленген. Әсіресе химия-биологиялық сыныптар құралдарының, робот техникасы сыныбының, қыш-құмыра шеберханасы, физика, информатика сыныптарының жабдықталуы - керемет. Үлкен жылыжай бар. Кітапхана оқушылардың барлығы бос уақыттарында жиналатын үлкен әлеуметтік орын. Мектеп дәлізінде бүкіл жерде шахмат тақталары қойылған. Мектептің ішінде үлкен және айтуға тұрарлықтай қонақ үй бар. Үлкен баспахана. Мектептің әрбір метрі жұмыс пен оқуға бейімделген және осы мақсаттарда қолданылады.

Осындай дүниелерді көрген кезде, Қазақстанды да айналып өтпеген дағдарысты мұнда еңсеруге болатындығына көз жеткізесің. Мектептер, расында да, елдің зиялы қауымын даярлап жатқандығына куә боласың. Қазіргі кезде Астанада ашылып жатқан шетелдік компаниялардың кеңселері халықаралық бизнестің осы елдің ертеңгі күніне деген сенімі болып табылады. Ақылды, байсалды, өз жұмыстарын мақтан тұтатын НЗМ басшылары, міне, осымен жеті жыл бойы мереке мен демалыс дегенді білмей келе жатқан нағыз батырлар, қайратты, жасампаз болудан жалықпаған адамдар. Сапалы білім мемлекет пен халықтың тағдырын, расында да, өзгерте алады».

Елена Аралова
25 наурыз 2016 жыл, MARTELLA Russia,

ҚОСЫМШАЛАР

Білім берудің жаңартылған мазмұны бойынша курс бағдарламасының тізімі:

1. Қазақ тілінде білім беретін мектептерде «Қазақ тілі» және «Қазақ әдебиеті» пәндері бойынша;
2. Қазақ тілінде оқытылмайтын мектептерде «Қазақ тілі және әдебиеті» пәні бойынша;
3. Орыс тілінде білім беретін мектептерде «Орыс тілі» және «Орыс әдебиеті» пәндері бойынша;
4. Орыс тілінде білім бермейтін мектептерде Орыс тілі және әдебиеті пәні бойынша;
5. «Математика» пәні бойынша;
6. «Информатика» пәні бойынша;
7. «Химия» және «Жаратылыстану» пәндері бойынша;
8. «Биология» және «Жаратылыстану» пәндері бойынша;
9. «Физика» пәні бойынша;
10. «География» және «Жаратылыстану» пәндері бойынша;
11. «Қазақстан тарихы» және «Құқық негіздері» пәндері бойынша;
12. «Дүниежүзі тарихы» және «Құқық негіздері» пәндері бойынша;
13. «Экономика және кәсіпкерлік негіздері» пәні бойынша;
14. «Графика және жобалау» пәні бойынша;
15. «Қазіргі әлемдегі Қазақстан» пәні бойынша;
16. «Дене шынықтыру» пәні бойынша;
17. Білім беру тілі қазақ тілі болып табылмайтын мектептерде «Қазақ тілі» және «Қазақ әдебиеті» пәндері бойынша;
18. Критериалды бағалау жүйесін енгізу бойынша аймақтық және мектеп үйлестірушілерінің біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы;
19. «Робот техникасы» таңдаулы курсы бойынша Қазақстан Республикасы педагогикалық кадрларының біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы;
20. «Тәжірибедегі рефлексия» жалпы білім беретін мектептердегі педагогикалық кадрлардың кәсіби даму курстарының білім беру бағдарламасы;
21. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ филиалдар басшыларының біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламасы.

Оқытылған тренерлер саны

№	Бағдарламалар	Адам саны
Бастауыш мектеп бағдарламасы		
1	Қазақ тілінде білім беретін мектептер үшін «Қазақ тілі» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	31
2	Орыс тілінде білім беретін мектептер үшін «Қазақ тілі» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	49
3	«Ағылшын тілі» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	50
4	Бастауыш сынып пәндері бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	97
5	«Бейнелеу өнері» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	16
6	«Музыка» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	11
7	«Дене шынықтыру» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	33
	Барлығы:	287
Негізгі мектеп бағдарламасы		
8	«Математика» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	75
9	«Информатика» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	30
10	«Химия» және «Жаратылыстану» пәндері бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	57
11	«Биология» және «Жаратылыстану» пәндері бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	56
12	«Физика» пәні бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	63
13	«География» және «Жаратылыстану» пәндері бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	59
14	«Қазақстан тарихы» және «Құқық негіздері» пәндері бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	48
15	«Дүниежүзі тарихы» және «Құқық негіздері» пәндері бойынша педагогикалық кадрлар біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	26
	Барлығы:	414
	Барлығы:	701

Қосымша оқытылған тренерлер саны

№	Бағдарламалар	Адам саны
1	Орта білімнің мазмұнын жаңарту шеңберінде Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдар басшылары мен басшылар орынбасарларының біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	50
2	Орта білімнің мазмұнын жаңарту шеңберінде критериалды бағалауды енгізу бойынша аймақтық үйлестірушілердің біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	100
3	«Робот техникасы» таңдаулы курсы бойынша Қазақстан Республикасы педагогикалық кадр біліктілігін арттырудың білім беру бағдарламасы	80
Барлығы:		230

Жоғарғы оқу орындарының оқытушы-профессорлық құрамын дайындау

№	ЖОО атауы	Дайындықтан өткен тренерлер	
		ЖОО және колледждердің бітіруші курс студенттері үшін қосымша кәсіби білім беру бағдарламалары бойынша	Бастауыш мектеп пәндері бойынша педагогикалық кадрлардың БА бағдарламасы бойынша
1	Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университет	20	2
2	Х. Досмухамедов атындағы Атырау мемлекеттік университеті	8	2
3	Ы. Алтынсарин атындағы Рудный әлеуметтік-гуманитарлық колледжі	7	2
4	С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік университеті	9	2
5	Шәкәрім атындағы Семей мемлекеттік университеті	10	2
6	І. Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университеті	10	2
7	М. Өтемісұлы атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті	10	2
8	Қазақ мемлекеттік қыздар педагогика университеті	15	2
9	Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті	26	2
10	Абылай хан атындағы халықаралық қатынастыр және әлем тілдері университеті	8	-
11	Е.А. Букетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті	12	2
12	Ш. Уәліханов атындағы Көкшетау мемлекеттік университеті	8	2
13	Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті	16	2
14	Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті	7	2
15	Павлодар мемлекеттік педагогикалық университеті	20	2
16	М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университеті	11	2
17	Тараз мемлекеттік педагогикалық университеті	21	2
18	Оңтүстік Қазақстан мемлекеттік педагогикалық институт	7	2
19	Ш. Есенов атындағы Каспий мемлекеттік технология және инжиниринг университеті	23	2
	Барлығы:	248	36

Гуманитарлық колледж оқытушылары қатарынын тренерлер даярлау

№	Колледж атауы	Дайындықтан өткен тренерлер
1	Ж. Мусин атындағы педагогикалық колледж, Көкшетау қ.	8
2	Педагогикалық колледж, Щучинск қ.	8
3	Ақтөбе гуманитарлық колледжі	18
4	Есік гуманитарлық-экономикалық колледжі	12
5	Жаркент гуманитарлық-техникалық колледжі	8
6	К. Дауытбаев атындағы Атырау гуманитарлық колледжі	11
7	Шығыс Қазақстан гуманитарлық колледжі	8
8	М. Әуезов атындағы педагогикалық колледж, Семей қ.	12
9	Ж. Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледж, Орал қ.	11
10	Абай атындағы Жамбыл гуманитарлық колледжі	16
11	Қарағанды гуманитарлық колледжі	11
12	Жезқазған гуманитарлық колледжі	5
13	Қостанай педагогикалық колледжі	12
14	Ы. Алтынсарин атындағы Рудный әлеуметтік-гуманитарлық колледжі	10
15	Н. Құлжанов атындағы Торғай гуманитарлық колледжі	6
16	М. Мәметова атындағы Қызылорда гуманитарлық колледжі	16
17	Маңғыстау гуманитарлық колледжі	5
18	Бейнеу гуманитарлық-экономикалық колледжі	4
19	Б. Ахметов атындағы Павлодар педагогикалық колледжі	10
20	М. Жұмбаев атындағы Петропавл гуманитарлық колледжі	9
21	№ 1 Алматы гуманитарлық-педагогикалық колледжі	8
22	№ 2 Алматы гуманитарлық-педагогикалық колледжі	5
23	Астана қаласының гуманитарлық колледжі	12
24	Ғ. Мұратбаев атындағы Жетісай гуманитарлық колледжі	13
25	Түркістан гуманитарлық-техникалық колледжі	12
	Барлығы:	250

2015 жылдың қыркүйек айынан - 2016 жылдың желтоқсан айына дейінгі кезеңде Зияткерлік мектептердің пилоттық мектептермен жүргізген жұмысы

	Семинарлар	Қатысушылар саны	Тренинтер	Қатысушылар саны	Шеберлік сыныптары	Қатысушылар саны	Командалық оқыту сабақтары	30 мектептің сабақтарға қатысу	Ағылшын тілі мұғалімдеріне орнатқан курстар	Ата-аналарға орнатқан лекторийлер	Лекторийлерге қатысушылар саны	Онлайн сабақтар	Онлайн семинарлар	Іс-шаралар
БАРЛЫҒЫ:	739	9457	477	6414	2081	4182	527	814	423	46	1837	511	96	5714
ФМБ Астана	24	322	27	484	61	62	46	35	38	2	154	40	3	276
ФМБ Алматы	20	259	14	146	27	87	10	25	32	2	71	31	47	208
ФМБ Көкшетау	47	604	29	313	214	258	37	29	8	4	168	48	7	423
ФМБ Ақтөбе	64	520	32	287	114	146	23	88	54	4	83	30	2	411
ФМБ Талдықорған	56	551	33	411	121	805	12	85	25	1	20	43	9	385
ХББ Атырау	44	430	30	415	169	251	29	60	10	2	221	27	0	371
Семей	30	461	14	210	63	172	17	21	5	1	10	30	3	184
Өскемен	19	100	13	96	41	114	24	29	11	2	198	32	3	174
ФМБ Орал	46	522	30	298	137	231	15	84	17	2	50	31	2	364
ФМБ Тараз	31	281	25	289	22	141	18	41	12	3	82	31	3	186
ХББ Қарағанды	56	583	31	472	121	316	52	85	20	4	194	28	5	402
ХББ Қызылорда	38	593	28	510	235	563	47	58	31	4	152	31	2	474
ФМБ Қостанай	56	698	28	378	19	123	48	28	16	4	92	23	0	222
ХББ Ақтау	49	737	32	538	109	272	71	21	59	2	75	0	2	345
ХББ Павлодар	65	1120	47	639	410	219	29	37	43	2	22	31	3	667
Петропавл	40	691	35	391	21	142	6	15	8	4	24	0	0	129
ХББ Шымкент	28	450	14	275	88	128	27	41	26	1	86	28	3	256
ФМБ Шымкент	26	535	15	262	109	152	16	32	8	2	135	27	2	237

2013-2016 жылдар аралығында Зияткерлік мектептердің жалпы білім беретін мектептерге тәжірибені тарату бойынша атқарған жұмысы

№	Аймақтар	семинарлар			тренингтер		шеберлік сабақтары		онлайн сабақтар			онлайн семинарлар			тілдік курстар			барлығы		
		саны			саны		саны		саны			саны			саны			саны		
		қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар	қатысушылар
	барлығы	1376	26349	598	7534	3402	9465	2630	261	105	423	8267	43348	3079						
1	Ақмола	7	197	14	206	199	133	355	52	7	8	627	536	85						
2	Ақтөбе	61	486	32	298	115	240	60	3	8	54	271	1024	102						
3	Алматы	73	1829	62	521	662	501	379	46	6	25	1222	2851	583						
4	Атырау	46	625	30	415	169	391	128	9	5	10	382	1431	79						
	ФМБ Семей	67	2224	16	270	144	1028	326	27	3	5	580	3522							
5	ШҚО	100	1935	15	156	166	2558	323	36	3	11	640	4649	641						
6	Жамбыл	33	685	23	274	31	141	81	10	2	12	178	1100	90						
7	БҚО	150	2331	32	343	136	185	144	13	8	17	475	2859	173						
8	Қарағанды	72	3077	33	507	121	349	127	11	8	20	364	3933	140						
9	Қостанай	57	908	29	401	31	238	50	0	8	16	167	1547	50						
10	Қызылорда	124	1463	68	607	439	504	130	10	7	31	771	2574	298						
11	Маңғыстау	45	703	32	538	109	876	0	0	8	59	186	2117	17						
12	Павлодар	189	2997	68	737	486	699	177	15	8	43	935	4433	67						
13	СҚО	34	648	35	391	21	142	0	0	7	8	90	1181	533						
14	ОҚО	25	423	16	265	88	149	118	12	4	26	259	837							
	ФМБ Шымкент	25	1052	18	278	109	202	110	10	4	8	272	1532	76						
15	Алматы қ.	19	399	16	252	66	163	52	3	5	32	156	814	65						
	ХББ Алматы	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0						
16	Астана қ.	112	1524	26	484	61	162	70	4	4	38	273	2170	80						
	НЗМ ДББҰ	137	2843	33	591	249	804	0	0	0	0	419	4238	0						

«НАЗАРБАЕВ ЗИЯТКЕРЛІК МЕКТЕПТЕРІ» ДББҰ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНІҢ 2016 ЖЫЛ ІШІНДЕ БАҚ-мен ЖҰМЫСЫ

1. К.Н. Шамшидинова. Интервью. <http://bilimdinews.kz/index.php/intervyu-s-khbat/item/2223-kulyash-shamshidinova-segodnya-obuchaya-detej-govoryat-malo-uchit-bolshe-uchit-uchitsya-chtoby-sootvetstvovat-etomu-pedagog-dolzhen-byt-zainteresovan-v-svoem-professionalizme>
2. К.Н. Шамшидинова. Интервью. <http://www.kazpravda.kz/news/obshchestvo/mezhdunarodnie-eksperti-otmetili-znachitelnii-progress-v-sfere-obrazovaniya-kazahstana/>
3. К.Н. Шамшидинова. Қазақстан Республикасының білім беру жүйесін дамытудағы Зияткерлік мектептердің рөлі.
«Педагогикалық диалог», №4, 2016. <http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/623326/>
4. К.Н. Шамшидинова. Онлайн-конференция. <http://bnews.kz/ru/live/conference/obnovlenie-soderzhaniya-shkolnogo-obrazovaniya-k-chemu-eto-privedet-2016-07-04-4964>
5. С.Б. Испусинова, А. Шилибекова. <http://www.kazpravda.kz/articles/view/v-obuchenii-dostich-standartov-oesr1/>
6. С.Б. Испусинова. «Көзқарас» бағдарламасы. <https://kaztube.kz/video/226773>
7. А.О. Қазжанова. Online –конференция «Обновление содержания среднего образования в школе»
АА Bnews.kz , <https://kaztube.kz/video/248149>
8. А.О. Қазжанова, Интервью. <http://bnews.kz/ru/redesign/live/conference/obnovlenie-soderzhaniya-obrazovatelnoi-programmi-v-shkolah-2016-08-16-5070>
9. О.И. Можаяева, А.С. Шилибекова. Оқушыларды критериалды бағалау жүйесі:апробация және енгізу,
«Педагогикалық диалог», №4, 2016. <http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/623326/>
10. И.А.Мадеева, Б.К.Насығазы, Ж. Б. Салтыбаева. Назарбаев Зияткерлік мектептердегі білім беру өзгерістерінің катализаторы ретінде Іс-әрекеттегі зерттеу (Action research) және Сабақты зерттеу (Lesson study)
«Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журналы №1, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/581706/>
11. Ж.Н. Әбділдина. Мектептегі білім мазмұнын жаңарту. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журналы №2, 2016. <http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/597715/>
12. Ж.Н. Әбділдина, Жаңартылған білім мазмұны жөнінде мақала. <http://www.31.kz/video/show/id/12723/show/ib/lang/ru>
13. Ж.Н. Әбділдина. Интервью. <https://kaztrk.kz/kz/a/6071>
14. Ж.Н. Әбділдина. «Білімді ел» гезетіндегі мақала. <http://bilimdinews.kz/index.php/o-gazete/item/2216-obnovlenie-dlya-effektivnogo-i-kachestvennogo-obrazovaniya>
15. Ж.Н. Әбділдина. Телеинтервью. <http://24.kz/ru/tv-projects/intervyu/item/158398-intervyu-zhanar-abdildina>
16. Г.А. Құрманбаева. Білім мазмұнын жаңарту аясындағы критериалдық бағалау жүйесін енгізу.
«Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал №2, 2016
17. Л. Нуракаева. КТК арнасындағы дөңгелек үстел. <http://bmtv.kz/ru/teleproekty/iskustvo/uchenyi-sovet/item/20556-uchenyi-sovet-21-08-16>
18. Ж. Абуов. Үштілдік туралы мақала. «Время» интернет-газеті. <http://www.time.kz/articles/tulegennaya-inzheneriya/2016/08/10/tri-v-ume>

19. А. Жанисов. Назарбаев Зияткерлік мектептері: тәрбие жүйесіндегі негізгі бағыттарды талдау және оны жүзеге асыру жолдары. <http://umckrg.gov.kz/blogs/view/1/416>
20. Ж. Сүлейменова. Интервью. <https://itube.kaztrk.kz/videos/2803/murat-jurnov-pen-juldyz-suleymenovanyn-oy-tolgauy/#.WAFVjAQglyl.facebook>
21. К. Байтенова. Орта білім жүйесіндегі өзгерістер жөнінде мақала. <http://www.atgu.kz/ru/news/skolko-stoit-unikalnost>
22. К. Байтенова. Тамыз отырысы 2016. <http://www.enu.kz/ru/info/novosti-enu/44428/>
23. К. Байтенова, Б. Рахимжанова. Тамыз отырысы – 2016. http://rc-dd.kz/wp-content/uploads/2016/10/avgust_ses_rus.pdf
24. 2016 жылғы тамыз отырысындағы жаңартылған білім мазмұнын қамту жөніндегі мақала. http://bnews.kz/ru/news/obshchestvo/obrazovanie/v_astane_proshlo_respublikanskoe_avgustovskoe_soveshchanie_rabotnikov_obrazovaniya_kazahstana-2016_08_18-1286706
25. 1-сынып оқулықтарының мазмұнын түсіндіру жөнінде интернет-газетіндегі мақала. https://tengrinews.kz/kazakhstan_news/mon-rk-razyyasnili-slojnyie-zadachi-uchebnikah-309936/
26. К. Байтенова, Н. Орехова. Жаңа оқулықтар мазмұнын түсіндіру. http://www.inform.kz/ru/razrabotchiki-uchebnikov-mon-rk-otvetili-na-videoobraschenie-materi-shkol-nika_a2988373
27. Министр мен НЗМ өкілдерінің қатысуымен баспасөз конференциясы. <https://www.youtube.com/watch?feature=share&v=vjbd10jv8x0&app=desktop>
28. НЗМ өкілдерінің ӘБДҰ елдерінің білім беру мәселелері бойынша конференцияға қатысуы. <http://iac.kz/ru/events/3-e-zasedanie-v-ramkah-proekta-budushchee-obrazovaniya-i-navykov-obrazovanie-2030>
29. Ш.Б. Ахметова. Наставник как главный цензор эффективности работы тренера. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
30. Ш.Б. Ахметова. Профессиональный стресс в педагогической деятельности. «Білім берудегі инновациялар: ізденістер мен шешімдер» III Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
31. С.К. Байбекова. Әдебиетті оқыту сапасын арттырудағы мониторингтің рөлі. «Ғылым жолы» республикалық ғылыми журнал № 2, наурыз-сәуір 2016 ж.
32. К.Т. Бибеков. Мұғалімдердің біліктіліктерін арттыру курстарын бағалауда тест мазмұнын анықтау. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
33. К.Т. Бибеков. Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының нәтижелігін бағалауда стандартталған тестілерді қолдану. «Педагогикалық өлшеулер: тәжірибе және даму перспективалары» II Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
34. С. Ж. Бүлебаев. Процедуры оценивания в рамках аттестации педагогических работников Интеллектуальных школ. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
35. Вильданова С.А. Внедрение программы «Развитие одаренности» в Назарбаев Интеллектуальных школах: мониторинг внедрения, результаты, выводы, рекомендации, перспективы. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
36. Ж.Р. Ермуханова. Өлшемдердің педагогикалық теориясы туралы негізгі түсініктер. Қазақстанның ғылымы мен өмірі. Халықаралық ғылыми-көпшілік журнал, № 3(38) 2016. – Б.42-45.

37. Ж.Р. Ермуханова. Педагогикада тесттерді бағалау құралдары ретінде қолданудың ерекшеліктері. «Педагогикалық өлшеулер: тәжірибе және даму перспективалары» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
38. А.К. Жумыкбаева. Мұғалімдердің біліктіліктерін арттыру курстарын бағалауда тест мазмұнын анықтау. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
39. А.К. Жумыкбаева. Педагог кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының нәтижелігін бағалауда стандартталған тестілерді қолдану. «Педагогикалық өлшеулер: тәжірибе және даму перспективалары» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
40. Ж.Г. Касимова. Топ тренеріне таныстырылымды формативті бағалауда қолдау көрсету. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
41. Л.Г. Колесова. Использование маршрутных карт в развитии рефлексивных навыков тренеров. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
42. Л.Г. Колесова. Роль формативного оценивания в повышении качества зачётных работ студентов по русскому языку. «Молодой учёный: вызовы и перспективы» (включён в РИНЦ), №7(9), 2016 Москва, стр 40 – 47, IX ХФПК материалдар жинағы
43. Л.Г. Колесова. Psychological and Pedagogical Support of Teenage Inmates of Children's Village. International journal of environmental & science education vol. 11, no. 11, 2016, 4595-4609
44. Л.Г. Колесова. Роль коллегиального взаимодействия в прогрессе преподавателя. Вестник ЗК ИИУ, қараша, 2016
45. Ж.М. Кужагулова. Применение интеллектуальной карты в планировании деятельности тренера по формативному оцениванию (портфолио или презентации) учителя. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
46. Т.Л. Лахтина. Тестирование как средство оценивания профессиональных качеств педагога. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
47. А.Д. Макышева. Технологии и способы оценки профессионализма управленческих кадров. «Қазіргі кезеңдегі педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру мәселелері» Халықаралық конференция материалдарының жинағы
48. А.Д. Макышева. Совершенствование профессионализма управленческих кадров системы образования на современном этапе. «Инновации в образовании» ғылыми-әдістемелік журнал, №5 (27), 2016
49. Ф.Д. Наметкулова. Особенности профессионального интервью (беседы) в повышении эффективности развития практики тренера. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
50. Г.Х. Сарсенбаева. Тренердің оқытуын қалыптастырушы бағалаудың ерекшеліктері. Халықаралық конференция «Ұлы педагог-ағартушы Ыбырай Алтынсариннің туғанына 175 жыл толуына орай Ыбырай Алтынсарин және заманауи білім»
51. Ж.М. Тоғыс. Оказание поддержки тренеру группы в формативном оценивании презентации. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы

52. А.Г. Умурзакова. Процедуры оценивания в рамках аттестации педагогических работников Интеллектуальных школ. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
53. М.М. Усенова. Особенности профессионального интервью (беседы) в повышении эффективности развития практики тренера. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
54. М.М. Усенова. Этнопедагогика ғылымының принциптерінің оқыту мен тәрбиелеудегі маңызы. «Әлемдік және Қазақстандық білім-ғылым кеңістігіндегі этнопедагогика мен этнопсихология» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдары. – Алматы, 2016. – Б. 58-6
55. М.М. Усенова. Мұғалімдердің құзыреттілігін қалыптастырудың педагогикалық шарттары. Халықаралық ғылыми-көпшілік журнал: «Қазақстанның ғылымы мен өмірі».- №1 (35). – Астана, 2016.-Б.239 -243.
56. Д.Д. Шакимова. Совершенствование эффективности формативного оценивания в системе повышения квалификации педагогических работников. «Білім беру саласындағы өзгерістер аясын кеңейту: апробация мен тарату» VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
57. Ж. Кабдыкаримова. Қазақстандық білім беру жүйесінің дамуы жөнінде. http://bnews.kz/ru/redesign/special/nezavisimomu_kazahstanu_25_let/view-zhanbota_kabdikarimova_menyaetsya_mir_menyaetsya_shkola
58. Ж. Кабдыкаримова. Профессиональное развитие учителя как актуальная задача системы повышения квалификации. 12.11.16 жылы шыққан «Казахстанская правда» республикалық газеті
59. Ж. Кабдыкаримова. Мұғалімнің кәсіби шеберлігін шыңдау. <https://www.egemen.kz/2016/12/28/87313>
60. Г.Ш. Пазылова. Жаңартылған білім беру мазмұнында бірінші сыныпта оқу үдерісін ұйымдастыру ерекшеліктері. «Шоқан оқулары -20» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция басылымдарының жинағы. <http://kgu.kz/main/ru/nauchnye-konferenczii-kgu>
61. Д.С. Ильясова. Критериальное оценивание учебных достижений обучающихся в рамках обновления содержания образования. «Актуальные проблемы обучения младших школьников» Республикалық онлайн-конференцияның басылымдар жинағы. <https://www.konferencii.ru/info/2238>
62. К.И. Калдарова. Бастауыш мектептерде білім мазмұнын жаңарту: оқытудың жаңа тәсілдері, жаңа бағалау жүйесі. <https://www.youtube.com/watch?v=nECXAWsBMrg>
63. А.Д. Рыскулбекова. «Сауат ашу» пәнін оқытуда оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту «Открытая школа» республикалық журнал №01 (152) . http://www.open-school.kz/glavstr/tema_nomera/tema_nomera_152_1.htm
64. Б.К. Кайсарова. Размышления тренера уровневых курсов об обучении учителей. «Открытая школа» республикалық журнал №01 (152). http://www.open-school.kz/glavstr/tema_nomera/tema_nomera_152_2.htm
65. К. Калдарова. «Бастауыш мектептерде білім мазмұнын жаңарту: оқытудың жаңа тәсілдері, жаңа бағалау жүйесі» ғылыми-тәжірибелік конференция жөнінде. <http://www.cpm.kz/ru/press-centre/news/540777/>
66. С.Р. Матаева. Р.Г. Сыздықбаева Шеберлікке жетуге рефлексияның маңыздылығы» «Қазақстан мектебі» ғылыми-педагогикалық журнал №(31)

67. Л.В. Обыденкина. Путь к новой школе Казахстана: коллаборация, диалог и сотрудничество. «Жаңа мектеп: мұғалімнің дайындығы мен кәсіби дамуы» I аймақтық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
68. Т.Б. Унгарова. Мұғалімдердің кәсіби дамуына сапалы жағдай жасауда мектеп басшысының рөлі. «Жаңа мектеп: мұғалімнің дайындығы мен кәсіби дамуы» I аймақтық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
69. Л.Е. Абакиева. Термин сөздердің тәжірибеде қолданылуы. «Жаңа мектеп: мұғалімнің дайындығы мен кәсіби дамуы» I аймақтық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
70. Л.Е. Абакиева. А.С. Жакыпжанова Мұғалім рефлексиясы және жеке тәжірибесін зерттеуін жүргізудің тиімділігі. «Зияткер» республикалық ғылыми-әдістемелік және педагогикалық журнал
71. Л.Е. Абакиева. Е.И. Асетова Сенімді серіктестік арқылы құзіреттілік пен сенімді арттырудағы коучинг пен тәлімгерліктің рөлі. «Зияткер» республикалық журнал, 2016
72. Е. Оспанов. Ж. Джансугирова, Ж. Абдраманова, Б. Дильманов, Мұғалімдердің рефлексивтік дағдысын дамыту жолдары. «Жаңа мектеп: мұғалімнің дайындығы мен кәсіби дамуы» I аймақтық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
73. С.Камалова. Конструктивтік идеялардың негізінде болашақ педагогтың кәсіби дағдыларын дамыту мүмкіндіктері мен ерекшеліктері. «Жаңа мектеп: мұғалімнің дайындығы мен кәсіби дамуы» I аймақтық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
74. Жаңартылған орта білім мазмұны аясында біліктілікті арттыру курстарын өткізу жөнінде баспасөз хабарламасы. <http://edu.kostanay.gov.kz/news/press-reliz-o-provedenii-kursov-povysheniya-kvalifikatsii-pedagogov-v-ramkakh-obnovleniya-soderzhani/>
75. А.К. Алимов. Балаларымызды кітап оқуға қалай ынталандырамыз? «Мектеп», №10 (164) <http://altyn-uya.kz/>
76. Т.А. Акимова. Посткурсовая поддержка педагогов. «Ақтөбе ұстазы» № 3-4
77. Е.А. Онищенко. Профессиональная поддержка как способ повышения компетентности учителя. Сборник материалов Республиканской научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Интеграция педвуза и образовательных организаций по внедрению инноваций в практику»
78. А.Е. Мурзагалиева. Таксономия Блума – эффективный инструмент управления процессом обучения. Сборник материалов Республиканской научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Интеграция педвуза и образовательных организаций по внедрению инноваций в практику»
79. К.К. Тлеуов. Топтық жұмыстарда Microsoft Mouse Mishief бағдарламасын қолдану. http://cpm.kz/ru/portal/blogs/?page=blog&blog=Toptiq_gumistarda_Microsoft_Mouse_Mishief_bagdarlamasin_qoldanu
80. Т.А. Акимова. Т.М. Копжасарова Желілік қоғамдастықтардың ғылыми-тәжірибелік конференциясын өткізу жөнінде Ақтөбе қаласы. http://cpm.kz/ru/press-centre/news/?PAGEN_3=6
81. А.Е. Кенжебаев Оқуды басқарудың көкжиегін кеңейту – табысты оқудың негізі. «Білім шапағаты» республикалық қоғамдық-саяси газеті №11. <http://bsh.kz/news>
82. Д.А. Адильжанова. Рефлексия мұғалім тәжірибесін жетілдіруге әсері. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал, №1, 2016/ <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/581706/>
83. И.Г. Фоленвейдер. Коммуникативная компетенция: роль вопросов в ее развитии. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал, №1, 2016/ <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/581706/>

84. А.Е. Мурзагалиева. Обучение в сотрудничестве – основа обновления содержания образования. «Учительская +» облыстық газеті, № 10 (202)
85. Ж.С. Калгинбаева. С.Р. Матаева, Р.Г. Сыздықбаева Рефлексия-сапалы білім алудың бастауы. «ЭКСПО-2017: Ақпараттандыру-Қоғам дамуының болашағы» Бектаев оқулары - 2 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
86. А.Ж. Купешова. С.Р. Матаева, Р.Г. Сыздықбаева Жаңаша жұмыс жасау – заман талабы. «ЭКСПО-2017: Ақпараттандыру-Қоғам дамуының болашағы» Бектаев оқулары - 2 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
87. А.Ж. Купешова. Ж.О. Калыкулова, Р.Г. Сыздықбаева Кәсіби құзыреттілікті тәлімгерлік арқылы арттыру. «ЭКСПО-2017: Ақпараттандыру-Қоғам дамуының болашағы» Бектаев оқулары - 2 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы
88. А.Ж. Егизбаев. Сабақтарда кері байланысты тиімді пайдалану жолдары. «Қазақ ұстазы» облыстық газеті №1-2 (25-26)
89. Д.С. Ильясова. С. Мурзина Педагогические вузы: подготовка учителя нового формата. «Степной маяк» облыстық газеті № 25
90. Г.Б. Тортаева. Құзырлы мұғалім-жаңартылған білім беру кепілі. «Педагогические инновации» республикалық ғылыми-әдістемелік журнал №2 (7)
91. Т.А. Акимова. Білім беру ұйымдарында үштілділікті дамыту жөнінде. <http://aktobetv.kz/ru/news/society/razvitiie-trehyazychiya-v-organizaciyah-obrazovaniya>
92. Т.А. Акимова. Білім беру мазмұнын жаңарту аясында біліктілікті арттыру курстары жөнінде, үштілдік. Ток шоу «Кто, если не мы» http://aktobetv.kz/ru/archive/programs/programs_policy/kto/329712
93. А.А. Сайпова. Біліктілікке жол ашады. <http://anatili.kazgazeta.kz/>
94. Г.И. Ильясова. Е.А. Маторина Повышение квалификации учителя в условиях обновления содержания образования. 22.04.2016 жылы шыққан «Жезказганский вестник» газеті
95. Д.А. Адильжанова. Болашаққа - батыл қадаммен. «Ұстаз таңы» газеті №78
96. Д.С.Ильясова. Концепция учебного сотрудничества: условия эффективности реализации в рамках обновления содержания образования РК. «Открытая школа» республикалық ақпараттық-әдістемелік журнал, сәуір 2016
97. Ж. Джансугирова. Мұғалімдердің рефлексивтік дағдыларын дамытуда рефлексивтік модельдердің ықпалы. 18.04.2016 жылы шыққан «Ұстаз үні» газеті № 8
98. С. Камалова. Болашақ педагогты кәсіби даярлауда конструктивтік тәсілді қолдану тиімділігі. 22.04.2016 жылы шыққан «Педагогикалық ізденіс» газеті №5(15)
99. Е. Оспанов. Ж. Джансугирова, К. Абдраманова, Б. Дильманов Мұғалімдердің рефлексивтік дағдысын дамыту жолдары. 22.04.2016 жылы шыққан «Педагогикалық ізденіс» газеті №5(15)
100. А.К. Сапарова. Дәріс беру мазмұнын енгізу-пилоттық мектептер тәжірибесінде. 9.04.2016 жылы шыққан «Атырау» газеті
101. Қазақстан Республикасы білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагогтардың біліктіліктілігін арттыру курстарын өткізу жөнінде баспасөз хабарламасы. <http://www.cpm.kz/ru/press-centre/news/583467/>
102. Б.С. Оспанов. Влияние процессов глобализации и информатизации на современную систему образования. «Білім берудегі инновациялар: ізденістер мен шешімдер» III Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы. <http://nao.kz/blogs/view/2/653>

103. А.А. Ошакбаева, Л.В. Черенкова. Сабақты зерттеу – білім беру мен оқыту сапасын арттырудың тиімді құралы. «Білім берудегі инновациялар: ізденістер мен шешімдер» III Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдарының жинағы. <http://nao.kz/blogs/view/2/653>
104. Г.У. Дарменова. Первые шаги по обновлению образования. «Ақтөбе ұстазы» газеті № 9-10
105. Т.А. Акимова. Дорогу осилит идущий. «Ақтөбе ұстазы» газеті № 9-10
106. С.Р. Матаева, Р.Г. Сыздықбаева. Мұғалімдердің кәсіби біліктілігін арттыру-басты мақсат. «Қазақстан мектебі» ғылыми-педагогикалық журнал №5
107. Г.С. Сапарова, И.И. Айдарханова. Роль исследования урока в практике учителя. «Вести Семей» облыстық газеті, №42(1015)
108. Б.А. Байкенова. Қазақстан Республикасы білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагогтардың біліктіліктілігін арттыру курстарын өткізу жөнінде <http://bilimvko.gov.kz/ru/spm>
109. О.Ю. Тушинская. Интервью. <https://www.youtube.com/watch?v=PtGNfzrEu5g&t=21s>
https://www.youtube.com/watch?v=i5n_mS7NXy8&t=29s
110. Б. Рахимжанова Қазақстан Республикасы білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагогтардың біліктіліктілігін арттыру курстарын өткізу жөнінде баспасөз хабарламасы. <http://akmoedu.kz/article/view/4a2d066e5a01536d887b3affecce4e4e.html>
111. Д. Ильясова. «Робототехника» таңдамалы курсы бойынша баспасөз хабарламасы. <http://akmoedu.kz/article/view/3a42597ca8302a18b56cc559affa6a7b.html>
112. С.Т. Камалова. Орта білім мазмұнын жаңарту аясында біліктілікті арттыру курстары өтіп жатыр. <https://www.youtube.com/watch?v=o0lg3wz3qag&feature=youtu.be>
113. К. Абдимусаева. Мектептерде оқу жылы аяқтала салысымен мұғалімдер де өздерінің білімін жетілдіруге күш салуда. <http://bsh.kz/news/9163>
114. Д. Кадыров. Робототехника. Это сфера науки развита в Японии, Корее, Германии и США. Казахстан в этой сфере отстал на 20 лет. <http://shymkenttv.kz/ru/news/society/robototekhnika-i-puti-ego-razvitiya>
115. М.А. Сатаев. Жаңартылған білім беру мазмұны – болашаққа апарар жол! «Білім шапағаты» республикалық қоғамдық-саяси газеті №27. <http://bsh.kz/news>
116. Б. Рахимжанова. Қазақстан Республикасы білім беру мазмұнын жаңарту аясында педагогтардың біліктіліктілігін арттыру курстарын өткізу жөнінде баспасөз хабарламасы. <http://akmoedu.kz/article/view/4a2d066e5a01536d887b3affecce4e4e.html>
117. Е.С. Катаев. Определение цели во внутришкольном менеджменте. «Информбиржа» облыстық ақпараттық-әдістемелік газеті №1/29
118. Д.С. Ильясова. Концепция учебного сотрудничества в условиях обновления содержания образования Республики Казахстан. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал №2, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/597715/>
119. Р.Б. Абишева. Апробация формативного оценивания в пилотных школах: неизбежные проблемы и очевидные успехи. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал №2, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/597715/>
120. Е.А. Онищенко. Новой школе – нового учителя. «Учительская +» облыстық апталық қоғамдық ақпараттық білім беру газеті № 23(215)
121. Е.А. Марченко. В новый учебный год с обновленным содержанием образования, «Менің өлкем» облыстық газеті
122. Г.Ш. Пазылова. Жаңартылған бағдарлама - ілгерілеу кепілі, «Арқа ажары» облыстық газеті №71

123. К.К. Боранбаева. Маңғыстау мұғалімдері біліктілігін арттыруда. «Маңғыстау» облыстық газеті №107 от 18.06.2016
124. Е.Н. Кохаева Ойлау дағдысы – алған білімді қолдану амалы. «Педагогические инновации» республикалық ғылыми-әдістемелік журнал №3 (8)
125. Е.А. Оспанов. Жаңа бастама, жаңа серпін. 07.06.2016 жылы шыққан «Ұстаз үні» газеті №10
126. Ф.Ж. Избасарова. Білім беру мазмұнын жаңарту аясында біліктілікті арттыру курстары жөнінде.
«Қайырлы таң, Ақтөбе» бағдарламасы. http://aktobetv.kz/ru/archive/programs/programs_morning/kayrly-tan/383034
127. Ф.Ж. Избасарова. «Областной конкурс «Лучший коучинг - 2016» проведен в Актобе». http://cpm.kz/ru/press-centre/news/?PAGEN_3=4
128. Е.С. Катаев. Как строить Lesson Study? <http://lideruralska.ucoz.ru>
129. Е.С. Катаев. Некоторые подходы в изучении деятельности школ. <http://lideruralska.ucoz.ru>
130. Е.С. Катаев. Лидерство субъекта образовательного процесса как целое в едином. <http://lideruralska.ucoz.ru>
131. Е.С. Катаев. Лидерство и ответственность. <http://lideruralska.ucoz.ru>
132. Ж.С. Калгинбаева. От человека знающего к человеку мыслящего. 15 шілде 2016 жылы шыққан «Южный Казахстан» облыстық білім беру қоғамдық-саяси газеті
133. А.Д. Мусина. Жаңартылған білім беру бағдарламасы - уақыт талабына сай ізденістер кезеңі. 28 шілде 2016 жылы шыққан «Арқа ажары» облыстық газеті
134. О.Ю. Тушинская. Интервью. http://mtrk.kz/index.php?option=com_content&view=article&id=18373&catid=34&Itemid=53&lang=ru
135. К.К. Боранбаева. ПШО Назарбаев Зияткерлік мектептері педагогикалық қызметкерлерінің тамыз конференциясына қатысты. <https://www.youtube.com/watch?v=YT8M9E2BF-M&feature=youtu.be>
136. О.Ю. Тушинская. Қалалық тамыз отырысы. <https://www.youtube.com/watch?v=O-P35oDxx58>
137. Е.С. Катаев. Пятидневка в школе. «Жайық ұстазы» облыстық ақпараттық газет №11 (338)
138. Е.С. Катаев. Карта диагностики проблем обучения. <http://lideruralska.ucoz.ru>
139. Е.С. Катаев. О некоторых подходах мотивации учебной деятельности учащихся. <http://lideruralska.ucoz.ru>
140. С. Камалова. Жаңартылған бағдарлама аясында педагог қызметкерлерді кәсіби даярлау. 25.08.2016 жылы шыққан «Ұстаз үні» газеті, №13
141. Т.А. Акимова. Учитель - дирижер урока. «Высшая школа Казахстана» республикалық журнал № 3, 2016 ж.
<http://enic-kazakhstan.kz/ru/realiz-bp/nauchno-metodicheskoe-obespechenie/item/53-informatsionno-analiticheskij-zhurnal-aza-stanny-zho-ary-mektebi-vyssshaya-shkola-kazakhstana>
142. Г.Я. Казыгулова. Тұжырымдамалық карта - оқу мен ойлау арасындағы байланыстар желісінің құралы. «Білім шапағаты» республикалық қоғамдық-саяси газеті №38. <http://bsh.kz/news>
143. Е.С. Катаев. Оқушының оқу-танымдық қызметінің уәждеме деңгейі бойынша диагностика проформасы.
<http://lideruralska.ucoz.ru>
144. Р.Г. Рамазанов, К.И. Михов. Робот техникасы - мектептегі инженерлік білім берудің бастауы. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал №3, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
145. А.Е. Мурзағалиева. Таксономия Кротвелла – инструмент развития аффективной сферы обучения. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал, №3, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>

146. И.Г. Фоленвейдер. Формирование навыков саморегуляции у учащихся. «Педагогикалық диалог» ақпараттық-әдістемелік журнал, №3, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
147. Д.С. Ильясова. Курстық даярлық үдерісіндегі педагогтардың рефлексиялық ұстанымының қалыптасуы. «Қазақстанның жоғары мектебі - Высшая школа Казахстана» №3, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
148. Е.С. Катаев. Формирование управленческой культуры студентов педагогического колледжа как основа формирования их лидерской позиции. «Қазақстанның жоғары мектебі - Высшая школа Казахстана» №3, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
149. Л.В. Черенкова, А.А. Ошакбаева. Исследование урока – эффективный инструмент повышения качества преподавания и обучения. «Қазақстанның жоғары мектебі - Высшая школа Казахстана» №3, 2016. <http://www.cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
150. Ш.К. Альтаева. Жаңартылған білім жаңалығы. «Озық сабақ» облыстық ғылыми-әдістемелік журнал №9(11)
151. Л.В. Журба. Региональная программа обучения учителей как инструмент внедрения формативного оценивания через Исследование урока»). «Білім берудегі өзгерістер аясын кеңейту: апробация және тарату» VIII Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы
152. А.Б. Бипажанова. Оқытудың белсенді әдістері және оқушылардың функционалдық сауаттылықтарын арттырудағы рөлі. «Қазақстан мектебі» №10. <http://kazmektap.kz/wp-content/uploads/2017/01/Каз-Мектеп-10-2016.pdf>
153. К.Е. Сауырбаева. Бағалау - оқытудың ажырамас бөлігі. «Білім шапағаты» республикалық қоғамдық-саяси газеті №44. <http://bsh.kz/news>
154. К.И. Шубакова. Новое содержание английского языка в начальной школе - ориентация на будущее. «Языковое образование в Казахстане: вопросы поступательности и непрерывности» Халықаралық конференция материалдарының жинағы
155. Б.К. Асубаев. Мектеп бақыт мекені болуы керек. 20 қазан 2016 жылы шыққан «Заң»
156. Д.К. Бердибекова. Развитие критического мышления через диалог. «Озық сабақ» облыстық ғылыми-әдістемелік журнал №10(12)
157. О.Ю. Тушинская. Сұхбат. <http://petropavltv.kz/ru/news/society/translyaciya-opyta-nazarbaev-intellektualnyh-shkol>
158. Д.Т. Каирова. Оқушылардың оқу үлгерімін критериялы бағалау. <https://www.youtube.com/watch?v=52i5RUJrBT8>
159. О.Ю. Тушинская. Новая система оценивания знаний учащихся. <https://www.youtube.com/watch?v=XhIkcgLjobA>
160. И.Г. Фоленвейдер, Н.К. Батырбаева. О новой системе оценивания. «Честно говоря» ток-шоуы. https://vk.com/kazpetropavlkz?z=photo-65943515_456239036%2Falbum-65943515_00%2Frev
161. Б.К.Рахымжанова, Г. Б. Ибраева. Исследование урока как особая форма исследования в действии на уроках. «Жоғары педагогикалық білім беру: дәстүрлер және инновациялар» Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы http://kgu.kz/doc/chteniya/Sbornik_Zholamanov.pdf

162. Г.Ш. Пазылова. Мұғалімнің кәсіби тұрғыда өзін -өзі жетілдіру жолдары. «Жоғары педагогикалық білім беру: дәстүрлер және инновациялар» Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы http://kgu.kz/doc/chteniya/Sbornik_Zholamanov.pdf
163. Д.С. Ильясова. Подготовка и обучение педагогических кадров в рамках обновления содержания образования. «Жоғары педагогикалық білім беру: дәстүрлер және инновациялар» Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы http://kgu.kz/doc/chteniya/Sbornik_Zholamanov.pdf
164. Т.А. Акимова. Ақтөбе қаласында университет және колледж тренерлері үшін семинар өтті http://cpm.kz/ru/press-centre/news/?PAGEN_3=3
165. М.С.Жантурина, Т.А. Акимова. Обновленная учебная программа: опыт, осмысление. <http://cpm.kz/ru/press-centre/news/612902/>
166. Рыскулбекова А.Д. Орта білім беру мазмұнын жаңарту: бастауыш сынып мұғалімі тәжірибесіндегі өзгерістер. «Қазақстан мектебі» газетасы №10. <http://kazmektap.kz/>
167. Г.Б. Туреханова Апробацияға- әдістемелік қолдау. «Білім шапағаты» Республикалық қоғамдық-саяси газетасы №46 от 11.11.2016 жыл. <http://bsh.kz/news>
168. А.Е. Мурзағалиева. Обучение в сотрудничестве – основа обновления содержания образования. «Қазіргі замандағы білім саласындағы инновациялар және дәстүрлер: даму приоритеттері Алтынсарин оқулары халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы
169. Б.К. Ардабаева. Білім беру мазмұнын жаңартудағы алғашқы қадам туралы ой толғау. «Учительская +» Облыстық апта сайынғы қоғамдық ақпараттық - білім газетасы 2016 жылдың 25 қарашасы
170. К.И. Шубакова. Критериальное оценивание в обновленном содержании образования. «Жезказганский вестник» газетасы 18.11.2016 жыл
171. О.И. Хохотва. Развитие саморегуляции и ответственности Казахстанских школьников через систему критериального оценивания. «Мой край» Облыстық газетасы №46 (203) 2016 жылдың 16 қарашасы
172. Н.В. Котова. Учатся Директора. «Степной маяк»Облыстық газетасы № 86 2016 жылдың 8 қарашасы
173. С.Б. Журунтаева. Жаңартылған білім беру бағдарламасын жүзеге асырудағы қадамдар. «Кокшетау» Облыстық газетасы №38 2016 жылдың 10 қарашасы
174. Д.К. Бердибекова. Каким должен быть учитель XXI века? «Знамя труда» Облыстық газетасы №130 (18295)
175. М. Шамшибек. Ертеңі көп сәулелі....Республиканская газета «Қазақстан мұғалімі».
176. К.К. Боранбаева. Жаңартылған білім – уақыт талабы. «Маңғыстау» Облыстық газетасы №194-195 2016 жылдың 17 қарашасы
177. С. Камалова. Конструктивті оқыту аясында жеке тұлғаның өзін-өзі дамытуды ұйымдастыру тәсілдері. «Ұстаз үні» газетасы №15 2016 жылдың 4 қарашасы
178. К.Абдраманова, Б. Дильманов. Заманауи мектепшілік кәсіби даму құрылымдағы Сабақты зерттеу тәсілі. «Ұстаз үні» газетасы №15 2016 жылдың 4 қарашасы
179. Т.М. Копжасарова. «Учимся учиться по-новому», - говорят студенты актюбинского педагогического колледжа. <http://cpm.kz/ru/press-centre/news/619771/>
180. Рыскулбекова А.Д. Орта білім беру мазмұнын жаңарту: бастауыш сынып мұғалімі тәжірибесіндегі өзгерістер. «Қазақстан мектебі» газетасы №12. <http://kazmektap.kz/>

181. Б.К. Асубаев. Филиалдың игілікті істері. «Қазақстан мектебі» газетасы №12. <http://kazmektep.kz/>
182. Толыкбаева Г.Н. Фаниева Г., Төленді С. Назарбаев. Зияткерлік Мектептері ұсынған «100 ән, 100 кітап» бағдарламасы аясында қазақстан республикасының тәуелсіздігіне 25 жыл толуына орай «25 ән, 25 кітап» бағдарламасы. «Қазақстан мектебі» газетасы №12. <http://kazmektep.kz/>
183. Г.Н. Толыкбаева, Г.Фаниева. Тәжірибедегі рефлексия. «Қазақстан мектебі» газетасы №12. <http://kazmektep.kz/>
184. А.К. Алимов. «Сабақты зерттеу» әдісі туралы. Газета «Қазақстан мектебі» №12. <http://kazmektep.kz/>
185. Б. Сайфуллақызы. Рефлексиялық біліктілік- педагогикалық шеберлікті арттырудың қажетті шарты «Қазақстан мектебі» газетасы №12. <http://kazmektep.kz/>
186. А.Д. Рыскулбекова, А.А. Сайпова. Мұғалімнің зерттеу мәдениетін дамытудың жолдары. «Қазақстан мектебі» газетасы №12. <http://kazmektep.kz/>
187. Т.А. Акимова. Главная задача образования - научить ученика соответствовать требованиям времени. «Актюбинский вестник» газетасы № 211-212
188. Ф.Ж. Избасарова. Заман талабы - білім мазмұнын жаңарту. «Ақтөбе ұстазы» газетасы №23-24
189. Т.М. Копжасарова. Тәжірибедегі рефлексия» кәсіби даму бағдарламасы туралы. «Ақтөбе ұстазы» газетасы, №23-24
190. К.Г. Утешева. Жаңартылған білім беру мазмұны: мектеп басшысы орынбасарларының алғашқы қадамдары. «Ақтөбе ұстазы» газетасы №23-24
191. Т.А. Акимова. Главная задача образования- научить ученика соответствовать требованиям времени. «Ақтөбе ұстазы» газетасы №23-24
192. Ж.С. Калгинбаева Жаңартылған білім мазмұнын енгізуде педагогтардың кәсіби біліктіліктерін арттырудың маңызы зор. «Зияткер» Облыстық білім беретін қоғамдық-саяси газетасы № 02.13
193. Ж.М. Оспанова. Использование информационно-коммуникационных технологий на уроках. Шеффилд Халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы
194. А.Д. Мусина. Жаңартылған білім беру мазмұнындағы тілдік дағдыларды дамытудың маңызы. Қазақстан Республикасының 25 жылдығына арналған Қалалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы
195. Л.В. Обыденкина. Влияние программ повышения квалификации Центра педагогического мастерства на оценку значимости результатов обучения. «Педагогикалық диалог» №4, 2016. <http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/623326/>
196. Ж.К. Байгаринова. Школьная система повышения квалификации учителя на основе исследования урока «Педагогикалық диалог» №4, 2016. <http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/623326/>
197. Р.Б. Махмуда. Школьники – о будущем химпромышленности. <https://cloud.mail.ru/public/LVwY/M2h3kqZEx>
198. Р.П. Қосанов. Дарынды бала – жағымды амал. <https://cloud.mail.ru/public/E4pr/UJFqLwU6S>
199. Ә. Жұмабеков. Кітапқа құмарлық. <https://cloud.mail.ru/public/N4ig/AMiPvkkw6>
200. А. Амангелдиева. Ұлттық ойынның ұлағаты мол. <https://cloud.mail.ru/public/HeKe/kYmvpryMM>

201. Л. Есенғалиева. Физика сабақтарындағы тәжірибелер . <https://cloud.mail.ru/public/G1Cg/UfygriDs6>
202. Қ. Шүйіншқалиев. Волейбол спорттың төресі. <https://cloud.mail.ru/public/7h1f/Cj34oGqvg>
203. Н.Шайхиева, Р.Жалелова. Математика мен қазақ тілі пәнін кіріктіре оқыту. <https://cloud.mail.ru/public/Afw9/hnrZo7PHv>
204. А.Амангелдиева, Н.Алдигулова. Тоғысу мен араласу. <https://cloud.mail.ru/public/LMgc/sGuE9FS2Y>
205. Н. Самбетова. Педагогтардың оқырмандық мәдениетін қалай дамытуға болады? <https://cloud.mail.ru/public/5244/TZgmTMuwb>
206. Қ. Шариполлаев «Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеологиясы мектеп бағдарламасында. <https://cloud.mail.ru/public/L5LL/4heMaZXDg>
207. А. Аманғалиева. «Lesson study» тиімділігі. «Білімді Ел» республикалық саяси-қоғамдық басылымы.
208. А.Т. Айтпукешов. Қазақстандағы «Тілдер күні мерекесі» туралы мектеп директорымен сұхбат. «Атырау» газеті. <http://atr.kz/?p=14181>
209. Г. Избамбетова. Мектеп, бала, ата-ана – біртұтас! «Білімді ел» республикалық басылымы. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1407163222669233&set=pcb.1756148994673911&type=3&theater>
210. А. Мұхамбетғалиева. Летняя школа: инновационные знания в современной системе образования. «Білімді ел» республикалық басылымы. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1407163229335899&set=pcb.1756148994673911&type=3&theater>
211. Ф. Лакруз. Халықаралық мұғалімдердің тәжірибесі туралы. «Қазақстан Атырау» облыстық телеарнасы (сюжет) <https://www.youtube.com/watch?v=HLDRIm1JSOQ>
212. А.Т. Айтпукешов. «Ұлттың тілі – ұлағатты ұстазда». «Квартал» қалалық газеті <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1419536411431914&set=pcb.1762402267381917&type=3&theater>
213. Г. Бейсенбекова. Исследовательская практика учителя: реализация, опыт, возможности. «Білімді ел» республикалық басылымы. <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=1485966404788914&set=gm.1787950111493799&type=3&theater>
214. Х. Закерия. Қарымды қаламгермен кездесу. «Бұқпа» газеті № 428, 2016 жылдың қаңтар айы
215. Х. Закерия. Қазақтың Сәкен серісі. «Арқа ажары» газетасы № 22, 2016 жылдың 11 ақпаны
216. Б.Р. Мусагулова. Применение ТРИЗ технологии на уроках биологии. «Концепт» ғылыми әдістемелік электрондық журналы. «Концепт» ғылыми әдістемелік электрондық журналы. – Т. 20. – С. 161 – 165. – URL: <http://e-koncept.ru/2015/45058.htm>.
217. Л.И. Ким. Современные подходы к оцениванию учебных достижений школьников KazTEA Ағылшын тілі мұғалімдерінің ассоциация халықаралық конференциясының жинағы 2016 жылдың маусымы
218. Х. Закерия. Білім жүйесіндегі оң қадамдар. <http://kt.nis.edu.kz/kokshetau/portal/kk-kz/>
219. А. Бексейтова, Г. Бекбаева. Қазақ қоғамында аға сұлтандар институтының қалыптасу алғышарттары. Әлихан Бөкейханның 150 жылдығына орай «Алаш қозғалысы: тарихы мен тағылымы» атты республикалық ғылыми-тәжірибелік конференцияның материалдар жинағы – Астана: «ПМ полиграфия», 2016.- 190б.
220. Ю.С. Резниченко . Role of schools in the development of employability skills and enhancement of graduates' employability. «Жоғары педагогикалық білім беру: дәстүрлер және инновациялар» Республикалық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы http://kgu.kz/doc/chteniya/Sbornik_Zholamanov.pdf
221. Бекбаева Гаухар. Мемлекеттік шекара-Тәуелсіздіктің негізі. Школьная жизнь. kt.nis.edu.kz

222. Г.Б. Зикирина. 25 лет-25 вопросов. Школьная жизнь. kt.nis.edu.kz
223. Г.М. Жаниенова .Тәуелсіздікке арналады... Школьная жизнь. kt.nis.edu.kz
224. Г.Б. Бекбаева. Манаш Қабашұлы Қозыбаев. Вики камп, 2016 жылдың қарашасы <https://kk.wikipedia.org/wiki/>
225. З.С. Қалиева. Кенесары Қасымұлының мемлекеттілікті қалыптастырудағы рөлі. Вики камп, 2016 жылдың 18 қарашасы <https://kk.wikipedia.org/wiki/>
226. Төлеубаева А.С. Тілдік ортаға еңгізу-оқытудың озық әдістердің бірі. <https://nis.edu.kz/ru/schools/nis-kok/>
227. А. Аленова. Арқаның ақиық мұзбалағы – Әлімжанов Баянғали Тақанұлы. Вики камп желтоқсан 2016жыл https://kk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D2%9B%D0%B0%D0%BD%D1%8B%D2%A3_%D0%B0%D2%9B%D0%B8%D1%8B%D2%9B_%D0%BC%D2%B1%D0%B7%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D2%93%D1%8B
228. Б.А. Абылбаева. Тәрбиелік жұмыста презентацияның қолданылуы . «ZIAT» Ғылыми-әдістемелік орталығымен ұйымдастырылған ҮІ Республикалық мұғалімдер сайысы, Астана- 11.01.2016ж.
229. Б.А. Абылбаева Тұлғаның патриоттық құндылығын қалыптастыру, «Білім беру сапасын жаңарту: «Жаңа идеялар, жаңа тәсілдер келешегі». Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары (Қазақстан, Қарағанды облысы, Жезқазған, 2016 жылдың 20 қаңтары)
230. Б.А. Абылбаева. Үлгілі сынып/топ сағаты. «ZIAT» Ғылыми-әдістемелік орталығымен ұйымдастырылған сынып/топ жетекшілеріне арналған қашықтықтан өткізілген ІІІ Республикалық байқау, Астана-15.01.2016ж.
231. А.Г.Жумабекова. «Үздік сабақ жоспары» атты Республикалық ғылыми-педагогикалық байқауы.
«Білім –Образование-Education » Республикалық ғылыми-педагогикалық орталығы, 20-25 ақпан 2016ж.,
232. Т.К. Юсупова. Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан жолы» кітабы бойынша әдістемелік әзірлеме». «Әлемді өзгертетін идеялар» мамандандырылған және жалып білім беретін мектеп мұғалімдері үшін оқу-әдістемелік оқулығында басылым. «ҚР Тұңғыш Президенті – Елбасының кітапханасы» мемлекеттік мекемесі. «НЗМ» ДББҰ. (113-123 беттер)
233. Т.К.А. Юсупова. Бекейхановтың 150 жылдығына арналған «Тарих тағылымы» хабарына қатысып сұхбат беру. “Қазақстан-Қарағанды” телеарнасы
234. Baikenov M. I., Qiao En, Orazova N.A. Reserch of pre-oxidation property of catalytic and mesoporous absorbent coal. Қарағанды университетінің Жаршысы - «Химия» сериясы - №1(81). – 45-48 б.
235. Khamitova I. Stabilization of melon juice with agar-agar and colloid-chemical properties of the system
Студенттер мен жас ғалымдардың «Фараби Әлемі» атты халықаралық конференциясының баяндама тезистері, Алматы, 11-12 сәуір, 2016 ж., 336 бет
236. А.Н. Адекенова, Е.О. Ким. Конструирование урока с применением информационно - коммуникационных технологий. Қазақстан Республикасының және ТМД елдерінде ғылым және білім жүйесінің
өзекті проблемалары Халықаралық ғылыми-білім конференция материалдарының жинағы
237. К.О.Кулькашар, Б.А. Конакбаев. «Здоровье подрастающего поколения. Комплексное решение проблемы». «Қазақ Ұстазы» Республикалық журналы, MAQSAT-BILIM@MAIL.RU

238. М.С. Бейсенбекова. Изучение влияние рассеяния на поляризацию лазерного излучения. III Халықаралық ғылыми-зерттеу жұмыстарының сырттай конкурсы http://elibrary.ru/project_free_access.asp
239. Д.И. Булатов, Г.К. Альбазаров. «Улучшение технических способностей игрока при игре в баскетбол». Республикалық ғылыми - педагогикалық, педагогикалық журнал «Бағдарлы мектеп және кәсіптік білім» «Профильная школа и профобразование»
240. А.Ф. Искаков. Формирование и развитие личности, обладающей качествами гражданина – патриота в соответствии с идеей «Мәңгілік Ел». «Біздің бір ғана Отанымыз бар. Ол - тәуелсіз Қазақстан» Республикалық ғылыми-практикалық конференция мақалаларының жинағы, 2016 жылдың мамыр айы
241. Ш.А. Даурыкбаева. Жаңа технологиялық оқыту әдістемесін география пәнінде тиімді пайдалануды зерделеу. “Қазақ географиялық қоғамы” Республикалық қоғамдық бірлестік Вопросы географии Казахстана
242. Ш.А. Даурыкбаева. Современная эколого-географическая оценка искусственных водоемов г. Караганда. “Қазақ географиялық қоғамы” Республикалық қоғамдық бірлестік Вопросы географии Казахстана
243. Т.К. Юсупова. «Казахстанские участники 5 региональной школы ОБСЕ получили сертификаты» мақаласындағы сұхбат, 2016 жылдың 18 шілдесі. <http://inform.kz/rus/article/2926459>
244. Т. В. Бектемирова, О. В. Кожамметова. Изменение практики преподавания и обучения как условие формирования функциональной грамотности учащихся на уроках химии. «Проблемы современной науки и образования» ғылыми-практикалық журнал № 22(64), 2016 DOI: 10.20861/2304-2338-2016-64
Ғылыми цитата келтірудің Ресейлік индексінің импакт-факторы: 1,52 ISSN 2304-2338 <http://ipil.ru/s/13-00-00-pedagogicheskie-nauki/993-izmenenie-praktiki-prepodavaniya.html>
245. А.Н. Адекенова. Актуальность изучения робототехники в общеобразовательных школах. «Робототехника» таңдаулы курсы бойынша білім бағдарламасы бойынша оқып жатқан курс тыңдаушыларының жазған эссесінің жинағы, 2016 жылдың тамыз айы
246. М.М. Тусупова. Білім берудің гуманистік парадигмасын жүзеге асырудың психологиялық аспектілері. VIII Халықаралық ғылыми-тәжірибелік Конференциясы (Астана 2016 27-28 қазан. <http://conferences.nis.edu.kz/wp-content/uploads/2016/10/Программа-конференции-НИШ-каз-261016-посл-без-обложки.pdf>.
247. М.М.Сулейменова. Критериальное оценивание-лучшая модель оценивания знаний ученика. <http://moluch.ru/cont/ped/archive/205/>
248. В.Р. Даужанова, Ж.Р. Байметова. Особенности критериального оценивания на уроках всемирной истории и географии. «Білім саласын модернизациялау: тәжірибе, іздеу және перспективалар» Халықаралық практикалық конференцияның материалдары
249. В.В. Ни. «Формирование экономической культуры учащихся в образовательном процессе». «Молодой ученый» №23 (127), қараша 2016 жыл (499-501 беттері). (ISSN 2072-0297, БАҚ тіркеу туралы куәлік ПИ № ФС77-38059 2009 жылдың 11 қарашасы)
250. Д.И. Булатов, К.О. Кулькашар, Б.Б. Смагулов. Программа для укрепления и увеличения мышечной массы человека. «Актуальные проблемы образования и науки в XXI веке» Халықаралық ғылыми-білім конференция материалдарының жинағы. http://www.rnpc-bilim.kz/d/1203545/d/aktualnyye_problemy_obrazovaniya_i_nauki_v_xxi_veke.pdf
251. А.Т. Мукаева. Организация исследовательской деятельности учащихся в рамках научно - познавательной экспедиции. «ZIAT» ғылыми-әдістемелік орталығы»

252. Т.К.Юсупова. Әлемдік тарихи білім беру контекстіндегі Қазақстан тарихы. «Актуальные проблемы всемирной истории и международных отношений» Республикалық ғылыми - практикалық конференция материалдарының жинағы.- Е.А.Букетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті.
253. А.Н. Адекенова. Из опыта работы с одаренными детьми в системе Назарбаев интеллектуальных школ по предмету «информатика». Халықаралық ғылыми-білім конференция материалдарының жинағы XXI ғасырдағы білім және ғылым саласындағы өзекті проблемалар <http://rnpс-bilim.kz>
254. Б.И.Омарова. Формирование навыка говорения в условиях подготовки к ВСО в 11 классе. «Қазіргі Қазақстан мектебі» журналы №1 (16) 2016
255. Ж.М. Алтынбекова. «Воспитание патриотизма у учащихся на занятиях русского языка» тақырыбына мақала.
«Қазіргі замандағы ғылым және білім» Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияның материалдары.
Қарағанда, 2016
256. Беркова В.Н. ТРИЗ педагогика. Курс для учителей «Учи мыслить смело!». Дневник занятий. http://sm.nis.edu.kz/semey_fmsh/... в разделе Исследовательская школа/ТРИЗ-педагогика
257. А.Ж.Садықова. Диалогты оқыту. Оқыту - тәрбиелеу технологиясы №1 (7163), қаңтар-ақпан 2016 жыл
258. А.А. Чармухаметова. «Оқушының дарындылығын дамыту». «Педагогика және білім берудің өзекті мәселелері: ғылым мен тәжірибе интеграциясы» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының жинағы, 2016 жыл, 3-4 наурыз, Алматы
259. Чултуков Н. «What Have I Acquired from Sussex?» "Eurasian Education" Халықаралық ғылыми-әдістемелік журнал Семей, №3, наурыз 2016 жыл
260. Н.Чултуков. «Британия мектептеріндегі оқушылардың математикаға көзқарасы». «Еуразия білімі»
Семей Халықаралық ғылыми-әдістемелік журнал, №4, сәуір 2016 жыл
261. Н.Чултуков. «Британия мектептеріндегі талаптар». «Математика-физика» Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал Алматы, №3, мамыр-маусым 2016 жыл.
262. Н.Чултуков, Ж.Чултукова «Тригонометрияны тиімді түсіндірудің техникасы»
«Математика-физика» Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал Алматы, №4шілде-тамыз 2016 жыл.
263. Н.С.Чултуков, Аниязов А.А., Д.Б.Нұрахметов. «Сандық білім беру ресурстарын пайдаланып білім алатын шығармашыл-коллаборативті ортаны қалыптастыру - заманауи сауатты ұрпақты тәрбиелеудің алғышарты».
«Заманауи білім ресурстары және білім беру жүйесінің тиімділігі» Халықаралық ғылыми-практикалық конференция, Астана, 28-30 маусым 2016 жыл.
264. Н.С.Чултуков, А.А.Аниязов «Ақпараттық қоғамда математика мұғаліміне артылатын міндеттер»
«Қазақ мемлекеттік Қыздар педагогикалық университеті «Ақпараттық қоғамда математикалық білім берудің мәселелері» атты, Алматы, 8 апрель, 2016г.
265. Н.С.Чултуков. «Сыр тамшылары». Авторлық шығармалардың жинағы, Алматы, 2016 жылдың сәуір айы

266. Н.Т. Смагулова. «Учитель и ученик растут вместе...» (пилоттық мектепке жасаған сапар бойынша)
Семей қаласында ФМБ НЗМ мектеп сайты 2016 жыл наурыз. <http://sm.nis.edu.kz>
267. Беркова В.Н. ТРИЗ педагогика. «Учи мыслить смело!» мұғалімдерге арналған курс 4 Сабақ Youtube 11 қыркүйек 2016 жыл <https://www.youtube.com/watch?v=noHPyfCQk7I>
268. Беркова В.Н. ТРИЗ педагогика. «Учи мыслить смело!» мұғалімдерге арналған курс 5 Сабақ Youtube 2016 жылдың 11 қыркүйегі <https://www.youtube.com/watch?v=4kGglAuktyk>
269. В.Н. Беркова. Развитие креативного мышления учащихся через научную и проектную деятельность.
[http://sm.nis.edu.kz/semey_fmsh/...](http://sm.nis.edu.kz/semey_fmsh/) Зерттеу мектебі бөлімінде
270. В.Н. Беркова. Мәскеуде CREATIME фестивалі. [http://sm.nis.edu.kz/semey_fmsh/...](http://sm.nis.edu.kz/semey_fmsh/) Зерттеу мектебі бөлімінде
271. А.Ж.Садықова. Я - поклонник технологий. Оқыту - тәрбиелеу технологиясы» №4, шілде - тамыз 2016 жыл
272. А.З. Калелова. Особенности преподавания предмета «География». «География в школах и ВУЗах Казахстана» Республикалық журнал №5, қыркүйек-қазан 2016 жыл
273. Х.Г.Акимжанова, Б.Б. Баяхметова. Сравнительный анализ содержания начального школьного химического образования: отечественный и зарубежный опыт. Химия және химиялық технологиялар бойынша IX Халықаралық Беремжан съезді, 9-10 желтоқсан 2016 жыл, Алматы
274. Х.Г. Акимжанова. Rupert Higham. Использование ментальных карт в обучении и преподавании химии в 9 классе. «Педагогикалық диалог» Ақпараттық - әдістемелік журнал 3 (17) 2016
<http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
275. Э.О. Кожаметова; Е.А. Омиржанова. «Тяжелые металлы в организме рыб Шульбинского водохранилища»
«Вестник современной науки». Ғылыми -теоретикалық журналы №2/1, Волгоград 2016 жыл
276. Д.Т. Кемешев. «Үштілдік білім берудің кейбір мәселелері». «Үштілдік білім беру: ұлттық басымдықтар және халықаралық тәжірибе» Облыстық ғылыми-практикалық конференциясының жинағы, Өскемен, 2016 жыл
277. Т.Т. Мейірбеков. «Алаш әскерінің құрылу тарихынан». «Әлеуметтік-гуманитарлық ғылымдар және жаңа технологиялар саласындағы қазіргі заманғы зерттеулер» Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының жинағы. Семей қаласы, 2016 жыл.
278. Р.Т. Жолдыбаева. «Аттила -Ғұн империясының билеушісі». Вестник ҚазИГЗУ №2, 2016 жыл, Семей қаласы.
279. Р.Т. Жолдыбаева. «Батыс Ғұн империясы». Вестник ҚазИГЗУ №2, 2016 жыл, Семей қаласы.
280. Шаянбаева С. Б. Алаш мұғалімдері. «Әлихан Бөкейхан және Тәуелсіздік мұраты» Әлихан Бөкейханның туғанына 150 жылдығына және Қазақстан Республикасының 25 жылдығына арналған. Астана, 2016 жыл
Ұстаз, Шәкірт, Білім газеті. №11, маусым, 2016, Семей
281. К.Т. Есимбекова. Дарынды балалармен жұмыс жүргізу ерекшеліктері. Семей қаласының Шәкәрім атындағы мемлекеттік университетінің «Шәкәрім» ғылыми журналы. №2, (31), Семей.
282. К. Есимбекова. Т. Tropes in the English Language (Hyperbole and its usage). Семей қаласының Шәкәрім атындағы мемлекеттік университеті, Қазақстан Республикасының 25-жылдық тәуелсіздік күніне арналған конференция материалдары, желтоқсан, 2016ж. Семей

283. Байбусинова Н.М., Саинова Г.Н. Білім беру жүйесіндегі Кіріктірілген бағдарламаның тиімділігі. Халықаралық ғылыми-практикалық конференция. Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰҰ7 қазан, 2016ж, Астана
284. З.С. Зайниева, Джэн Шёфильд, Наталия Яковец. Роль учителя в самооценивании учащихся. «Педагогикалық диалог» Ақпараттық-әдістемелік журнал № 3 (17) 2016
<http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/616667/>
285. А. Жумабеков С., Бекболатов Б. С. Применение таблицы «FILA» и методики «Flipped the classroom» для развития практических навыков на уроках физики // Молодой ученый. — 2016. — №17. — С. 114-117. <http://moluch.ru/archive/121/33449/>
286. Askhat Zhumabekov, Viiri Jouni. Application of the practical learning in STEM education for using theoretical knowledge in the real world through lab experiments in physics lessons Библиографиялық сипаттама: А. Жумабеков С., Jouni V. Application of the practical learning in STEM education for using theoretical knowledge in the real world through lab experiments in physics lessons [Текст] // Педагогикалық шеберлік: IX халықаралық ғылыми конференцияның материалдары (Мәскеу қаласы қараша, 2016 жыл) - М.: Буки-Веди, 2016. — С. 180-183.
<http://moluch.ru/conf/ped/archive/208/11322/>
287. А.Т. Жекенова. Разработка урока по русскому языку «Роль музыки в жизни человека» «Интербриг» Халықаралық шағырмашылық байқауы, «Современный урок бағыты!
288. А.Т. Жекенова. Развитие навыков аргументированного письма на уроках русского языка «Вестник КИО» Ғылыми-әдістемелік журналы. www.vestnik.cdo.kz
289. А.Т. Жекенова. Задания для развития навыка чтения по русскому языку в 8 классе с русским языком обучения
Ақпараттық сабақ. <https://infourok.ru/zadaniya-dlya-razvitiya-navika-chteniya-po-russkomu-yaziku-v-klasse-s-russkim-yazikom-obucheniya-1241440.html>
290. Г.К. Мукатаева. «Әдеби шығармаларды талдау жолдары». «FRANCE-KAZAKHSTAN» Ғылыми Альманах Ассоциациясының №4 жинағы, 2016 жылдың қаңтар айы
291. Г.К. Ахметкалиева, Г.К. Мукатаева, К.Н. Амиргазина. «Оқылым дағдысын жетілдіру арқылы оқушының өзіндік көзқарасын білдіруге әсер ету». «Жаңа мектеп: мұғалімнің дайындығы мен кәсіби дамуы» сборник научно-практической конференции, қаңтар 2016., Орал қаласы
292. Г.К. Мукатаева. «Лирикалық шығармаларды талдау жолдары». Журнал КазГЮ «Вестник», сәуір 2016 жыл
293. Г.К. Мукатаева. «Дарынды және талантты балалармен жұмысты қалай ұйымдастырамын» «Қазақ ұстазы» Республикалық журнал 07тамыз № 3132 2016, Астана қаласы
294. З. Ожанова. Дарынды баламен жұмыс жоспары. Жалпықазақстандық ғаламтор-баспа «Педагогическое окно»
Реест.№СВ002318, <http://www.cprm-publ.kz/?page=document>
295. О.О. Садыканова, О.Д. Сулейменова. «Способствуют ли интегрированные уроки русского языка и информатики развитию устной речи учащихся?». Педагогикалық қлшем орталығының аймақтық журналы Action Research №2 басылым
296. Г. Имашпаева. А. Зерттеу сабақтарын өзара талдаудың мұғалімнің кәсіби рефлексия жүргізуіне әсері.
«Білім берудегі өзгерістер аясын кеңейту: апробация және тарату» VIII Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы, Астана қаласы, 2016 жыл

297. Биярова С. Б. Способствует ли работа в lesson study развитию лидерских навыков у учителей?
БОЛЬШАЯ ПЕРЕМЕНА Электрондық педагогикалық журналы, 2016ж, желтоқсан http://www.pomochnik-vsem.ru/load/publikacii_pedagogov/raznoe/sposobstvuet_li_rabota_v_lesson_study_razvitiiju_liderskikh_navykov_u_uchitelej/42-1-0-5925
298. Ж.Б. Абдрахманова. Как развивать спонтанную речь через метапознавательные стратегии мышления».
НЗМ Аймақтық журнал №2 2016 жыл
299. Н.А. Сайлаубекова. Как научить создавать тексты репортажа через ролевые игры учащихся 8 классов с разным типом восприятия материала? НЗМ Аймақтық журнал №2 2016 жыл
300. Ж.Б. Абдрахманова, Н.А. Сайлаубекова. Способствует ли использование стратегии CLIL на развитие навыков аргументированного рассуждения через оценивание по критериям успеха. НЗМ Аймақтық журнал №2 2016 жыл
301. Г.Ж. Жукова. Как групповая форма работы может воздействовать на работу с текстом учащихся 9 класса?
НЗМ Аймақтық журнал №2 2016 жыл
302. Р.К. Абышева. «Пути развития навыка «Говорение» через комментированный ответ учащихся в рамках интегрированной образовательной программы (на уроках русского языка в 7 классе в работе над текстом)»
НЗМ Аймақтық журнал №2 2016 жыл
303. Р.К. Капасова. Композиция на основе зверобоя. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі
Изобретения FG2A Инновационные патенты РГП «Национальный институт интеллектуальной собственности», «Промышленная собственность. Официальный бюллетень», 2016 № 3 (I)
304. Г.А. Имашпаева. Біз – әлемнің бір бөлшегіміз. Егемен Қазақстан №74 (28802)
305. Е.Е. Саутбаев, М.Б. Дузбаева. Изменение площади листовой пластинки как один из адаптационных механизмов к экотоксикантам. Магнит познания: сборник исследовательских работ учащихся и студентов. 30 мая 2016 г. / Гл. ред. М.П. Нечаев. – Чебоксары: Сараптамалық-әдістемелік орталық, 2016
306. С.Маратова, К.К. Мукашева. Разработка фотобиореактора для аквариума. Магнит познания: сборник исследовательских работ учащихся и студентов. 30 мая 2016 г. / Гл. ред. М.П. Нечаев. – Чебоксары: Сараптамалық-әдістемелік орталық, тамыз 2016
307. Т. Сако, Г.А.Имашпаева. Современное состояние популяции рипуса бухтарминского водохранилища.
Магнит познания: сборник исследовательских работ учащихся и студентов. 30 мая 2016 г. / Гл. ред. М.П. Нечаев. – Чебоксары: Сараптамалық-әдістемелік орталық, тамыз 2016
308. М.Б. Дузбаева, А.А. Конакбаева. Вертикальные изменения в рабочем листе по практическим работам с 7 по 12 классы. «Исследование в действии» Аймақтық журналы №2, Өскемен, 2016 желтоқсан
309. Мукашева К.К., Тунгушпаева А.Н. Learning study сабақтарында бақылаушылардың іс-әрекеті қандай болу керек? «Исследование в действии» Аймақтық журналы №2, Өскемен, 2016 желтоқсан
310. З.К. Адиканова. Заттың күйі және оның өзгеру үрдістері. Химия мектепте, №1-2016
311. Г.Ж. Шаматова. Мектепте химиядан оқушылардың зерттеушілік іскерлігін қалыптастыру. Химия мектепте, №1-2016

312. Конарханова А.А., Нуризинов М.К., Тюлюбергенов Р.К., Хисамиев Н.Г. Ретракты группы унитарных матриц над кольцом. Вестник КазНУ. Серия математика, механика, информатика №3(91), 2016. 32 – 44 б.
313. Konyrkhanova A.A., Nurizinov M.K., Tyulyubergeneyev R.K., Khisamiev N.G. Retracts of computable solvable torsion-free groups. «Мальцев оқылымдары» халықаралық конференция баяндамаларының тезистері, 21-25 қараша 2016 жыл – Новосибирск: С.Л. Соболев атындағы Математика институты ПФА және Новосибир мемлекеттік университеті, 2016, 61 б. <http://www.math.nsc.ru/conference/malmeet/16/malmeet16.pdf>
314. Г.К. Ахметкалиева [«Бағалау үдерісінің жүргізілуі. ОҮБ, ОБ» тақырыбында өткізген коучинг сабақ.](#)
18.01.2016 <http://ukk.nis.edu.kz/oskemen/portal/ViewArticle/tabid/86/language/ru-RU/Default.aspx#18.1.2016>
315. Г.А.Имашпаева, Т.В. Кузнецова, М.Г. Саубенова [Выделение и селекция пропионовокислых бактерии, перспективных для использования в биотехнологии.](#) <http://ukk.nis.edu.kz/oskemen/portal/ViewArticle/tabid/86/language/ru-RU/Default.aspx#>
316. Palmer, George Wesley. Problem-Based Learning and Technology in the Secondary Science Classroom
<http://ukk.nis.edu.kz/oskemen/portal/ViewArticle/tabid/86/language/ru-RU/Default.aspx#>
317. R.K. Kapassova. [The obtaining of an antidepressant for the reducing of oncological diseases among the population of the east Kazakhstan.](#) <http://ukk.nis.edu.kz/oskemen/portal/ViewArticle/tabid/86/language/ru-RU/Default.aspx#>
318. А.Х. Нетбаев. «Дело было на острове». «Білімді ел» Республикалық газетасы №19 (56) 11.10.2016 32 бет+ газетаның сайты <https://issuu.com/bilimdiel-archiv/docs/19/24>
319. Талдықорған қаласы Назарбаев Зияткерлік мектебінің баспасөз қызметі. «Умный четверг» с Ляззат Чинкисбаевой
«Білім шапағаты» Республикалық ақпараттық газетасы <http://bsh.kz/news/9164>
320. Талдықорған қаласы Назарбаев Зияткерлік мектебінің баспасөз қызметі. Алпысов Ермек Амантайұлымен кездесу.
«Білім шапағаты» Республикалық ақпараттық газетасы <http://bsh.kz/news/9163>
321. Талдықорған қаласы Назарбаев Зияткерлік мектебінің баспасөз қызметі. Талдықорған қаласының Назарбаев Зияткерлік мектебінің оқушылары Үндістанды бағындырды! «Білім шапағаты» Республикалық ақпараттық газетасы <http://bsh.kz/news/9198>
322. А.У. Сабитова. Использование активных методов обучения на уроках русского языка в начальной школе
«TALIMGER» Республикалық әдістемелік журнал, Алматы, 28.01.2016 ж. <http://kzu.kz/talimger-kz-adistemelik-zhurnalnyi>
323. А.У. Сабитова. Дифференциация содержания учебных заданий на уроках русского языка в начальных классах
Международная научно-практическая конференция «Молодёжь и наука в современном мире»
324. Б. Б. Артыкбаев. Нижняя и верхняя интегральные суммы и интеграл на GeoGebra. АКТ қолдану туралы блог <http://ourmath.ru/articles/nizhnyaya-i-verhnyaya-integralnye-summ-i-integral-na-geogebra.html>
325. Е.В.Волченко. В семье все начинается с любви. «Зият» мектеп журналы №4 2016 жыл <http://tk.nis.edu.kz>
326. Е.В.Волченко. Родина моя Казахстан. «Зият» мектеп журналы №4 2016 жыл <http://tk.nis.edu.kz>
327. Е.В.Волченко. Щедрое дерево. «Зият» мектеп журналы №4 2016 жыл <http://tk.nis.edu.kz>

328. Е.В.Волченко. Жизнь-бесценный дар. «Зият» мектеп журналы №4 2016г. <http://tk.nis.edu.kz>
329. А. Кунанбаева. С. Создание условий для развития индивидуальных познавательных возможностей учащихся на уроках химии. «Зият» Мектеп журналы №1 2016 ж.
330. А. Кунанбаева. С. Экологическое воспитание учащихся. «Зият» Мектеп журналы №1 2016 ж.
331. К. Кудайбергенова. А. Катализаторлар. Catalysts. «Зият» Мектеп журналы №1 2016 ж.
332. Р. А. Абдрахманова. «Год спустя» - размышления учителя «новичка». «Зият» Мектеп журналы №1 2016 ж.
333. Л.В. Бухинская. Экспериментальные задачи в учебном процессе как средство формирования практических навыков школьника. «Зият» Мектеп журналы №1 2016 ж.
334. Сабитова А.У. Исследование в действии: роль диалогового обучения для развития навыков слушания и говорения на уроках русского языка. Журнал научных публикаций «Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук» №2, 5 бөлім, Москва, 2016 жыл 17-18 ақпан
335. А.Н. Баримбекова. Үздік сабақ жоспары. «БІЛІМ-ОБРАЗОВАНИЕ-EDUCATION» республикалық ғылыми-педагогикалық орталығы, февраль, 2016 г.
336. Л.Г. Гонохова . Исследовательское эссе как способ развития академического специального языка у учащихся в процессе обучения биологии. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
337. К. Кудайбергенова. А. Химия сабағында CIII әдісін қолдану. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
338. А. Кунанбаева С. Реализация дифференцированного подхода к учащимся на основе ожидаемых результатов. «Зияткер» Ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
339. Р.А. Абдрахманова Реализация дифференцированного подхода к учащимся на основе ожидаемых результатов. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
340. Н.В.Енгай, И.В. Лих Развитие навыков чтения по ИОП как один из способов формирования функциональной грамотности учащихся 7 класса. Вестник ГазГЮА, №1, 2016 жыл <http://patent.vstu.edu.ru/publikatsii>
341. Е.В.Клокова, И.В. Лих. Литературная игра по повести Н.В. Гоголя «Тарас Бульба» для учащихся 7 класса. «Зияткер» Ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
342. Г.Ф. Ким. Диалоговое обучение на уроках русского языка по ИОП. Вестник ГазГЮА №1 2016 жыл <http://patent.vstu.edu.ru/publikatsii>
343. Е.В.Клокова Развитие языковых навыков с помощью ИКТ. Вестник ГазГЮА №1 2016 жыл <http://patent.vstu.edu.ru/publikatsii>
344. Мамлеева С. Б. Создание ситуаций успеха на уроке через развитие критического мышления (технологии RWCT). «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
345. А. Искакова Т. Тестирование. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
346. И. Тленчиева С. Дизайн – ойлау: экономика пәнін оқыту тәжірбиесінде. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
347. Г.А. Сержантова Уроки экономики: практические навыки через игру. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
348. И.Тыщенко П. Чудесный мир хобби. «Зияткер» ғылыми-әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
349. Б.Т. Калыкбекова. Қазақ тілі сабақтарында тілдік дағдыларды. Дамыту жолдары. «Зияткер» ғылыми - әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл

350. Л. Бухинская В. Виртуальные лабораторные работы и моделирование на уроках физики в процессе индивидуализации обучения. «Зияткер» Ғылыми-әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
351. Н.А. Пономарева, И. Зенчук О. План урока. «Зияткер» Ғылыми-әдістемелік және педагогикалық журнал № 2 2016 жыл
352. Л.В. Бухинская STEM в двенадцатилетнем обучении в Соединенных штатах Америки. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology» №2(13), 2016
353. Л.В. Бухинская STEM в двенадцатилетнем обучении в Соединенных штатах Америки. «European Research: Innovation in Science, Education and Technology» №2(13) 2016 <http://scienceproblems.ru/nauchnaja-statija/uchastie-v-konferentsii.html>
354. Ә.Қ. Жаңабай. Балалар әдебиетін балабақшада қолданудың маңызы. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
355. А.Ж. Килышева, А.О. Нурахметова. Ұлттық тәрбие ана тілінен басталады. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
356. Н.М. Игисинова. Назарбаев Зияткерлік мектебі балабақшасындағы мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеу үрдісіндегі бағалау іс-әрекеті «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
357. С.А.Клышбаева, М.А. Байтурганова. Тілдік ортаға енгізу бағдарламасын жүзеге асырудағы педагогтар мен ата-аналардың ынтымақтастығы. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
358. Б.М.Кенжебаева, С.К. Даулетбаева. Балабақшадағы ертеңгілік шеңберлердің маңыздылығы. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
359. К.Е.Куанышева, А.Ж.Балшенова. «Сөйлеу қабырғаларының балалардың дамуына тигізген пайдасы»«Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
360. А.М. Тергеубаева. Коррекция звукопроизношения у детей дошкольного возраста. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
361. А.К. Рысбаева, Р.Н. Шарипова. Как развить у детей 5-6 лет усидчивость и внимание на занятиях музыки и хореографии. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
362. С.Ә. Әлімғазина. Fairy land. «Зият» ақпараттық танымдық журнал. №2 НЗМ Талдықорған қаласы, 2016 <http://tk.nis.edu.kz>
363. Б.Т. Қалықбекова. Қазақ тілі сабақтарында тілдік дағдыларды дамыту жолдары. Республикалық ғылыми-әдістемелік және педагогикалық журнал «Зияткер» №3 2016 ж.
364. Артыкбаев Б. Б. Kahoot — и игра, и оценка! АКТ қолдану туралы блог <http://ourmath.ru/articles/kahoot-i-igra-i-otsenka.html>
365. Л.В. Бухинская. [Виртуальные лабораторные работы и моделирование на уроках физики в процессе индивидуализации обучения.](http://tk.nis.edu.kz/taldykorgan/portal/ViewArticle/tabid/85/language/en-US/Default.aspx#) «Зияткер» Ғылыми -әдістемелік және педагогикалық журнал № 3 (19) 2016 жыл <http://tk.nis.edu.kz/taldykorgan/portal/ViewArticle/tabid/85/language/en-US/Default.aspx#>

366. Жанабай А.Қ. Болашақ педагогты мектепке дейінгі балалардың коммуникативтік біліктіліктерін қалыптастыруға даярлаудың педагогикалық шарттары. Ө.А. Жолдасбековтің 85 жылдығына арналған «Қазіргі білім беру: әдістеме, технология, сапа» атты І халықаралық ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. 11 наурыз 2016 ж.
367. Жанабай А.Қ. Мектепке дейінгі балалардың коммуникативтік біліктерін балалар әдебиеті арқылы қалыптастырудың алғышарттары. Ө.А. Жолдасбековтің 85 жылдығына арналған «Қазіргі білім беру: әдістеме, технология, сапа» атты І халықаралық ғылыми-әдістемелік конференция материалдары. 11 наурыз 2016 ж.
368. А.О. Нурахметова. «Аюдың үйшігі» кіріктірілген 46сабақ жоспары. Жер жиһан №3-4, наурыз-сәуір, 2016
369. Бегунгутов Т.Е. Современное состояние исследований о развитии инноваций в образовании. Педагогика ғылымының докторы, Қазақстан жоғары мектебінің еңбегі сіңген қызметкері, Қазақстан ғылымының еңбегі сіңген қайраткері, профессоры Г.А. Умановтың 85 - жылдығына арналған «Қазақстан Республикасының педагогикалық білімді жүйелік модернизациясы: проблемалар, шешім жолдары», Алматы қаласы, 2016 жыл 26-27 мамыр
370. И.Тыщенко П., Г. Ким Ф., Е. Клокова В. «Тотальный диктант», внеклассное мероприятие для 10 класса. «Зият» Мектеп журналы № 2, 2016 ж.
371. Пол Ричардсон, М.А.Скопцова. Изучение процесса самооценивания в школе, основанного на улучшении преподавания и обучения. «Педагогикалық диалог» қпараттық - әдістемелік журнал №1 2016
<http://cpm.kz/ru/pedagogical-dialogue/magazine-pedagogical-dialogue/581706/>
372. А. Баримбекова Н. ҚР және ТМД елдеріндегі ғылым және білім беру жүйесінің өзекті мәселелері» атты халықаралық ғылыми-білім беру қашықтық конференциясы. «Білім-образование-education» республикалық ғылыми-педагогикалық орталығы
373. С.К. Даулетбаева. «Ертегіде қонақта» кіріктірілген сабақ жоспары. «Балабақша: тәрбиелеу және оқыту» республикалық педагогикалық журнал № 6 2016 жыл
374. С.К. Даулетбаева. «Қыс қызығы» кіріктірілген сабақ жоспары. «Балабақша: тәрбиелеу және оқыту» республикалық педагогикалық журнал № 6 2016 жыл
375. Т.Е. Бегунгутов. Algorithm and main benefits of quicksort and implementation on some programming languages.
Европа и современная россия. Интегративная функция педагогической науки в едином образовательном пространстве. XIV Халықаралық конференцияның ғылыми еңбектері 12-24 тамызы, 2016 жыл, Лиссабон
376. А.Ж. Қуанышбаева. Алғашқы әскери дайындық пәнінің оқытылуы. «Білім шапағаты» республикалық қоғамдық - саяси газеті №39(361). <http://bsh.kz/news>
377. Ж.К.Исабекова. Innovations in teaching English within primary school. «Инновационный потенциал науки и образования Казахстана в условиях современных вызовов и глобализации общества», III том, 2016 жылдың 28-29 қазаны
378. А.У. Сабитова. Внеклассное мероприятие по русскому языку для учащихся 5 класса «Справочное агентство русского языка». «Зият» Мектеп журналы 2016 ж.
379. А.У. Сабитова. Внеклассное мероприятие по русскому языку для учащихся 7 класса «Игры народов мира» «Зият» Мектеп журналы 2016 ж.
380. А.Ж. Қуанышбаева. Алғашқы әскери дайындық бөлімі бойынша 2016 жылы атқарылған жұмыстары жөніндегі ақпарат. Республиканский научно-познавательный, культурно-литературный журнал «Ел-назар», №61, 10.2016ж. elnazar.idhost.kz

381. Ж.К.Исабекова. Innovations in teaching English within primary school. «Заманауи сын-тегеуріндер және қоғамның жаһандануы жағдайында Қазақстан ғылым мен білім саласының инновациялық әлеуеті» III том 2016 жылдың 28-29 қазаны
382. Т.Е. Бегунгутов. Применение квантового компьютера в IT-технологиях. «Қазақстанның ғылым, білім және өндірісте инновациялар», I том, 2016 жылдың 17-18 қарашасы, Алматы
383. А.Ж. Қуанышбаев. Алғашқы әскери дайындық пәнінде взвод және бөлімше командирлерін тағайындауда «Социометрия» әдісін қолдану. «Білім шапағаты», №51 (373), 16.12.2016ж. <http://bsh.kz/news>
384. А.Ж. Қуанышбаева. Серпінді семинар. «Ел-назар» республикалық ғылыми-танымал, мәдени-әдеби журнал №63, 12.2016 ж. elnazar.idhost.kz
385. Е.К. Бижанов, Ж.З.Иманбаева. Физика пәнін оқыту ерекшеліктері. «Егемен Қазақстан» газет. 21 / 12 / 2016 ж. <https://pdf.egemen.kz/pdfs/2016/12/21122016-web.pdf>

Теруге 10.01.2017. берілді. Басуға 03.05.2017. қол қойылды.
Пішімі 84x108/6. Кеңсе қағаз 80 гр/м2. Сандық басылыс.
Шартты б. т. 13. Таралымы 5 дана. Тапсырыс № 463
«Педагогикалық шеберлік орталығы» ЖМ типографиясында
басылды. 010000, Астана қ., №31 көше, 37а үй.
e-mail: info@cpm.kz.